

Echipa redacțională:

arh. Ileana TUREANU - președinte UAR
Răzvan HATEA - tehnoredactare și fotografie
arh. Ioana ALEXE - redactor
Aurelian ARIF - redactor
Vlad BRĂTULEANU - tehnoredactare
Claudia ȘTEFĂNESCU - corectură

Coordonator:

arh. Ileana TUREANU - președinte UAR

Redactor responsabil:

Răzvan HATEA

www.uniuneaarhitecilor.ro/BIUAR
ISSN 1582-2117

arh. Marina MACARIE - sigla BIUAR

Se distribuie gratuit
din Fondul Timbrului de Arhitectură

Contact

Centrul de Cultură Arhitecturală /
Secretariat /
Revista Arhitectura / Biblioteca
str. Jean Louis Calderon, nr. 48, București,
sectorul 2, cod 020038

Secretariat: tel. 021.315.60.73, 0737.017.785,
uar_contact@yahoo.com,
secretariat@uniuneaarhitecilor.ro

Revista Arhitectura: tel. 0768.198.178,
0768.198.179,
office@arhitectura-1906.ro

Biblioteca (program cu publicul):
L-V - 10:00-16:00, tel. 021.310.91.94,
biblioteca@uniuneaarhitecilor.ro

CAZINOU DIN CONSTANȚA RENAȘTE!
PROIECT - REMON PROIECT SRL
ANTREPRENOR GENERAL - AEDIFICIA CARPAȚI SA

4/2023

Din cuprins:

PREZENȚE ROMÂNEȘTI INTERNAȚIONALE

PREMIUL ACADEMIEI ROMÂNE

REVISTA ARHITECTURA

DIN VIAȚA FILIALELOR, SUCURSALELOR

CONCURSURI

COLABORĂRI

CALDERON 48

BNA - FEȚELE MAI PUȚIN VĂZUTE

PREZENȚE DE MARCĂ BNA 2023

DEZBATERI

JURNAL BNA

BNA - FEMEILE DIN ARHITECTURA

ROMÂNEASCĂ

BNA - ARHITECTURA SE FACE ÎN FAMILIE

BNA - „RE-PREMIAȚII”

ARHITECTURA SE ÎNVAȚĂ DE MIC

PREGĂTIM BIENALA 2025

IN MEMORIAM

ACTIVITATEA UAR

OCTOMBRIE
DECEMBRIE
2023

PROFESORUL MARIAN MOICEANU
PREMIUL „DUILIU MARCU”
AL ACADEMIEI ROMÂNE

SUMAR

Echipe redacțională:

arh. Ileana Tureanu - președinte UAR
Răzvan Hatea - tehnoredactare și fotografie
arh. Ioana Alexe - redactor
Aurelian Arif - redactor
Vlad Brătuleanu - tehnoredactare
Claudia Ștefănescu - corectură

Coordonator:

arh. Ileana Tureanu - președinte UAR

Redactor responsabil:

Răzvan Hatea

www.uniuneearhitectilor.ro/BIUAR

ISSN 1582-2117

arh. Marina Macarie - sigla BIUAR

Se distribuie gratuit

din Fondul Timbrului Arhitecturii.

Contact

Centrul de Cultură Arhitecturală /
Secretariat /
Revista Arhitectura / Biblioteca
str. Jean Louis Calderon, nr. 48, București,
sectorul 2, cod 020038

Secretariat: tel. 021.315.60.73,
0737.017.785,
uar_contact@yahoo.com,
secretariat@uniuneearhitectilor.ro

Revista Arhitectura: tel. 0768.198.178,
0768.198.179,
office@arhitectura-1906.ro

Biblioteca (program cu publicul):
L-V - 10:00-16:00, tel. 021.310.91.94, biblio-
teca@uniuneearhitectilor.ro

PREZENȚE ROMÂNEȘTI INTERNAȚIONALE

2 „Dacia, ultima frontiera a romanității”, la Termele lui Dioclețian | Irina CĂLINESCU

PREMIUL ACADEMIEI ROMÂNE

4 Marian MOICEANU arhitectul care conduce, de un deceniu, UAUIM | Lorin NICULAE

REVISTA ARHITECTURA

8 Think Freedom, 140 Arhitecți în afirmare | Ioana ALEXE

12 BIENALA 2023. Un eveniment de amploare și o mare bucurie | Ioana ALEXE

DIN VIAȚA FILIALELOR, SUCURSALELOR

16 Arhitect dedicat comunității și patrimoniului | Gabriela MIRCEA

20 Maramureșul istoric | Oksana FLORESCU

24 Recuperarea Cazinoului | Cristi CONSTANTINESCU

28 Zilele Colegiului „CIPRIAN PORUMBESCU” la „UZINA DE APĂ” | Ion ANDRIU

32 Expoziție și eveniment teatral de excepție | Gabriela PETRESCU

CONCURSURI

34 Avem nevoie de concursuri! | Ileana TUREANU

COLABORĂRI

38 Reducerea riscurilor la dezastre | Olimpia SULTANA

40 „Centrul Comunitar” din Chiojdu | Silvia NICULAE

CALDERON 48

42 (IM)MATERIAL(S) | Lorin NICULAE

BNA - FEȚELE MAI PUȚIN VĂZUTE

46 Bienala Națională de Arhitectură 2023 | Ileana TUREANU

50 Gregorio Petru. Trofeele Bienalei | Silvia NICULAE

52 Miruna Buză. „Vocea” Bienalei | Vlad BRĂTULEANU

58 Adina Cezar. „Grația” Bienalei | Yvonne TOADER

PREZENȚE DE MARCĂ BNA 2023

60 Caroline Fernoland, 30 de ani pentru renașterea satului românesc

64 De la Casa Italiană la Bucureștiul Otoman | Silvia PINTEA

70 Scufița Magenta | Justin BARONCEA

DEZBATERI

72 „ÎN CON(TEXT)” cu Vladimir Arsene

76 „Noua arhitectură a satului românesc” | Oxana CRĂCIUN

80 Juriul a vrut să vadă cu ochii proprii | Anca FILIP

JURNAL BNA

82 Jurnalul unui proiect fotografic | Vlad EFTENIE

88 Ultimul act | Dragoș CIOLACU

92 O experiență intensă în 10 zile | Christiana ENE și Mihai PIENESCU

BNA - FEMEILE DIN ARHITECTURA ROMÂNEASCĂ

98 Eu, Patricia Sturzoiu | Patricia STURZOIU

98 Eu, Rucsandra Popescu | Rucsandra POPESCU

104 Noi, Zsuzsanna Szilágyi-Bartha și Cristina Tuță-Filip | Zsuzsanna Szilágyi-BARTHA

BNA - ARHITECTURA SE FACE ÎN FAMILIE

108 Noi, Anda și Dorin ȘTEFAN | Dorin ȘTEFAN

112 Noi, Mariana, Maximilian, Daniel, Maximilian Zielinski | Maximilian ZIELINSKI

116 Noi, Adrian și Horia Spireșcu | Horia SPIRESCU

120 Noi, Adela și Mihai Ene | Mihai ENE

BNA - „RE-PREMIĂȚII”

124 „Recidiviștii” | NAGY Árpád

128 Un compromis mai puțin, cu fiecare ocazie | TÖRÖK Áron-Lóránt

ARHITECTURA SE ÎNVAȚĂ DE MIC

132 „Împreună” la Sibiu și în Italia | MÁTHÉ Klára Krisztina

136 „Alfabetul de Arhitectură” | Daniela RADU

138 De la „Casa cu Blazoane” la „Școala de arhitectură” | Silvia NICULAE

PREGĂTIM BIENALA 2025

140 Perdeaua de sticlă | Angela KOVÁCS

IN MEMORIAM

142 Arhitectul Marius SMIGHELSCHI (1934-2023)

144 Arhitecta Gabriela GÂLEA (1952-2023)

146 Arhitectul Gheorghe CHIRA (1939-2023)

ACTIVITATEA UAR

148 Ședințele Colegiului Director, octombrie-decembrie 2023 | Mirela MERCURIANU

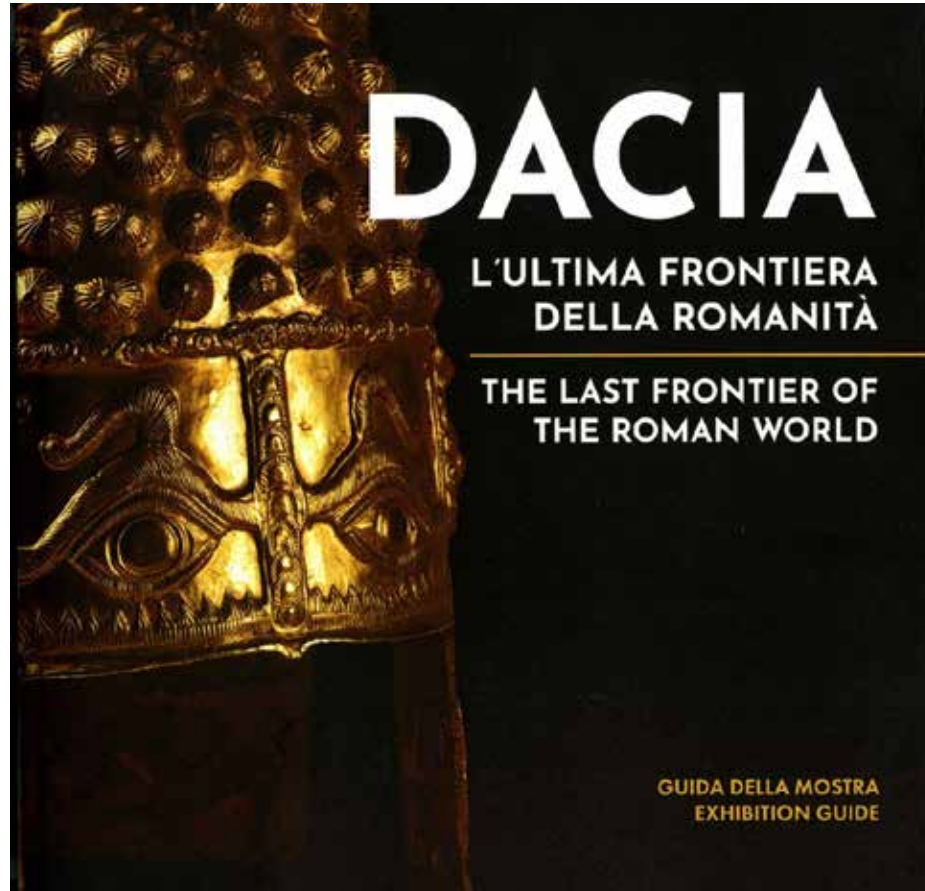
150 Ședința Senatului din decembrie 2023 | Mirela MERCURIANU

ROMA

Text și foto: Irina CĂLINESCU

„DACIA, ULTIMA FRONTIERĂ
A ROMANITĂȚII”,
LA TERMELE LUI DIOCLEȚIAN

În spațiile spectaculoase ale fostelor Terme ale lui Dioclețian, luni, 20 noiembrie 2023, s-a deschis expoziția *Dacia, ultima frontiera a romanității*, o manifestare excepțională din multe puncte de vedere. Expoziția realizată sub coordonarea directorului Muzeului Național de Istorie a României, dr. Ernest Oberlaender – Târnoveanu, prezintă publicului aproape 1.000 de artefacte antice și timpurii medievale provenind din 44 de muzee din România și unul din Republica Moldova.

Selecția acestor exponate aduce mărturiile culturale a șase teme și perioade istorice, definitorii pentru subiectul și structura spațiului expozițional:

- Provincia Dacia Augusta;
- Perioada sfârșitului epocii fierului;
- Geții și Dacii, două ramuri ale tracilor de nord;
- Periferia nordică a regatelor elenistice – o lume în mișcare;
- La porțile imperiului.

Statuie de marmură reprezentând zeul Glykon, provincia Tomis, Constanța, sec. III e.n.

Spada Emblema, Cultura nomazilor orientali sciții, jud. Constanța, sec. VI-VII î. Hr.

Coiful princiar getic de la Coțofenești, cultura geto-dacică, Coțofenești, com. Vărbilău, jud. Prahova, sec. V î. Hr.

Transformări și continuitate – sec. 4-7 e.n.

„Expoziția pe care o propunem nu este doar despre rădăcinile timpurii ale poporului român și limbii sale și nu prezintă numai istoria a două ramuri ale aceleiași popor - geții și dacii - ca parte a grupului nordic al tracilor, și nici nu se mărginește la soarta teritoriului acestora în cadrul Imperiului Roman ori în perioada migrațiilor. Expoziția prezintă rezultatul fuziunii dintre diferitele civilizații ce s-au dezvoltat pe teritoriul anticei Dacii, începând cu sec. IX î.e.n. și până la sfârșitul sec. VII e.n., ca parte a patrimoniului cultural european”.

Spațiile de sub bolțile copleșitoare ale Termelor lui Dioclețian, vecinătatea cu armoniile arhitecturale ale lui Michelangelo de la S. Maria delle Grazie amplifică și conferă un cadru cum nu se poate mai potrivit înțelegerii valorii exponatelor, ca și a mesajului umanist al expoziției, atât de valoros în vremurile pe care le trăim.

Expoziția va fi deschisă până pe 21 aprilie 2024.

ARHITECTURA
DRUMULUI
INTERIOR

 Text: Lorin NICULAE
Foto: Răzvan HATEA

 MARIAN MOICEANU, ARHITECTUL
CARE CONDUCE, DE UN DECENIU,
UAUIM

Premiul Academiei Române **Duiliu Marcu în domeniul creației arhitecturale** a distins, pentru anul 2021, lucrarea „**Din spatele cinematografului spre Sala Frescelor**”, al cărui autor este arhitectul Marian MOICEANU, apărută la Editura Universitară „Ion Mincu”.

În decembrie 2023, cartea profesorului Marian Moiceanu, *Din spatele cinematografului spre sala frescelor*, a primit Premiul „Duiliu Marcu”, dedicat creației arhitecturale, conferit de cel mai înalt for științific și cultural național, Academia Română.

Așa cum mărturisește însuși autorul, „*am vrut să surprind în această carte: locuri, oameni și simțiri. Locuri în care am trăit, pe care le-am vizitat, pe care le-am gândit prin proiecte sau pe care le-am construit. Oameni pe care i-am întâlnit, de la care am învățat, oameni cu care am trudit pe tărâmul profesiei, parteneri de joacă, dascăli, studenți, profesioniști, fără a uita meșterul zidar, instalator, tâmplar etc. Simțiri ale unor experiențe și emoții trăite în timp, în spații diverse, alături de oamenii care mi-au fost și îmi sunt alături. De aceea, cartea poate fi înțeleasă ca un omagiu adus Școlii care ne-a format și, de ce nu, ca o pledoarie în favoarea Arhitecturii*”.

Această pledoarie este, în esență, povestirea, la persoana I, a drumului parcurs de autor pe drumul arhitecturii, atât ca profesie asumată, dar și ca mod de viață.

Din acest motiv, ea are un caracter foarte personal și este scrisă cu o sinceritate care m-a impresionat și m-a atras încă de la primele rânduri. Așa încât am citit cartea cu grijă, ca atunci când cineva ți se destăinuie. Un prieten grec spunea că orice om este un univers, iar orice deschidere a acestuia către tine este un privilegiu pe care nu ai voie să-l refuzi sau nesocotești.

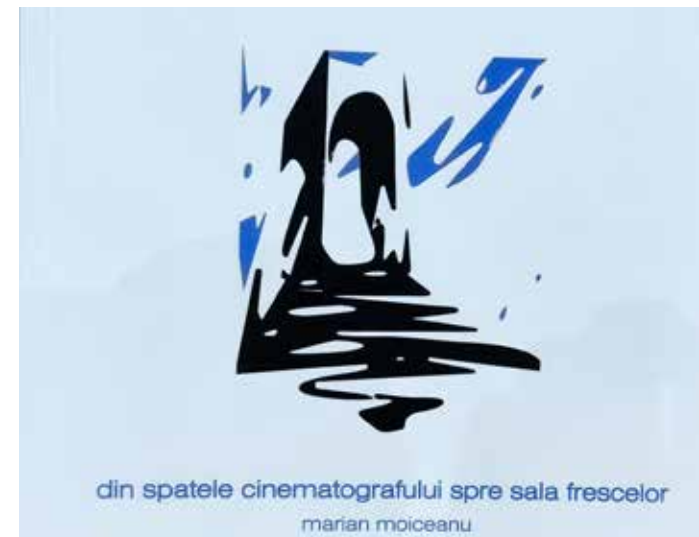
În cazul cărții pe care v-o prezint în rândurile de față, este vorba despre un copil care, de la siguranța și armonia curții buncii, unde „*poarta din fundu' grădinii*” se deschidea, magic și generos, către lumea pădurii, gârlei, scăldatului și pescuitului, ajunge arhitect, apoi profesor și rector al Universității de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” din București. Această călătorie în timp și spațiu, la care autorul ne face părtași, devine, prin reflecțiile care puntează momentele importante ale narațiunii, un drum spiritual al dobândirii înțelepciunii.

Privită prin această lentilă, cartea lui Marian Moiceanu mi-a evocat una dintre operele fundamentale ale culturii europene, *Odissea*, care, la rândul ei, reprezintă, dincolo de perspectiva aventurii eroice, periplul lui Ulise către înțelepciune, căci istețimea sa, enunțată aproape intraductibil chiar din primul vers (polutropon sau polytropon), nu-l poate duce acasă de una singură, până nu se transformă în înțelepciune și smerenie. Aidoma, cartea *Din spatele cinematografului spre sala frescelor* ne arată, încă din titlu, că drumul unui om pentru a deveni un bun arhitect presupune multe întoarceri, recalibrări și actualizări permanente, capabile să îl transforme radical, dar care nu alterează, ci, dimpotrivă, lasă neatinsă acea parte fundamentală a ființei, ce păstrează vii valorile moștenite și asumate. Dragostea pentru frumos, armonie, utilitate, soliditate, prietenie, umanism, justă măsură, echilibru și, nu în ultimul rând, credință formează o axiologie intrinsecă nu doar proiectelor autorului, prezentate amplu și ilustrat în carte, ci și discursului acestuia despre arhitectură care se împletește, inseparabil, cu viziunea sa despre viață.

„Cred că, atunci când ne naștem, primim fiecare în dar o scară. O scară generică, neștiută și neîncepută, fără trepte, dimensiuni și direcție. O scară pe care, fiecare în parte, suntem liberi să decidem cum să o edificăm, devenind fără voia noastră arhitectul constructor.” Pe această scară, copilul care își petrece timpul în spatele cinematografului, o „curte a miracolelor” giuleșteană, a urcat cu încrederea că valorile primite în dar de la părinți sunt trepte robuste, capabile să-l susțină, ajungând să învețe arhitectura și, mai apoi, să-i învețe și pe alții, de pe treapta de sus, dar nu ultimă, a altruismului și generozității.

Asumându-și funcții administrative în facultate și universitate, de la prodecan la decan și rector, Marian Moiceanu și-a dedicat cei mai prolifci ani din viață, cu rezultate instituționale remarcabile, Școlii de Arhitectură „Ion Mincu”. Alături de o echipă nu mai puțin valoroasă, devotată și capabilă, cu elocvența propriului exemplu, el a format o generație de profesori care iubesc Școala, despre care scriam într-un alt articol că a fost, de-a lungul vremii, o citadelă a culturii înalte, a spiritului care transformă materia, construită pe principiile perene care i-au dat și specificul, și renumele.

În cartea sa, autorul descifrează, pentru toți cititorii, scriitura elaborată și codificată a profesiei sale, încrustată timp de 130 de ani în universitatea ce poartă numele ilustrului arhitect, creator al școlii naționale de arhitectură, Ion Mincu: o scriitură care se împletește cu destinul României și care este responsabilă de construirea unei culturi colective valoroase și unice, pictată în 1930 de Olga Greceanu pe pereții monumentali ai Sălii Frescelor, kilometrul 0 al învățământului autohton de arhitectură. Iar această cultură, căreia arhitectura îi datorează totul, căreia îi aparține și pe care o slujește, împreună cu știința și arta, formează fundamentul unui învățământ recunoscut în plan mondial, realizat de dascăli generoși, al căror efort de a transmite valorile arhitecturii, ca valori ale umanității, este reliefat cu căldură în paginile cărții, iar eu am convingerea că este unul dintre motivele pentru care Academia Română, păstrătoarea într-o eternitate a spiritualității românești, i-a decernat premiul său.

Și tot acesta este motivul pentru care vă invit să căutați cartea și să o citiți, punând-o și în mâna copiilor de toate vârstele care încă mai pășesc, liberi și fericiți, spre pădure și gârle, pe „poarta din fundul grădinii”, locul pe care îl ocrotim cu cea mai mare grijă în chiar miezul sufletelor noastre, pentru că, exact acolo, reazemă scara pe care o primim, la naștere, fiecare dintre noi.

Sursa <https://dilemaveche.ro/sectiune/societate/din-spatele-cinematografului-spre-sala-frescelor-2330533.html>

THINK FREEDOM, 140 ARHITECȚI ÎN AFIRMARE

LANSARE REVISTA ARHITECTURA NR. 4-5

Text: Ioana ALEXE
Foto: Răzvan HATEA

Ne gândim des la noile generații de arhitecți. Ne preocupă felul în care gândesc și am vrea să știm cât de relevante sunt pentru ei subiectele pe care le publicăm. I-am dori mai aproape, am vrea să îi avem colaboratori. Ne bucurăm ori de câte ori răspund în număr mare invitațiilor noastre, iar la această ediție a BNA, numărul proiectelor de diplomă participante a fost impresionant.

Revista Arhitectura publică de mai bine de 100 de ani proiecte de diplomă, însă niciodată nu a dedicat un număr atât de amplu acestor proiecte. Am făcut-o în acest an, considerând că am făcut-o pentru noua generație și pentru anii care vor urma. Acest număr este ca o capsulă a timpului care va sta mărturie peste câțiva zeci de ani despre ceea ce gândeau la finalul studiilor, în 2023, noua generație de arhitecți și școlile care i-au îndrumat.

134 de feluri de a vedea lumea de mâine. 134 de acte de naștere ale noii generații. Dar, chiar așa, când devii arhitect? Atunci când intri la Arhitectură? Atunci când termini facultatea? Când obții dreptul de semnătură? Cu primul proiect construit? Probabil undeva pe parcurs sau poate chiar mai târziu. Ce știm sigur este că unul dintre primele gesturi de maturitate este atunci când, proaspăt absolvent fiind, participi cu cel mai important proiect din viața ta de până atunci la o competiție națională unde proiectele sunt publice, apar în ziare și fac turul țării.

Acest gest curajos ar trebui să fie unul solemn și primit cu bucurie de către toată comunitatea, susținut și apreciat. După 6 ani de facultate, după un parcurs îndrumat cu foarte multă grijă de profesori, iată-i pe acești tineri absolvenți trecând pragul dintre școală și profesie. Mulți nu realizează cât de protejați au fost în școală, puțini știu ce îi așteaptă în viața profesională. Au urmat toți o școală care i-a învățat, încurajat, le-a dat aripi și i-a protejat. Alături de ei, în concurs, în expoziții și evenimente, se află colegii lor mai mari care au reușit.

Așa cum în revistă introducerea în subiectul diplome o fac profesorii și membrii juriului BNA, la lansarea numărului au participat câțiva dintre cei mai iubiți profesori îndrumători. Prilej pentru absolvenți și profesori să rememoreze momentul susținerii proiectului și pasul acesta atât de mare dintre educație și profesie. S-a vorbit cu emoție despre „anii de studenție... scumpii ani...”.

Ne place să credem că Bienala este pasul următor după facultate, locul unde tinerii vin să se prezinte singuri în fața publicului, fără profesorii lor, fără programă școlară și fără note, față în față cu societatea pentru care vor lucra, ale cărei probleme vor trebui să le rezolve. Parcurgeți titlurile celor 134 de diplome, sunt acolo teme și soluții pentru ceea ce noua generație vrea să sprijine, să schimbe, să inoveze.

Bienala are acest caracter puternic, tectonic și practic, strânge sub cupola ei doar proiectele construite și cărțile tipărite, cu excepția proiectelor de diplomă, a proiectelor de la secțiunea proiecte vizionare și a fotografiilor de arhitectură. Proiectele de diplomă sunt un subiect aparte în acest peisaj al realităților naționale, conțin o doză mare de situații ipotetice, de abordări curajoase, de explorări nonconformiste. Această ediție BNA este cea de a 3-a în care există secțiunea „diplome” și participarea a fost extrem de numeroasă: 134 de proiecte de diplomă de la facultățile de arhitectură din București, Cluj, Timișoara, Iași și Chișinău.

Video cod QR: <https://youtu.be/YZK0qiHroVc?si=4m0Gd5LEzZe4yAVd>

LANSAREA REVISTEI ARHITECTURA NR. 6

Text: Ioana ALEXE
 Foto: Răzvan HATEA

BIENALA 2023 UN EVENIMENT DE AMPLOARE ȘI O MARE BUCURIE

A devenit deja o tradiție ca Bienala să se încheie cu un număr dedicat al revistei Arhitectura, un număr special pentru că aduce împreună toate elementele din care este alcătuită Bienala: oameni, proiecte, evenimente și locuri. Este un număr dens, o ediție specială care aduce în prim-plan excelența în arhitectură, punând în lumină proiectele remarcabile, arhitecții talentați, inovațiile și căutările din lumea arhitecturii.

Este ca un „after-party” pentru toți iubitorii de arhitectură, unde sărbătorim arhitectura din ultimii doi ani punând în valoare tot ceea ce face Bienala atât de specială: oameni pasionați, proiecte remarcabile, evenimente de neratat și locuri primitoare din toată țara.

Bienala Națională de Arhitectură reprezintă un punct culminant în peisajul cultural și profesional din domeniul arhitecturii naționale, oferind o platformă de vizibilitate pentru inovație, calitate și dezbateri critice în domeniul arhitecturii. Inițiată pentru a recunoaște și a premia cele mai remarcabile realizări în arhitectură, Bienala este nu numai o *expoziție de talente și proiecte inovatoare, ci și un forum pentru schimbul de idei, strategii și practici sustenabile între arhitecți, critici, învățământul de arhitectură și publicul larg.*

În esență, evenimentul își propune să stimuleze discuția despre rolul arhitecturii în societate și despre modalitățile prin care spațiile construite pot îmbunătăți calitatea vieții, răspunzând în același timp provocărilor sociale, economice și de mediu ale timpurilor noastre. Am pus în acest număr de revistă toate aceste elemente pentru a obține o imagine a profesiei la finele anului 2023, pe care vă invităm să o descoperiți. Vă putem devoala încă de pe acum faptul că ediția a

XV-a a scos în evidență forța inovatoare a noilor generații de arhitecți din România și constatăm că tinerii nu doar că s-au impus, dar au și dominat, câștigând premii, respect și inimile noastre. Este incredibil cât de mult pot realiza, cât de tineri sunt laureații BNA și ce aer tineresc traversează acest număr.

Începem această călătorie printre secțiunile și premiile acestei ediții cu un editorial semnat de dna Ileana Tureanu, care, dintr-o perspectivă personală, descrie parcursul acestui eveniment amplu care s-a desfășurat în 8 orașe. Anul acesta, celebrăm nu doar o tradiție de trei decenii și 15 ediții memorabile, dar și o reuniune vibrantă a mii de arhitecți, studenți, profesori, urbanisti, designeri, alături de alte profesii creative. Acest an a adus un record de participare, cu peste 750 de proiecte înscrise, demonstrând vitalitatea și pasiunea comunității noastre pentru arhitectură și concretizându-se într-un record de dimensiune a revistei care nu a avut niciodată un număr mai mare de pagini.

Urmează prezentările premiilor speciale unde veți putea descoperi contribuția la învățământul de arhitectură și urbanism a arhitectului Vasile Mitrea, care a fost onorat cu prestigiosul Premiul Opera Omnia. Aflați mai multe despre proiectul „Ambulanța pentru Monumente” care a obținut Marele Premiu al Bienalei, citiți un interviu extrem de interesant cu Köllő Miklós, un arhitect cu o viziune modernă remarcabilă asupra tradiției. Citiți cele patru scrisori emoționante despre un om liber - o incursiune în contribuția semnificativă a Militzei Sion la artă și arhitectură.

Publicăm toate premiile și nominalizările celor 14 secțiuni, proiecte remarcabile în domenii variate ale arhitecturii, inclusiv locuințe individuale și colective, clădiri industriale, administrative, turistice și sportive, clădiri socioculturale, restaurare, recuperare a patrimoniului, arhitectură de interior și spațiu public și comunitar. Foarte interesantă este și secțiunea fotografie de arhitectură și aflați mai multe despre numeroasele cărți și publicațiile de arhitectură. Explorați proiectele vizionare care îmbină creativitatea și inovația, proiecte care pun în prim-plan sustenabilitatea și viitorul unei lumi care consumă din ce în ce mai multe resurse.

Credem că numărul acesta, care promovează ideile și evenimentele legate de Bienala Națională de Arhitectură, are o importanță deosebită în contextul arhitecturii și dezvoltării urbane. Acesta oferă o platformă pentru promovarea celor mai recente și relevante preocupări din domeniul profesiei noastre, cultivând dialogul între profesioniști și susținând dezvoltarea profesională continuă. Prin prezentarea lucrărilor și proiectelor de arhitectură de calitate, revista contribuie la creșterea aprecierii publicului pentru importanța arhitecturii în îmbunătățirea mediului urban și rural. De asemenea, revista poate stimula discuții esențiale privind provocările globale, cum ar fi schimbările climatice și sustenabilitatea, și poate promova soluții inovatoare în acest sens.

Prin intermediul acestui număr, dorim să punem în lumină nu doar proiectele remarcabile, ci și pe acei arhitecți care, prin munca lor, contribuie la dezvoltarea unui mediu construit mai bun. Fie că este vorba de restaurarea cu sensibilitate a monumentelor istorice, de crearea de spații publice sau de designul inovator al locuințelor, fiecare proiect reflectă dedicarea și talentul participanților.

În plus, lansarea revistei înainte de finalul unui an plin a fost o ocazie de a sărbători efortul organizării unui eveniment de această amploare și de a împărtăși această bucurie cu toți cei prezenți. Ne-am simțit cu adevărat onorați de această oportunitate și bucuroși de momentul special al lansării într-un cadru atât de prietenos și entuziast.

MUNTENIA
SUD-EST

ARHITECT CĂLIN
HOINĂRESCU
(15 IUNIE 1944 –
19 MAI 2022)

Text: Gabriela MIRCEA

ARHITECT DEDICAT COMUNITĂȚII
ȘI PATRIMONIULUI

Evenimentul dedicat memoriei arhitectului Călin Hoinărescu a fost organizat la Muzeul Județean de Artă Prahova „Ion Ionescu-Quintus” din Ploiești, Bd. Independenței, nr. 1., și s-a desfășurat în prezența unui public numeros, a invitaților și a familiei arhitectului, în 25 octombrie 2023.

Organizat de Uniunea Arhitecților din România Filiala Muntenia, evenimentul face parte din manifestările Bienalei Naționale de Arhitectură a Uniunii Arhitecților din România și a fost susținut din Timbrul Arhitecturii.

Evenimentul dedicat memoriei arhitectului Călin Hoinărescu a prezentat personalitatea și multitudinea activităților sale profesionale ca expert în domeniul monumentelor istorice, ca autor de studii, cercetări, inventarii, ca realizator de proiecte de restaurare și conservare a patrimoniului istoric și cultural. Cuvântul de deschidere a aparținut gazdei Florin Sicoie, director, manager al Muzeului Județean de Artă „Ion Ionescu-Quintus”, urmat de organizatoarea dr. arh. Gabriela Petrescu, vicepreședintele UAR, și arh. Gabriela Mircea, președintele UAR Filiala Muntenia.

Ist. Irina Paveleț, fiica arhitectului, l-a omagiat cu emoție în prezentarea „Tatăl meu - Note biografice”.

A urmat vernisarea Expoziției care ilustrează cronologic, în 15 panouri și câteva picturi în ulei, cei 53 de ani de activitate ai arhitectului, diversitatea preocupărilor sale, activitatea în domeniul cercetării și restaurării monumentelor istorice. A fost ales un număr de proiecte reprezentative pentru activitatea sa care a fost încununată de prețioase premii oferite de organizații și instituții de specialitate din țară și din străinătate. La realizarea expoziției au fost utilizate materiale și proiecte, documente sau fotografii puse la dispoziție în acest scop din arhivele societăților de proiectare în care acesta a activat, Consproiect SA și Restituție SRL. Prezentarea a fost făcută de arh. Claudia Georgeta Pîrvu, autoarea principală a expoziției.

În continuare, în cadrul simpozionului care a urmat vernisajului, s-au prezentat opiniile celor care l-au cunoscut, ale arhitecților, arheologilor, istoricilor, colegilor restauratori, colaboratorilor și ale specialiștilor invitați despre activitatea desfășurată de-a lungul timpului de arhitectul Călin Hoinărescu. Au participat arhitecți, membri UAR, OAR, istorici, arheologi, pictori, specialiști restauratori membri UNRMI, reprezentanți ai Bisericii cu care arhitectul a colaborat. Printre cei care au luat cuvântul, spre a prezenta omagiul lor pentru arhitectul Călin Hoinărescu, au fost:

- prof. univ. dr. Ioan Opreș a prezentat „Arh. Călin Hoinărescu - Avangardist”;
- prof. dr. arh. Romeo Ștefan Belea, membru corespondent al Academiei Române, a transmis un cuvânt omagial scris către publicul prezent;
- prof. univ. dr. Andrei Pippidi, membru corespondent al Academiei Române, din partea căruia am primit o înregistrare;
- arh. Lucian Alexandru Mircea a vorbit despre „Arhitectul Călin Hoinărescu în OAR și UAR”;
- arh. Simona Vâlcu a prezentat colaborarea sa cu „Arhitectul Călin Hoinărescu în anii 1985-1995 - CONSPROIECT SA și RESTITUTIO SRL”;
- arh. Constanța Carp a vorbit despre „Activitatea arh. Călin Hoinărescu în cadrul UNRMI și a DMASI”;
- restaurator piatră Danil Sabău - „Arh. Călin Hoinărescu - Președintele UNRMI”;
- ing. Sandor Zoltan, colaboratorul arhitectului la proiectele de restaurare pe partea de structuri, a prezentat „Relația arhitectului restaurator cu specialiștii implicați în procesul de proiectare și de execuție”;
- pictor restaurator Ion Chiriac a colaborat cu Călin Hoinărescu „De la Casa «Hagi Prodan» la «Casa cu Blazoane»”;
- dr. ing. Magdalena Banu - „De la arhitectura rurală la cercetarea bolilor monumentelor istorice”;
- arh. Nina Grigore - „Arhitectul și arheologul”;
- prof. univ. dr. Ionel Căndea - a transmis un film, „Restaurarea Bisericii Nașterea Sf. Ioan Botezătorul, Măxineni, jud. Brăila” (înregistrare);
- prof. dr. Lia Maria Voicu - „Arhitectul și Muzeele din județul Prahova”;
- prof. Constantin Stere - „Arhitectul Călin Hoinărescu - Comisia Zonală a Monumentelor Istorice”.

După simpozion, au fost vizitate două obiective reprezentative restaurate de arhitectul Călin Hoinărescu în Ploiești. La început s-a vizitat una dintre primele sale lucrări, „Casa Hagi Prodan”, cu o prezentare făcută de arh. Claudia Georgeta Pîrvu, iar în final, una dintre ultimele lucrări, Biserica Sf. Vineri, prezentată de arh. Elena Iordache, care a pregătit și două panouri ilustrative ale desfășurării lucrărilor de consolidare, și preot Petre Mihai.

În final, s-a revenit la muzeu, participanții fiind invitați la un bufet, după care evenimentul a fost încheiat.

Scopul proiectului a fost realizarea unui eveniment dedicat memoriei arhitectului Călin Hoinărescu, prezentării activității profesionale și a personalității acestuia. A fost adusă în atenția publicului, a arhitecților care l-au cunoscut, precum și a generațiilor care nu i-au cunoscut activitatea și realizările, în toate domeniile abordate, ale arhitectului Călin Hoinărescu. S-a reușit astfel ridicarea gradului de conștientizare publică și profesională cu privire la activitatea și efortul depus de Călin Hoinărescu la creșterea valorii spațiului public prin activitatea în domeniul restaurării monumentelor istorice.

SUCURSALA MARAMUREȘ- SATU MARE

TURUL DE ARHITECTURĂ (3)

Text: Oksana FLORESCU
Foto: Mircea ȚIBULEAC

MARAMUREȘUL ISTORIC

A doua zi după Gala secțiunii BNA 2023 „Revitalizare rurală”, care a avut loc la Baia Mare, ca o completare a tematicii cu o vizită în câteva sate din județul nostru, pentru a cunoaște „arhitectura lemnului” concepută și realizată de colegul nostru arh. Dorel Cordoș, a avut loc al 3-lea Tur de arhitectură, cuprins în Programul cultural al sucursalei Maramureș-Satu Mare.

Au participat arhitecți, premiați și membri ai juriului secțiunii BNA, colegi din administrație și elevi ai Colegiului de Arte Baia Mare - secția Arhitectură. Deplasarea s-a făcut cu autocarul, traseul ales traversând una din cele mai frumoase zone ale județului, Țara Chioarului. Zonă deluroasă, cu o vegetație bogată, în culorile toamnei, ne-a oferit prilejul de a străbate și vedea de la înălțime localități dezvoltate diferit, alungit, adunat, dar mai cu seamă răsfirat, cu fond construit realizat în ultimii 50 de ani în arhitectura „vremii”. Trecând pe lângă Plopiș și Surdești, purtătoare a două monumente UNESCO, am traversat Munții Gutâiului intrând în Maramureșul istoric pe la Căvnic, admirând vestita Creastă a Căcoșului și satul Breb, localitate turistică, având cele mai multe construcții conservate și realizate în stil tradițional din județ. La Sighetu Marmăției am întregit echipa cu dnul arh. Cordoș și am pornit spre Săpânța, Mănăstirea Peri, primul obiectiv din program.

Satul Săpânța, atestat documentar din 30 octombrie 1373, este așezat pe malul stâng al râului Tisa, la granița cu Ucraina. Pe lângă celebrul Cimitir Vesel, în Săpânța a renăscut vechea Mănăstire de la Peri. În localitatea Peri - Ucraina, pe malul drept al Tisei, începând cu 13 august 1391, sediul Episcopiei Ortodoxe Române a vechiului Maramureș s-a aflat timp de 312 ani la această Mănăstire.

Tot aici a existat și o școală teologică, unde se tipăreau și se traduceau cărți în limba română. Mănăstirea a fost distrusă în anul 1703. Vitregiile istoriei au făcut imposibilă reconstruirea mănăstirii pe fostul amplasament în Ucraina, dar s-a rectorit în Săpânța. Piatra de temelie a bisericii s-a pus în anul 1997, cu hramul Sf. Mihail și Gavriil, este mănăstire de maici și s-a realizat după proiectul arhitectului Dorel Cordoș.

Biserica este realizată din lemn de stejar, procurat din zonă, are o capelă la subsol și o înălțime de 75 m.

Meșterul a fost Ioan Știopei zis Buga, din Bârsana. Ulterior, s-au construit altarul de vară, chiliile și rețelele tehnic-edilitare. Silueta bisericii este impresionantă, fleșa fiind văzută și de pe malul drept al Tisei. Se remarcă tehnica și frumusețea detaliilor, urmare a unui studiu îndelungat cu rezultate remarcabile.

Am continuat drumul spre satul Budești, pe Valea Cosăului. În satele străbătute se mai păstrează porțile din lemn specifice zonei, executate din lemn de stejar frumos sculptate cu motive tradiționale. Ne-am oprit în satul Sârbi și am vizitat cel mai important ansamblu de instalații tehnice țărănești din țară, instalație complexă, singura rămasă funcțională în zonă, acționată de forța apei râului Cosău cu moara, piua, vâltoare, batoză și pălincie. În Sârbi există două biserici de lemn, monumente istorice.

În satul Budești sunt două biserici din lemn, una fiind monument UNESCO. În interiorul acestora sunt adăpostite zalele, coiful și armura celebrului haiduc Pinteza Viteazul, o

colecție de icoane pe lemn și sticlă din sec. XVII-lea și una din sec. al XV-lea, cu inscripții slavone.

Mănăstirea Sf. Împărați Constantin și Elena cunoscută ca Mănăstirea de la Roșia, înființată în anul 1995 (denumirea este dată de culoarea apei pârâului care trece prin preajmă), s-a realizat după proiectul întocmit de către arh. Dorel Cordoș. Biserica are interiorul deosebit față de cele clasice, fiind gândit ca icoanele să fie delimitate în casete care oferă o imagine interioară dantelată. Este o pictură în care domină albul, oferind o imagine primitivă, optimistă. Ansamblul cuprinde poarta de intrare, chiliile și o casă veche, reconstruită și modernizată, cu un mic muzeu, o sală de întruniri și camere de cazare pentru pelerini. Mănăstire de călugări este dotată cu apă curentă, canalizare, încălzire centrală și curent electric.

Hanul lui Cobălă, construcție cu destinație restaurant și cazare, se desfășoară pe trei niveluri, având la demisol cramă, la parter restaurant cu anexe, inclusiv afumătorie, și la mansardă, în volumul acoperișului, camere de cazare. Construcție cu o arhitectură inspirată din cea tradițională, cu forme simple și o utilizare judicioasă a volumului interior, impresionează prin volum, finisaje și reușita utilizare a lemnului la scara exterioară, terase și finisajele interioare. Trebuie specificat că, pe lângă priceperea arhitectului, au existat și echipe de meșteri care au prelucrat cu măiestrie lemnul, oameni specializați din tată în fiu, nu numai în realizarea construcțiilor noi, dar și în restaurarea monumentelor. Vizita noastră a luat sfârșit și, spre seară, ne-am întors la Baia Mare cu convingerea că a te dărui profesiei înseamnă a te desăvârși.

TULCEA- CONSTANȚA

Text: Cristi CONSTANTINESCU
Foto: Răzvan HATEA
Mircea ȚIBULEAC

RECUPERAREA CAZINOULUI

BIENALA NAȚIONALĂ DE ARHITECTURĂ a avut programată o vizită la șantierul, în plină desfășurare, al fascinantului Cazinou din Constanța, prin bunăvoința Societății AEDIFICIA CARPAȚI SA.

Pe parcursul vizitei, arhitecții au beneficiat de informațiile și explicațiile unor constructori cu experiență și mari realizări la activ - așa cum sunt ing. Cristi CONSTANTINESCU, ing. Marius STAN, dl Ion CHIRIAC, artist plastic responsabil de componentele pictură și stucatură policromă, stucco-marmură și dl Gabriel PUCHIU.

Ce a fost, cum va fi... s-au vizitat atelierelor, s-au urmărit procesele de lucru de la turnarea elementelor decorative până la montarea lor.

Autorul proiectului de restaurare este SC REMON PROIECT SRL - dna arh. Constanța CARP și dna arh. Smaranda BACIU. În colaborare cu PROFESIONAL CONSTRUCT SRL, ing. ION PAUL și TEHNOINSTAL SRL.

Președintele UAR Constanța, dl arh. Alexandru BĂLAN, a oferit participanților cartea „Cazinoul din Constanța”, de arh. Radu Cornescu, marele specialist și cunoscător al arhitecturii constănțene.

Cazinoul de pe faleza din peninsulă este una dintre clădirile emblematice ale Constanței, construit într-o zonă în care mai fusese, între 1880-1902, o clădire din lemn, o „cazină” cum se numea - loc pentru spectacole de teatru, baluri, recreere pentru turiști. În iarna anului 1901, o furtună a distrus-o parțial și consiliul comunal a aprobat demolarea construcției. În 1902, primarul Alexandru Belcic a decis construirea unui edificiu asemănător marilor cazinouri europene, după

planurile întocmite de arhitectul Petre Antonescu, o clădire inspirată de tradițiile artei românești.

Cristi CONSTANTINESCU, Marius STAN și Ion CHIRIAC

După terminarea fundațiilor, sub presiunea stilului care governa aerul cosmopolit al cazinourilor epocii, primăria a încredințat modificarea proiectului arhitectului Daniel Renard, care a renunțat la stilului neo-românesc în favoarea unui edificiu Art-Nouveau, în care motivul principal este un fel de demi-rozasă în formă de scoică. Edificiul constănțean a fost terminat în 1910. Conceput monumental, fără perspectivă panoramică și fără far, clădirea ar fi urmat să aibă o sală de teatru cu scenă și o sală de bal înconjurată de o galerie deschisă spre magnifica priveliște.

Marius STAN și Gabriel PUCHIU

De-a lungul timpului, lucrări de restaurare și modernizare ale Cazinoului au fost efectuate în anul 1934 de Daniel Renard, apoi, în anul 1986, de către un colectiv de artiști plastici care au restaurat pictura baroc-frescă, stucatura, vitraliile. Vitraliile Art Nouveau din zona scărilor principale, cu o suprafață de 50 de mp, au fost realizate de artistul Ioan Cadar. Imediat după Revoluție, profesorul Mihai C. Băcescu a propus organizarea Cazinoului ca sediu al unui „Institut Oceanografic Român”, conform planurilor lui Grigore Antipa (întemeietor al fostului Institut Bio-oceanografic din Constanța), o nouă instituție de nivel internațional, dar Cazinoul și-a recăpătat funcția anterioară: restaurant și local de distracție. Din 2014, Cazinoul din Constanța a căzut în paragină, deplâns de constănțeni și abandonat de autorități. După multe presiuni publice, s-a declanșat un proiect de restaurare complex, la sfârșitul anului 2019, fiind a treia licitație pentru recuperarea sa. De data aceasta, sub coordonarea Companiei Naționale de Investiții, lucrările în valoare de 57 milioane de lei urmau să dureze circa trei ani. În data de 15 ianuarie 2020, de ziua CULTURII, s-a semnat Ordinul de Începere a lucrărilor între Compania Națională de Investiții și Asociera câștigătoare a licitației.

În derularea proiectului și pentru determinarea soluției de consolidare, s-a ținut cont de starea actuală a construcției, de degradările planșeelor și pereților, din cauza umidității excesive provenite din infiltrații de ape meteorice prin tâmplăria metalică extrem de deteriorată și prin învelitoarea parțial distrusă, fisuri în structura de rezistență, planșee parțial căzute, vitralii înlocuite cu sticlă colorată etc.

Prin proiectul avizat s-a propus amenajarea sălii principale de la etaj în sală multifuncțională, ce va putea funcționa și ca sală de teatru, cinema sau alte activități și a sălii din zona de sud, cunoscută ca Sală de bal. Scoica metalică, simbolul Cazinoului, va primi vitralii noi în concordanță cu stilul Art Nouveau.

Pentru Subsolv, se propune amenajarea unor spații expoziționale, cu acces din holul principal din parter și spații tehnice necesare pentru derularea întregii activități.

Timpul a dovedit că lucrările de la Cazinou propuse inițial a fi mai simple s-au dovedit, în fapt, mult mai migăloase și complexe, ceea ce a dus la o serie de completări pe parcurs a documentației de execuție, așa cum s-a întâmplat și cu construcția și decorațiile „berbecilor” de la nivelul învelitorii, care s-au dovedit a fi complet deteriorați, structura de rezistență fiind ruginită.

Cu toate acestea, arc peste timp, Cazinoul strălucește de acum, fațadele clădirii fiind reabilitate în totalitate.

SUCEAVA- BOTOȘANI

Text: Ion ANDRIU
Foto: Adrian SEMENIUC

ZILELE COLEGIULUI „CIPRIAN PORUMBESCU” LA „UZINA DE APĂ”

Anul aniversar CIPRIAN PORUMBESCU (decretat prin lege), care în luna octombrie a cuprins un summum de manifestări în Bucovina, zona de origine a marelui compozitor, a prilejuit și evenimentul *Zilele Colegiului „Ciprian Porumbescu”*, desfășurat în perioada 9-13 octombrie. Astfel, la 170 de ani de la nașterea lui Ciprian Porumbescu, elevi, profesori, colaboratori implicați ai Colegiului de Artă Suceava au omagiat personalitatea marelui compozitor bucovinean printr-o serie de manifestări și evenimente care au evidențiat anvergura, talentul și patriotismul patronului spiritual al unității de învățământ. A fost un eveniment omagial complex, reprezentând un omagiu în plus adus unui artist patriot, dar și o recunoaștere a valorii și rezultatelor colegiului de învățământ vocațional care îi onorează numele.

Astfel, la „Uzina de Apă” Suceava - sediul profesional al organizațiilor breslei din partea de Nord-Est a țării, devenit *Centru de Arhitectură, Cultură Urbană și Peisaj*, s-a inaugurat, miercuri, 11 octombrie, expoziția retrospectivă cuprinzând lucrări reprezentative ale secțiilor de artă vizuală (pictură, sculptură, design), arhitectură și restaurări. Sunt expuse atât lucrări din ultimul an de la examenul de atestat competențe profesionale, cât și lucrări din anii anteriori, apreciate sau premiate la concursuri sau olimpiade de specialitate.

Vernisajul expoziției a fost onorat de prezența unor decidenți din zona administrativă, de reprezentanți ai Inspectoratului Școlar Suceava, de conducerea Colegiului, reprezentanții breslei arhitecților și artiștilor plastici, cadre didactice, elevi și părinți. Simezele bazinelor de apă au fost ocupate de planșe, tablouri, machete, sculpturi, unele constituind veritabile lucrări de artă, concepute și realizate cu talent și implicare de către elevii Colegiului.

Deschiderea expoziției a fost marcată de cuvântul dnei prof. Alexandra Bejenar, director al colegiului, care a arătat că „*prin acest eveniment, dar și prin celelalte manifestări pe care le-am pregătit de Zilele Colegiului, ne dorim ca tânăra generație să-și însușească dragostea de țară, patriotismul, devotamentul de care a dat dovadă acest mare cărturar, compozitor român*”. A urmat un recital al elevilor și absolvenților de la specializarea muzică, ce au interpretat fragmente din opera lui Ciprian Porumbescu. Astfel, eleva Beatrice Vâjăială a interpretat la violă fragmente din „Crai Nou”, elevul Ștefan Capră a interpretat „Balada” la vioară, iar elevii din ansamblul de trompete, coordonați de prof. Florin Sumanariu, au cântat „Tricolorul” și „Pe al nostru steag”, refrene cunoscute și apreciate, aparținând compozitorului. Momentele muzicale au beneficiat de aprecierea asistenței, concretizată prin aplauze furtunoase.

A urmat intervenția dlui arh. Ion Andriu, președinte al Sucursalei Suceava-Botoșani a Uniunii Arhitecților din România, fost cadru didactic al Colegiului, care a transmis participanților: „*Ne bucurăm că putem să colaborăm din nou cu Colegiul «Ciprian Porumbescu», mai ales în anul dedicat compozitorului și de Zilele Colegiului. Această școală rămâne un focar de educație și cultură artistică, care face cinste comunității, și împreună cu colegii mei ne-am străduit să aducem o contribuție la reușita acestei manifestări. Suntem din nou împreună, iar talentații elevi sunt în continuare foarte entuziaști și dornici să-și arate capacitățile. Aici sunt lucrări de arhitectură, de artă plastică, de sculptură, atestate de competențe profesionale, dar și lucrări mai vechi, reprezentative, pentru a vedea evoluția în timp a elevilor, marcată de o dinamică ascendentă*”.

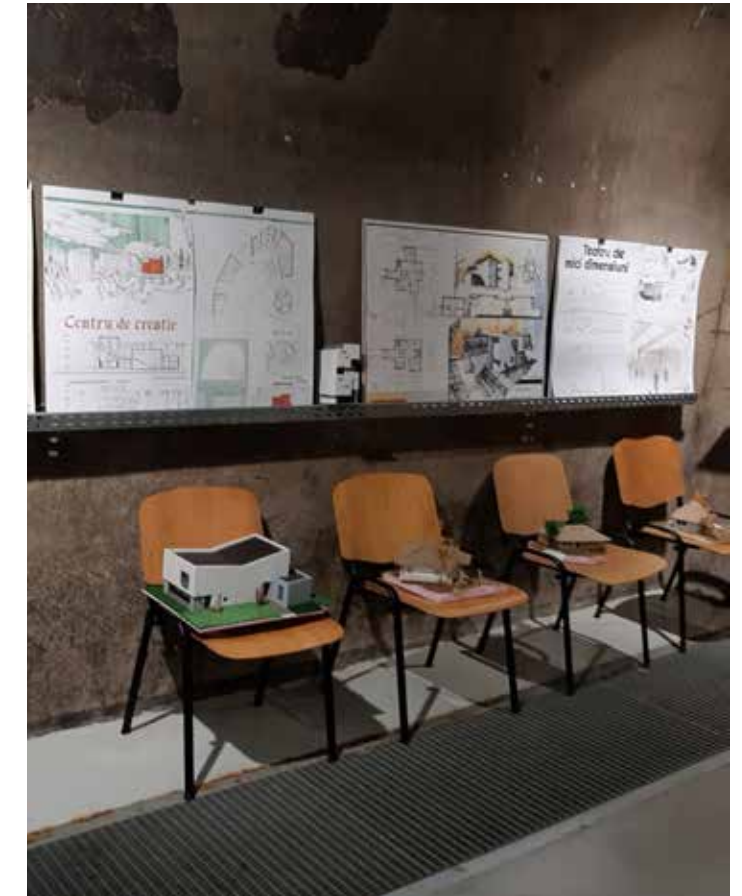
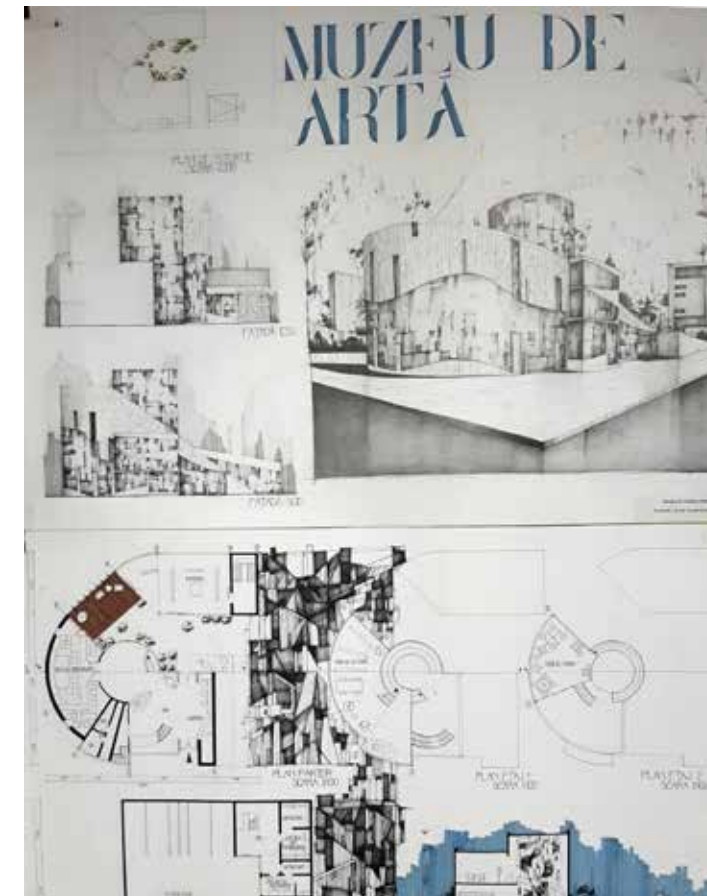

Apoi a luat cuvântul dl prof. Nicolai Barbă, vicepreședintele Consiliului Județean Suceava, care a apreciat reușita manifestării și a prezentat evenimentele culturale dedicate marelui compozitor, organizate în această perioadă de către administrația locală împreună cu instituțiile culturale implicate. A vorbit despre manifestările de la Stupca, despre concertul celor 170 de violoniști la bustul lui Ciprian Porumbescu din parcul central al Sucevei, despre spectacolul cu opereta „Crai Nou” - pusă în scenă vineri, 17 octombrie, urmat de un spectacol de lumini. De asemenea a prezentat evenimentele din cadrul Festivalului Internațional „Ciprian Porumbescu”, ediția 2023, organizat la Casa de Cultură în perioada 16-19 octombrie.

Au mai luat cuvântul prof. Loredana Ceică, inspector specialitatea arte vizuale din cadrul Inspectoratului Școlar Suceava, fostă elevă și apoi cadru didactic al Colegiului, care a împărtășit sfaturi și secvențe din perioada de formare profesională. Au intervenit și cadre didactice de la specialitatea arhitectură, începând cu arh. Stela Lebădă, care a participat la inaugurarea învățământului de specialitate arhitectură în anul 2000. Anterior, colegile noastre, dr. arh. Georgiana Popa și arh. prof. Corina Roncea, au avut contacte și dezbateri interactive cu absolvenți și profesori de la specializările arte vizuale, urmărind optimizarea metodelor de predare și a abordărilor didactice.

În final, dl arh. Constantin Gorcea, președintele Filialei Nord-Est a OAR și membru în Senatul Uniunii Arhitecților, artizanul reconversiei Uzinei de Apă, le-a transmis viitorilor arhitecți sfaturi și învățăminte din experiența profesională, precum și recomandări în pregătirea viitoarei cariere.

Expoziția retrospectivă a rămas deschisă și pentru săptămâna următoare, fiind văzută de elevi, părinți, public din localitate, dar și de vizitatori din Botoșani. Atenția și interesul publicului au fost atrase în special de lucrări de la secția Arhitectură, acestea fiind apreciate ca spectaculoase, expresive și realizate cu strădanie și talent. În concluzie, există premise și speranța ca și actuala, și viitoarele generații să ne depășească în realizări și performanță.

SECTOR 3 BUCUREȘTI

TEATRUL EVREIESC DE STAT

Text și Foto: Gabriela PETRESCU

EXPOZIȚIE ȘI EVENIMENT TEATRAL DE EXCEPȚIE

Expoziția „CARTIERUL EVREIESC DIN BUCUREȘTI - PIONIERII LOCUINȚEI MODERNE DIN PERIOADA INTERBELICĂ”, realizată de Uniunea Arhitecților din România, a avut vernisajul pe 12 noiembrie în cadrul festivalului Zilele Europene ale Culturii Evreiești, având ca parteneri Fundația Culturală @Nostra Missio și Teatrul Evreiesc de Stat. Vernisajul a avut loc în foaietul teatrului, într-o seară memorabilă, când am avut parte și de un eveniment teatral de excepție, premiera spectacolului „SIDY THAL”, pus în scenă de dramaturgul Thomas Perle și regizorul Clemens Bechtel, o colaborare a Teatrului Evreiesc de Stat din București cu Teatrul German de Stat din Timișoara.

Expoziția UAR, montată în foaietul teatrului, prin fotografiile prezentate, te introduce în atmosfera caracteristică străduțelor vechiului cartier. Panourile pun în valoare identitatea culturală și istorică locală a unor imobile rezidențiale, reprezentative pentru arhitectura modernistă a Capitalei, blockhaus-uri sau vile, realizate în perioada interbelică în vechiul cartier al Bucureștiului. Zona studiată este o rămășiță din ceea ce a fost cândva *Cartierul Evreiesc*, care se desfășura pe malul stâng al Dâmboviței și a scăpat parțial de demolările anilor '80. Zona păstrează, încă, amintirea mahalalelor bucureștene autentice, în care retrăim atmosfera perioadei interbelice, când diversitatea etnică, arhitecturală și urbanistică compunea un spectacol autentic.

CARTIERUL EVREIESC DIN BUCUREȘTI
PIONIERII LOCUINȚEI MODERNE DIN PERIOADA INTERBELICĂ
THE JEWISH QUARTER OF BUCHAREST
THE PIONEERS OF THE INTER-WAR MODERN RESIDENCE

Cartierul evreiesc cuprindea de la cocioabe la case cochete în stil parizian, case-vagon cu prăvălie la stradă și sinagogi. În perioada interbelică, cartierul a căpătat un aer modern, cu vile cu decorație art-deco și blockhaus-uri confortabile, ce au completat peisajul. Străduțele pietruite și întortocheate, care șerpuiiau între arterele principale - Calea Călărașilor și Calea Dudești - au generat o ambianță aparte.

Spectacolul, ce a urmat vernisajului expoziției, este *un documentar teatral*, pornit de la un incident petrecut la 26 noiembrie 1938, în sala de spectacole a Teatrului Comunal din Timișoara. Punerea în scenă este o încercare de a reconstitui atacul sângeros legionar care a avut loc în sala de teatru, în timpul unei reprezentații a trupei conduse de actrița bucovineană Sidy Thal, aflată în turneu prin țară, când au fost uciși 4 oameni și răniți alți 70.

Prologul spectacolului „SIDY THAL” a început în Sinagoga Mare, unde senzațiile sunt mai puternice și prezintă povestea unei familii dintr-o mică comunitate evreiască, redată prin ochii copilului *Motl*, *fiul Cantorului*, căruia îi moare tatăl, iar zvonurile despre pogromurile ce vor urma duc la soluția plecării, a evadării departe, în America.

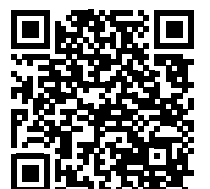
Totul este prezentat într-o comunicare trilingvă: idiș, germană și română (prin intermediul căștilor audio și pe prompter), în consonanță cu multiculturalismul.

Urmează un *audiowalk*, în noapte, prin curtea interioară a sinagogii, unde spectatorii ascultă în căștile primite, cu luminițe precum lumânările, povești care te trimit în atmosfera anului 1938, iar actorii și vocile din înregistrare te conduc către sala de teatru, unde urma să aibă loc finalul, atentatul sângeros.

Spectacolul „SIDY THAL”, care nu trebuie ratat, este o experiență complexă ce are marele merit de a scoate la lumină un eveniment îngrozitor, pentru a nu mai repeta greșelile din trecut.

Nici expoziția noastră, montată în foaietul sălii, care te introduce în atmosfera anilor '38, nu trebuie ratată și poate fi vizionată până pe 20.12.2023.

Foto: facebook Teatrul Evreiesc de Stat

COLABORARE CU FUNDAȚIA ION ȚIRIAC

Text: Ileana TUREANU

AVEM NEVOIE DE CONCURSURI!

Fundația Ion ȚIRIAC a invitat câteva zeci de studenți ai Universității de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” din București, coordonați de arh. Dorin Ștefan, laureat al Premiului Repere pentru Viitor, acordat de Uniunea Arhitecților din România, în cadrul Bienalei Naționale de Arhitectură, ediția 2023, să se implice în extinderea zonei expoziționale Ion Țiriac din Otopeni.

Concursul intitulat „dorinSTEFAN versus 20 de studenți” urmărește realizarea a două lucrări având ca obiectiv întregirea complexului expozițional Ion Țiriac din Otopeni prin reamenajarea și extinderea holului de primire-întrare la Țiriac Collection și proiectarea unui pavilion pentru expunerea colecției de rachete de tenis, alcătuită din aproximativ 1.100 de exemplare istorice.

Selecția celor 20 de studenți participanți a fost realizată, pe baza portofoliilor acestora, de către arh. Dorin Ștefan, coordonatorul proiectului. Prezentarea proiectelor s-a făcut în format digital, în ziua jurizării, fiecare participant și-a susținut lucrarea în fața juriului alcătuit din reprezentanții Grupului Țiriac, Uniunii Arhitecților din România, Universității de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” și alți doi arhitecți.

Împreună cu Uniunea Arhitecților din România și Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” din București, Fundația Țiriac a creat o platformă de excelență pentru viitorii arhitecți, punând la dispoziția acestora o oportunitate valoroasă pentru un debut profesional de excepție.

„Mă bucură implicarea studenților arhitecți în proiectul de extindere a complexului expozițional de la Otopeni și salutul modul prin care tânăra generație vine să își pună amprenta asupra unui spațiu dedicat istoriei auto și, în curând, celei sportive, integrând în viitor un pavilion dedicat tenisului și rachetelor de tenis. Pentru mine este o mare satisfacție faptul că tinerii care studiază Arhitectura au găsit inspirație în spațiul expozițional a cărui bază am pus-o în urmă cu un deceniu. Am încredere că ideile inovatoare și suflul nou pe care viitorii tineri arhitecți le vor aduce, vor transforma proiectul final într-unul apreciat la scară largă de publicul nostru de toate vârstele”, a declarat dl Ion Țiriac.

„Am deplină încredere că tânăra generație de arhitecți va putea să aducă plus valoare privind modul de a organiza spațiul expozițional Ion Țiriac, din Otopeni. Suntem pregătiți pentru această provocare și sper ca proiectele pe care le vor realiza studenții care participă la acest concurs să se ridice la nivelul pe care îl vedem deja aici. Pavilionul colecțiilor este în extindere, ca urmare tot universul se va amplifica, și ne bucurăm că putem contribui și noi în acest sens”, a declarat arh. Dorin Ștefan.

„Nu există cale mai dreaptă și corectă decât concursul pentru afirmarea valorii și excelenței în arhitectură. Generațiile de aur ale arhitecturii românești așa s-au afirmat! Astfel, nu numai arhitectura are de câștigat, ci și clienții care descoperă complexitatea și varietatea de opțiuni pe care le au la dispoziție”, a spus și Ileana Tureanu, președinta UAR.

CÂȘTIGĂTOR a fost desemnat proiectul realizat de studentul în anul 6, Marco Ochian

„M-am lăsat inspirat de perioada în care jucam tenis, am ales să imaginez propunerea prin ochii unui tenismen. Gândul m-a purtat la terenul de tenis și la balonul de acoperire. Două elemente cu care am lucrat simbolic până am atins caracterul și substanța necesară în definirea siluetei pavilionului. Trebuie menționat că tot procesul de creație a fost în permanență influențat de noțiunea de eleganță și dinamică a mișcărilor jucătorului de tenis.

Intrând în clădire, observăm două spații antagonice, asemenea adversarilor pe teren - un spațiu luminat natural, destinat colecției de rachete, și un spațiu umbrat, cu rolul de expoziție multimedia de istorie a tenisului, o zonă în care proiecțiile unor momente importante din istoria tenisului se împletesc cu exponate de epocă relevante. În concluzie, scopul proiectului a fost de a te introduce într-o poveste și de a concretiza noțiunea, poate prea vagă, de pavilion, prin a-i insufla un caracter specific tenisului”.

STRATEGIA INSPECTORATULUI GENERAL PENTRU SITUAȚII DE URGENȚĂ PREZENTATĂ LA POIANA BRAȘOV

Text și foto: Olimpia SULTANA

REDUCEREA RISCURILOR LA DEZASTRE

Inspectoratul General pentru Situații de Urgență a derulat, pe o perioadă de 40 de luni, începând cu anul 2020, proiectul „**Consolidarea cadrului de reducere a riscului de dezastre și a sistemului de apărare împotriva incendiilor la nivel național**” - pentru dezvoltarea instrumentelor necesare pentru desfășurarea activității Platformei Naționale pentru Reducerea Riscurilor la Dezastre, respectiv Strategia Națională de Reducere a Riscurilor de Dezastre.

Uniunea Arhitecților din România a fost onorată să fie invitată și să participe la conferința finală a proiectului „Consolidarea cadrului de reducere a riscului de dezastre și a sistemului de apărare împotriva incendiilor la nivel național”, găzduită de Poiana Brașov. La eveniment au participat inspectorul general al IGSU, general Dan-Paul IAMANDI, adjunctul inspectorului general al IGSU, general-maior Benone-Gabriel DUDUC, și șeful Direcției Generale pentru Protecție Civilă din cadrul DSU, general de brigadă Marius DOGEANU, și a reunit peste 150 de participanți din ministere, autorități centrale cu rol în managementul riscurilor, organizații neguvernamentale, mediul academic, societatea civilă, prefecturi, inspectorate județene pentru situații de urgență și ai Biroului Națiunilor Unite pentru Reducerea Riscului Dezastrelor și ai Băncii Mondiale.

Obiectivul proiectului, care a subliniat importanța gestionării eficiente a situațiilor de urgență pe întreg teritoriul național, a vizat îmbunătățirea cadrului de planificare strategică pe linia reducerii riscului de dezastre prin dezvoltarea instrumentelor legislative și a sistemelor informatice, care să asigure interoperabilitatea, dar și pregătirea la cele mai înalte standarde a tuturor autorităților cu atribuții în domeniul managementului riscurilor de dezastre.

Evenimentul a constituit un bun prilej pentru prezentarea Strategiei Naționale pentru Reducerea Riscurilor de Dezastre, document menit să încurajeze investițiile publice și private pentru identificarea și implementarea măsurilor structurale și nestructurale de reducere a riscurilor de dezastre.

În cadrul activității a fost evidențiată platforma DesInventarRO, un instrument extrem de util care permite utilizatorilor accesarea bazei naționale de date privind pagubele provocate de dezastre.

Obiectivele specifice ale proiectului au inclus asigurarea unui cadru strategic conform orientărilor internaționale și comunitare, elaborarea a două strategii naționale (strategia de reducere a riscurilor de dezastre și strategia de apărare împotriva incendiilor), optimizarea proceselor decizionale la nivelul autorităților publice, dezvoltarea unui mecanism de culegere, procesare și raportare a datelor, crearea instrumentelor software pentru integrarea și raportarea datelor, formarea unui aparat administrativ eficient bazat pe instrumente obiective, cuantificabile, ușor de monitorizat și actualizat pentru implementarea prevederilor legislației comunitare privind managementul și reducerea riscurilor, precum și asigurarea instrumentelor de informare și comunicare pentru aplicarea conformă a strategiei și a legislației incidente pe linia reducerii riscurilor de dezastre.

ARHIPERA DE LA CONCEPT LA REALITATE

Text și foto: Silvia NICULAE

„CENTRUL COMUNITAR” DIN CHIOJDU

În luna noiembrie, echipa Arhipera a recepționat spațiul arhitectural al Centrului Comunitar din Chiojdu. Lucrările au avansat de-a lungul toamnei într-un ritm susținut, conform graficului de execuție. Din acest moment, se va lucra exclusiv la interior pe perioada iernii.

Beneficiarii proiectului - comunitatea locală din Chiojdu - sunt încântați de această construcție, mai ales că deja turiștii care vin să viziteze satul fac un ocol pentru a ajunge la Centrul Comunitar, clădirea atrăgându-le atenția în mod pozitiv. Centrul arată mai bine ca în randări, pentru că nicio imagine realizată de computer nu ar putea egala căldura materialului genuin. Oricât am fi dominați de imaginile digitale, autenticitatea materialului real și a construcției în sine continuă să genereze conexiuni și, de ce nu, curiozități.

Cu entuziasmul și susținerea de până acum, sperăm să inaugurăm Centrul Comunitar în cadrul Școlii de Vară Arhipera, ediția din 2024!

Este important să menționăm că fundațiile au fost realizate de către domnul Drăguliu și echipa sa, iar lucrările de dulgherie au fost realizate de domnul Lukacs și echipa lui. Contribuția lor esențială la acest proiect a asigurat soliditatea și exteriorul construcției și, în plus, a adăugat o notă care onorează tradițiile locale ale lemnului și care se reflectă în anvelopanta și detaliile constructive, creionate de către studenții Facultății de Arhitectură UAUIM încă din timpul Școlii de Vară Arhipera ediția a XI-a, sub coordonarea conf. dr. arh. Lorin Niculae.

Proiectul Centrului Comunitar din Chiojdu este implementat de Asociația Arhipera a studenților și profesorilor din Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”, alături de Consiliul local Chiojdu, este susținut de re:arc institute și realizat în parteneriat cu Uniunea Arhitecților din România.

EXPOZIȚIE LA CENTRUL DE CULTURĂ ARHITECTURALĂ

Text: Lorin NICULAE
Foto: Răzvan HATEA

(IM)MATERIAL(S)

Vernisajul (IM)MATERIAL(S) de vineri, 10 noiembrie, a fost primit cu mult entuziasm!

Studentii grupei 26 a Facultății de Arhitectură de la Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” (UAUIM), Arhipera, și-au expus proiectele și machetele la Centrul de Cultură Arhitecturală a Uniunii Arhitecților din România. Au fost prezente planșe și machete, atât de ansambluri arhitecturale, cât și detalii de arhitectură tradițională și contemporană, construite de studenți la scara 1:1, 1:2, 1:5.

Amplasate în sit real în Ploieștiori și realizate cu un beneficiar real, proiectele au avut scopul de a propune soluții pentru revitalizarea curții Bisericii vechi „Sf. Visarion”, cu posibilitatea construirii unor spații publice cu caracter pragmatic și aplicat, prin folosirea conceptelor cheie ale sustenabilității și accesibilității. (IM)MATERIAL(S) a furnizat studenților oportunitatea de a-și expune munca și a generat un cadru propice comunicării între aceștia, profesioniști din domeniu și public.

Conf. dr. arh. Lorin Niculae, coordonatorul grupei, a prezentat proiectele și parcursul îndrumării lor, alături de drd. arh. Irina Scobiola și drd. arh. Silvia Costiuc. Preotul Tudor Gabriel al Parohiei Ploieștiori, beneficiar al proiectului, a fost prezent la vernisaj și a evidențiat necesitatea prezenței arhitecților în situații în care arhitectura trebuie creată la nivelul comunității. Discuțiile au fost completate de intervențiile invitaților speciali. Arh. Mihai Pienescu a vorbit despre bunele practici de arhitectură, în contextul globalizării și noilor tehnologii dezvoltate, arh. Ioana Alexe a încurajat studenții să își împărtășească gândurile și proiectele în cadrul revistei *Arhitectura*, subliniind importanța vocii lor în dezvoltarea și evoluția arhitecturii scrise. Studenții și-au prezentat proiectele în fața publicului, într-o atmosferă prietenoasă și informală.

Vernisajul s-a încheiat cu proiecția filmelor „Writing Urban Places”, ale acțiunii COST CA18126, care aduc în discuție relația dintre arhitectură și societate, din perspectiva narațiunilor pe care arhitectura și viața le țes împreună:

- A Travel Captured: A Reading of Material Unrest (de Willie Vogel)
- Moving Enclosures (de Nama'a Qudah, Irvi Çela, Arba Bekteshi)
- Radio Tirana (de Aurora Birbilaj, Luna Salamon, Viktoriia Grivina, Nebih Bushaj)
- Selvie (de Elena Pérez Guembe, Edmond Pergega, Saara Mildeberg, Ronald Qema)
- The City That Was Not Supposed to be on the Map (de Klodiana Millona, Diana Malaj, Elsa Paja, Büşra Dilaveroğlu, Holly Dale)
- The Hundred Columns of Skopje (de Antonio Paoletti)
- Would You Call Yourself a Kombinats (de Dorina Pllumbi, Agata Kochaniewicz, Elina Alatalo, Sidorela Vatnikaj)
- The Birth of the Quotery Method (de Tuulia Soinenen, Elina Alatalo)

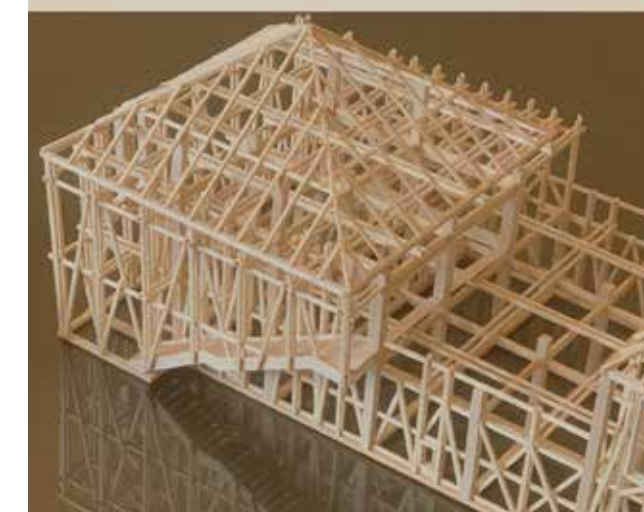
Evenimentul a evidențiat multitudinea de soluții aplicate la nivel comunitar în educația arhitecturală și a consolidat legăturile dintre academie, practicieni și comunitatea din Ploieștiori.

Autorii proiectelor sunt studenții: Aida Gabriela Toma, Alexandra Iorga, Alina Mirancea, Ana Maria Voicu, Ana Năstase, Anca Ilinca Lungu-Tranole, Bianca Andreea Anusievici, Bianca Iasmina Cheberle, Cristian Florin Munteanu, Daniela Maria Roman,

(IM)MATERIAL(S)

Vernisaj: 10 noiembrie 2023, ora 14:00
Centrul de Cultură Arhitecturală
Str. Jean Louis Calderon 48, București

Denisa Maria Iamandi, Diana Andreea Avramescu, Diana Raluca, Ion Diana Ștefania Lisman, Elena Iustina Răducanu, Ema-Raluca Capotă, Eva Golemi, Ioan Lățcan, Kristi Gjata, Lia Bulai, Maria Alexandra Cărămidă, Maria Daria Ofițeru, Maria Oprea, Maria-Alexandra Blăgan, Sandra Olivia Oprea, Silvia Oana Cristea, Sorina Antonia Niscolici, Ștefan Mario Lupică, Ștefania Bianca Duță, Ștefania Edelina Ciupagu, Teodora Ioana Ghețu, Vlad Mărgineanu, Vlad Mitrea-Muntean.

Grafica afișului: Silvia Niculae, Bianca Brebenel și Corina Staicu

EDIȚIA A XV-A CU DEVIZA „ÎMPREUNĂ”

Text: Ileana TUREANU

BIENALA NAȚIONALĂ DE ARHITECTURĂ 2023

BNA în cifre:

15 ediții, tradiție de 30 de ani, 15 secțiuni, 760 de proiecte în competiție, 34 proiecte premiate, 51 proiecte nominalizate, mii de arhitecți, studenți, profesori, urbanști, designeri, scenografi, restauratori, istorici, critici de artă, fotografi.

Mesajul BNA:

Din nou ÎMPREUNĂ pentru o ARHITECTURĂ mai BUNĂ. Ideea cu ÎMPREUNĂ s-a impus ca un apel la supraviețuire, ca necesitate vitală și avertisment, cu praf de ironie și amărăciune, că... nu este chiar așa, dar și cu speranță!

Câștigătorul BNA:

Noua generație de arhitecți. Tinerii s-au impus, au dominat aproape toate secțiunile și au câștigat tot ce se putea câștiga: premii, respect, popularitate!

Concursul profesional:

Manifestarea-cheie este menită să reflecte fenomenul arhitectural autohton, în toată complexitatea sa, structurată în 15 secțiuni tematice, unele consacrate și altele care explorează domenii noi în care este implicată creativitatea și arta arhitecților. Ediția a marcat o **participare record**, la concurs înscriindu-se peste 750 de proiecte care însumează circa 3.000 de arhitecți și marchează o creștere de 20% față de ediția precedentă. Numărul contează? Da!

Ce vrem? Ce urmărim:

Să unim arhitecții, să adunăm școlile de arhitectură, să punem în luptă dreaptă profesorii cu studenții și absolvenții lor, să prilejuim întâlniri între birourile mari cu cele aflate la început de drum, să aducem în prim-plan birouri de arhitectură care lucrează în cele mai îndepărtate colțuri ale țării, să mobilizăm pentru salvarea, recuperarea și protejarea patrimoniului, a tradițiilor și a valorilor naționale, să încercăm să păstrăm acasă valorile profesionale și umane, făcându-le cunoscute și recunoscute, dovedind bun-simț și competiție dreaptă, onestitate și responsabilitate, respect pentru înaintași, generozitate față de urmași.

Bienala Națională de Arhitectură vrea și poate să ajute la repararea rupturii dintre generații, ajutându-le să se cunoască și să se respecte reciproc, să omagieze excelența și să o promoveze și în afara țării.

Revista ARHITECTURA a dedicat două numere, în exclusivitate, BNA 2023: Numărul **4-5 din 2023** a publicat, pentru prima dată în istoria revistei, toate proiectele prezentate în Secțiunea DIPLOME - pentru că a dorit să fixeze, pentru viitor, marile nume ale arhitecturii de mâine. Numărul **6 din 2023** a publicat toate Secțiunile și proiectele premiate și nominalizate, precum și câștigătorii premiilor speciale.

De aceea, alături de recomandarea să citiți și să păstrați cele două apariții de colecție, vă prezentăm, în acest număr al BIUAR, relatări ale unor manifestări care au avut loc în paralel și în cadrul BNA, precum și ale unora dintre participanți.

PREMIILE SPECIALE:

Premiul Opera Omnia a încununat cariera de aproape 60 de ani, în slujba Clujului, a arhitectului **Vasile Mitrea**, arhitect discret și modest care a creat una dintre cele mai viguroase clădiri brutaliste din arhitectura românească, urbanist, creator al etaloanelor de coerență urbană, clasicele *cartiere Grigorescu și Gheorgheni*, părintele sistemului de parcuri ale Clujului.

Marele Premiu al Bienalei a revenit **Ambulanței Monumentelor**, proiect inițiat de *Asociația Monumentum* care, cu ajutorul voluntarilor, meșterilor și comunităților locale, salvează monumentele aflate în pericol.

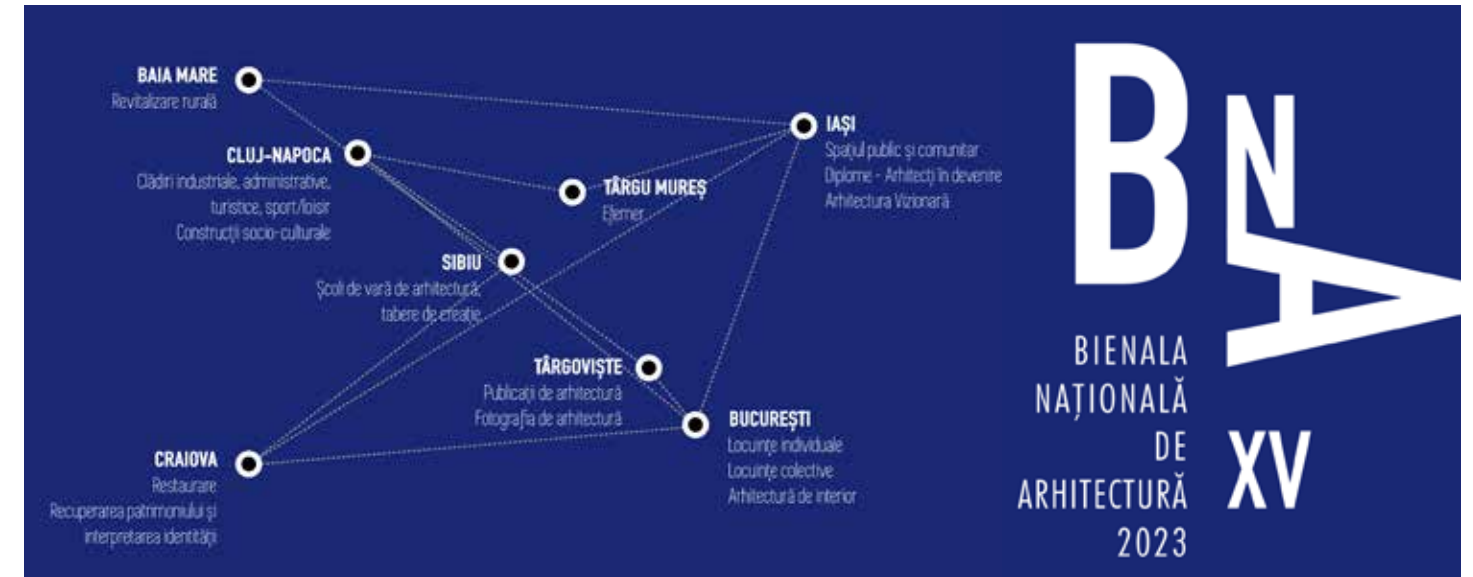
Premiul Președintelui UAR a revenit arhitectului **Köllő Miklós**, unul dintre cei mai activi militanți ai revitalizării rurale, ale cărui proiecte și studii au condus la dezvoltarea unui fenomen arhitectural de tip eco-regionalism.

Premiul revistei ARHITECTURA a revenit inițiativei „Garaj DESCHIS” - un spațiu de întâlnire în care se intersectează locuitorii în contextul unui cartier de blocuri.

Premiul Henrieta Delavrancea a revenit arhitectei **Militza Sion** care a excelat în proiectarea de arhitectură în paralel cu desenul și pictura și energia pentru recuperarea memoriei și moștenirii unor personalități marcante ale arhitecturii interbelice.

Premiul Reper pentru viitor a revenit **Centrului Cultural „Constantin Brâncuși”**, operă a arhitectului Dorin Ștefan, lucrare remarcabilă care va deveni cu siguranță simbolul și emblema Craiovei.

Premiul Arhitect în funcție/administrația publică a revenit arhitectului-șef al județului Maramureș, **Radu George Lazăr**.

ORAȘELE BNA:

București - la Teatrul Majestic, în prezența ministrului culturii, a avut loc Gala de Lansare a Bienalei și de Premiere pentru secțiunile: *Locuințe individuale, Locuințe colective și Arhitectură de interior*.

La **Cluj-Napoca** s-a decernat Premiul *Opera Omnia*, în cadrul Galei organizate pe Cluj Arena, unde au fost decernate premiile secțiunilor destinate arhitecturii publice - *Construcții industriale, administrative, turistice și sport/loisir și Clădiri socioculturale (educație, sănătate, cult)*.

La **Baia Mare**, secțiunea *Revitalizare rurală* a fost dedicată satului care parcurge cele mai dramatice clipe ale sale.

La **Târgu Mureș** s-a desfășurat Gala secțiunii *Efemer* și la **Craiova**, de *Ziua Patrimoniului Cultural*, Gala secțiunilor *Restaurare și Recuperarea patrimoniului și interpretarea identității*, la recent inauguratul *Centru Cultural Brâncuși*, distins cu Premiul *Reper pentru viitor*

Sibiu a fost decorul perfect pentru secțiunea *Școli de vară de arhitectură, taberele de creație*, cu participarea membrilor *Ambulanței* pentru Monumente, în frunte cu Eugen și Veronica VAIDA, și a președintei *Mihai Eminescu Trust*, Caroline Fernoland.

La **Târgoviște** au avut loc galele secțiunilor *Publicații de arhitectură și Fotografie de arhitectură*, iar la **Iași** s-au desfășurat Galele de Premiere a 3 secțiuni *Spațiul public și comunitar, Arhitectura vizionară și Diplome - arhitecți în afirmare*, cea mai ofertantă și disputată secțiune, cu peste 140 de proiecte.

BNA 2023 S-A ÎNCHEIAT! BNA MERGE MAI DEPARTE! PREGĂTIM BNA 2025!

Ce ne motivează:

- Ce a scris un tânăr participant la BNA 2023** - „*Bienala Națională de Arhitectură a jucat un rol decisiv în luptele noastre profesionale. Prin intermediul ei am avut acces ocazional la mediul intelectual interesat, deschis și susținător creat de organizatorii, curatorii și juriile acestor evenimente, care au devenit, treptat, niște repere de autoevaluare pentru noi. Cu cât era mai derutantă criza constantă de disfuncționalitate instituțională din jurul practicii profesionale de zi cu zi, cu atât era mai confirmatoare această lume inteligentă, sensibilă și cultivată.*”
- Ce au scris, acum 132 de ani, tinerii arhitecți care au pus bazele Societății Arhitecților Români** și au dorit să afle lumea „care ar putea să fie utilitatea unui arhitect, ce foloase ar putea aduce el pentru țară și ce considerație ar trebui să i se dea!”.

ARMONIA LUTULUI

Text și foto: Silvia NICULAE

GREGORIO PETRU TROFEELE BIENALEI 2023

Gregorio Petru este tânărul de 15 ani care a creat trofeele Bienalei Naționale de Arhitectură, ediția a XV-a - „ÎMPREUNĂ”, 2023. Colecția de trofee, realizată exclusiv pentru BNA, vorbește despre arhitectură ca mijloc de armonizare interumană, printr-o abordare experimentală, ludică și onirică.

Fiecare dintre cele 42 de sculpturi unicat modelează lutul în forme arhitecturale și conferă arhitecturii trăite plasticitatea lutului. Trofee explorează sugestiv supra-punerile dintre imaginație și realitate, palpabil și fictiv, comunitar și personal. Gregorio a prezentat creațiile sale ceramice în numeroase contexte profesionale și spații artistice, printre care putem menționa ARCUB, Bienala de Arhitectură, Muzeul Școlii de Arhitectură (Noaptea Muzeelor), UAUIM și Design Go!, în cadrul Romanian Design Week.

Aplecarea lui nu se rezumă la materie, ci și la culturile antropologice care din vremuri străvechi au creat civilizații bazate pe inteligența mâinilor. Gregorio se documentează continuu și urmărește artiști din mai multe culturi pentru a afla meșteșugul, tehnica, dar și gândirea din spatele acestei forme versatile de artă.

Gregorio spune că acest meșteșug ar trebui explicat cât mai multor elevi pentru o reîntoarcere la rădăcinile culturale sustenabile, astfel încât noile generații să se poată exprima creativ prin modalități unice și respectuoase față de mediul înconjurător.

Mereu caută noi informații mergând la muzee arheologice, iar la pasiunea sa pentru istoria civilizațiilor ceramice se adăugă practica lui constantă de a încerca tehnici cât mai variate în propriul atelier. Prin capacitatea sa extraordinară de a simți și a prelucra în forme diverse materia lutului, este extrem de disciplinat și lucrează săptămânal la câte o creație, care îl ajută să-și dezvolte tot mai mult coordonarea manualității, preciziei, imaginației și atenției la detalii.

De-a lungul timpului, a căutat chiar și locuri de unde poate culege el însuși diverse tipuri de lut. Ajuns în atelier, studiază mixturile și experimentează; cum poate fi combinat lutul roșu cu cel galben sau cu cel gri, de exemplu. Pasiunea lui coexistă cu cea pentru pietre din care se pot extrage pigmenți decorativi pentru vase.

MUZICĂ ȘI ARHITECTURĂ

MIRUNA BUZĂ „VOCEA” BIENALEI 2023

Toți cei prezenți la gala de deschidere a Bienalei Naționale de Arhitectură 2023, de la Teatrul Odeon, au remarcat prezența pe scenă a tinerei Miruna Buză care a susținut un mini-recital și a impresionat, cu vocea ei, publicul adunat acolo. Miruna Buză are 26 de ani și este din Botoșani. A urmat școala de arte, a făcut parte din formația liceului și, ulterior, a participat la mai multe concursuri de muzică (printre care X-Factor); a câștigat trofee la: festivalul Verdinote (Italia, 2013), Music for All, Festivalul Dan Spătaru, Festivalul Național de Muzică Mărțișor, festivalul de folk Seri Melancolice Eminesciene. A studiat Arhitectura la București și în Belgia și a lucrat în Olanda. În prezent, este stagiară într-un birou de arhitectură.

Vlad Brătuleanu: Mulțumesc că ai acceptat acest interviu, Miruna! De la ce vârstă cânti și care a fost parcursul tău artistic?

Miruna Buză: Cânt de la o vârstă la care eram prea mică să am amintiri active - de aceea îmi place să răspund, când sunt întrebată, cu clișeul „cânt de când mă știu”. Există o înregistrare în arhiva video a familiei cu mine, la 4 ani, cântând pe scena Casei de Cultură din orașul natal, o melodie celebră, la acea vreme, pentru copii. De atunci, majoritatea amintirilor din copilărie/adolescență (evenimente notabile, fie ele reușite personale sau, pur și simplu, momente de care îmi amintesc cu plăcere) sunt legate de muzică, de spectacole, de repetiții și ore de canto, de concursuri - căci acolo sunt locurile unde îmi petreceam majoritatea timpului, unde mi-am cunoscut majoritatea prietenilor și unde simțeam, în adâncul meu, că am un rost. Întreg universul meu gravita în jurul muzicii și am iubit asta. Spun, cu mândrie, că am crescut pe scenă și prin muzică. Asta, până am intrat la facultate.

Nu dau vina pe facultate pentru ruptura cu muzica. A fost un cumul de factori care au coincis temporal (părăsirea lumii mici a orașului în care am crescut,

Interviu realizat de Vlad
BRĂTULEANU

Foto: Răzvan HATEA
Liviu VOICU

pătrunderea într-un mare oraș căruia îi eram la fel de necunoscută pe cât îmi era el mie, cunoașterea unui nou domeniu de studii, care cerea a fi descoperit) - muzica a trebuit să facă loc de acum arhitecturii.

V. B.: Cum ai decis că vrei să devii arhitect?

M. B.: Dintr-o naivă concepție, pe care mintea mea de 16 ani o credea suficientă, cât să îmi determine viitoarea carieră profesională, și anume că era ceva ce mă atrăgea la clădirile unui oraș nou pe care îl vizitam. Mai târziu, am ajuns la concluzia că, probabil, a avut de-a face cu una din calitățile care consider că mă recomandă: curiozitatea - de a explora noi locuri, de a pătrunde în necunoscut și de a asimila ce este diferit. Probabil nu clădirile în sine, ci cadrul pe care acestea îl conturau în desfășurarea vibrației orașului, modul în care se asocia natura statică a arhitecturii cu dinamica incontrolabilă a celor care o locuiesc, faptul că mereu era ceva de descoperit. Asta și, probabil, o atracție pentru frumos, care s-a unificat în mine încă de mică, prin muzică, au alimentat fascinația mea pentru orașe. Nu neg nici posibilitatea unei alegeri ghidate inconștient de atracția

pentru artă și pentru frumos: părinții mi-au susținut pasiunea pentru muzică, în același timp - ca orice părinți responsabili - mi-au insuflat ideea că muzica e incapabilă de a-mi oferi siguranță și că îmi trebuie „o profesie reală”. Iar arhitectură, la vremea aceea, a părut „the next best thing”. Încă râd la cât de puține știam atunci când mi-am ales profesia, în schimb m-am plasat sub o stea norocoasă, căci, dacă poate am avut regrete legate de locul unde am ales să-mi fac studiile, birouri la care am lucrat sau pur și simplu nemulțumiri legate de rigiditatea și pragmatismul în care se regăsește momentan așa-zisa „piață a muncii”, nu am regretat niciodată decizia de a deveni arhitectă.

V. B.: Când ai absolvit masterul?

M. B.: În 2022. Masterul absolvit este cel de la programul de licență cu master integrat pentru studii de arhitectură de la Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”.

V. B.: Există vreo legătură între muzică și arhitectură? Dacă da, care este aceea?

M. B.: Despre legătura dintre muzică și arhitectură s-a scris

mult și nu am ce să adaug. Aș putea doar să „externalizez” cum s-a manifestat la mine, una în prelungirea celeilalte, evidențiindu-și valorile reciproc și concomitent. Se spune că muzica și arhitectura s-ar asemana în ritm, proporții, intervale, dinamică, textură. E un mod comun prin care muzica și arhitectura dau sens la ceea ce gravitează în jurul lor și o estetică a frumosului și armoniei resimțită prin toate simțurile. În cazul meu, muzica, în primii ani de viață, a fost definitorie în unificarea gustului pentru ceea ce este plăcut simțurilor, pentru armonia intervalelor și ordinea proporțiilor, pentru bogăția texturilor și suprapunerea ritmurilor, care m-au atras ulterior în arhitectură și pe care încă le caut cu aceeași curiozitate în fiecare proiect. Așadar, pentru mine, muzica se situează în relație cauzală cu arhitectura. Dar oare mai era arhitectură fără muzică?

V. B.: Unde ai studiat arhitectura?

M. B.: În câte locuri mi s-a oferit oportunitatea! Mi-am dat seama destul de devreme că nu există un mod corect sau greșit de a învăța arhitectură - la asta a contribuit subiectivismul din facultate, pe care l-am lăsat să mă calce pe nervi mai mult decât ar fi trebuit. În loc să am un proiect apreciat de profesori, mi s-a părut mai important să îmi stabilesc un sistem personal de valori, un filtru propriu, cu o bază cât mai fundamentată și principii în care să cred. Mi s-au părut necesare cunoașterea și explorarea a cât mai multe metode de predare de arhitectură, stiluri și opinii, principii și concepții, pe care, ulterior, le-am analizat și le-am păstrat pe cele în care m-am regăsit. Am studiat arhitectură la „Mincu”, la Université Catholique de Louvain, la Université Libre de Bruxelles, în practică la Amsterdam și port câte ceva din fiecare.

V. B.: Ce ți-a plăcut/atras atenția la felul cum se predă arhitectura în alte țări? Există vreo diferență față de școala din România?

M. B.: Fiecare școală de arhitectură are propriul mod de abordare și am observat în mod semnificativ că, la școlile din străinătate, accentul este pus pe experiment, pe explorarea de teritorii necunoscute, încurajarea „eșecului” și învățarea prin acesta, abordarea de problematice mai complexe, mai cuprinzătoare și mai ancorate în realitatea lumii de astăzi, care împing la înțelegerea arhitecturii ca pe o știință socială. Și, probabil, asta atrage un interes și o curiozitate mai mare din partea studenților.

V. B.: Lucrarea ta de diplomă a fost selectată în cadrul Diploma Show. Ce te-a inspirat atunci când ai ales-o?

M. B.: Proiectul meu este un **centru alternativ de performanță în artă**, amplasat pe un debarcader abandonat din fosta zonă portuară din centrul Amsterdamului, adresându-se comunității de studenți ai facultăților cu profil artistic. Alegerea a fost inspirată de momentul în care mă aflam la acea vreme - îmi desfășuram practica într-un birou de arhitectură din Amsterdam, descoperind un context care nu semăna cu nimic din ce mai cunoscusem până atunci, unei culturi a toleranței, a compromisului și a diversității care m-au îndemnat să le explorez mecanismele. Lucrarea s-a adresat problematice majore cu care se confruntă lumea de astăzi - schimbările climatice, gentrificarea, capitalismul și consumerismul, urmărind modul în care ele se răsfrâng asupra spiritului liber, experimental și vibrant al artei, care e redusă - în lumea de azi - la condiția de produs. Proiectul își propune să-i ajute pe tinerii artiști să-și atingă potențialul creativ, oferindu-le bazele pentru a gândi diferit și a schimba lumea de mâine.

V. B.: Cum ai lucrat sub îndrumarea arh. Dorin Ștefan?

M. B.: Dorin e genul de profesor care, atunci când intră în atelier, se face liniște și toată atenția se concentrează asupra lui. Știe exact cum și cât să zică, astfel încât să nu fie nici prea vag, dar nici să dezvăluie prea mult, să planteze doar sămânța al cărei rod rămâne în datoria ta să-l fructifici. Cel mai mare atribut al profesorului Dorin Ștefan e calitatea de a fi îndrumător, de a-ți pune în valoare autonomia ca student, de a te ajuta să iei independent deciziile și să-ți construiești singur argumentele, să crezi în proiectul și în soluțiile tale, să te asiste în explorarea propriului potențial, împingându-ți, prin curiozitatea ce îl caracterizează, limitele. Asta a făcut și atunci când mi-a îndrumat lucrarea - dacă nu ar fi fost el, probabil, în diploma mea nu ar fi fost atâta „eu”.

V. B.: Să vorbim despre apariția ta pe scena Teatrului Odeon din București, la deschiderea BNA 2023.

M. B.: Am cântat o variantă de la *Lie Ciocârlie* (Maria Lătărețu) - care îmi pune vocea în valoare, *Emoție de toamnă* de la Nicu Alifantis și *Skinny Love* (Birdy) - o melodie care activează o zonă foarte emoțională din mine. Am ales împreună cu organizatorii.

V. B.: Ai avut emoții când ai urcat pe scenă?

M. B.: Momentul de pe scena Teatrului Odeon a fost cel puțin special pentru mine - a însemnat primul contact cu scena într-o perioadă lungă de timp, suficient încât să am dificultăți în a-mi aminti cum se simte să fii pe scenă. Mereu

am simțit o emoție - plăcută, înainte de a intra pe scenă, aceasta fiind accentuată în cazul reprezentației de la Bienală de lungă perioadă de pauză. Îmi aminteam, în schimb, că lumina orbitoare de pe scenă nu îmi permitea să disting fețele din public, mecanism pe care îl utilizam pentru a-mi domoli emoția, dacă era puțin copleșitoare. Pe scena de la Odeon, spre surprinderea mea, puteam vedea clar oamenii din sală, motiv pentru care am închis ochii în majoritatea timpului și am cântat - mai întâi de toate - pentru mine.

V. B.: Ce planuri ai în ceea ce privește muzica?

M. B.: Intenționez să reintroduc muzica în rutina mea zilnică (it's just a matter of time). Vreau „să mă dezmoțesc”, să repet și să studiez, să îmi reamintesc patternuri din foldere pe care mintea mea nu le-a accesat de mult, iar când voi ajunge la un nivel care să mă mulțumească, voi împărți asta și cu lumea.

V. B.: Compui muzică?

M. B.: Nu am compus niciodată, am simțit o ușoară frică față de acest teritoriu. Probabil, nu am acordat suficient timp pentru a fixa mai bine noțiuni de teorie muzicală, iar perfecționismul și teama de eșec m-au reținut în zona de confort. Mi-ar plăcea să explorez și această zonă pe viitor, când voi decide să îmi restabilesc relația cu muzica.

V. B.: Ce alte pasiuni ai, în afară de muzică și arhitectură?

M. B.: De curând, am început să-mi ocup majoritatea weekendurilor cu drumeții pe munte, într-o încercare de a suplini într-un mod plăcut și eficient lipsa de mișcare din timpul săptămânii cu necesitatea de evada periodic din oraș.

Sunt la început și m-am rezumat la rute accesibile și locale, dar am planuri mari.

DIPLOMA

Proiectul meu își propune să-i ajute pe tinerii artiști să-și atingă potențialul creativ, oferindu-le bazele pentru a gândi diferit și a schimba lumea de mâine.

REcuperează (REclaim) ceea ce a fost furat.

REutilizează (REuse) ceea ce a fost irosit.

RESălbățește (REWILD) ceea ce a fost împlânzit.

REspinge ceea ce a fost forțat de falsa putere.

DIALOGUL DANSULUI ÎN LUMINA ARTEI

Text: Yvonne TOADER
 Foto: Răzvan HATEA

ADINA CEZAR „GRAȚIA” BIENALEI 2023

Interviu cu cunoscuta coregrafă Adina CEZAR, autoarea momentelor coregrafice ale Galei de Deschidere a BNA 2023

UAR: Buna ziua, doamnă Adina Cezar! Cum ați primit invitația conducerii UAR de a participa la Gala BNA de la Teatrul Odeon și care a fost reacția dumneavoastră inițială?

Adina Cezar: Buna ziua! Evident, am fost încântată. Este întotdeauna o onoare să poți contribui la un eveniment atât de important în lumea culturii din România, precum Gala Bienalei Uniunii Arhitecților din România.

UAR: Ne-ați spus că v-au cuprins amintirile când ați fost invitată. Puteți să împărtășiți cu noi aceste amintiri?

Adina Cezar: Desigur. Îmi aduc aminte, cu drag, de momentele coregrafice pe care le-am pus în scenă la diferite evenimente din cadrul Institutului de Arhitectură, Club A și Balul Arhitecților, de-a lungul anilor. Aceste amintiri au fost surse de inspirație și rememorare afectivă pentru participarea mea la actuala Gala a Bienalei.

UAR: Cum ați abordat cele două momente coregrafice pe care le-ați prezentat în cadrul Galei?

Adina Cezar: Primul moment a purtat o amprentă românească. Am ales muzica lui Cristian Vasile, „Așa-i femeia”, pentru a rememora atmosfera anilor 1930 și a descrie relația bărbat-femeie din acea perioadă. Momentul a fost interpretat de trei tineri dansatori, Mara Constantinescu, Ioana Cazacu și Edy Ciurmac, care au adus prospețimea tinereții și lipsa unor manierisme, pe care vârsta adultă le poartă. Am încorporat în limbajul coregrafic al dansului contemporan limbajul surdomut al semnelor, cu intenția de a promova normalitatea incluzivă.

Al doilea moment ne-a purtat în Brazilia, cu ajutorul muzicii lui Antônio José

Santana Martin, cunoscut profesional ca Tom Zé: multi-instrumentist și compozitor brazilian influent în mișcarea Tropicália din Brazilia anilor 1960. Am încercat să surprind esența umorului, inteligenței și talentului acestei culturi. Momentul s-a desfășurat pe coloana sonoră a șlagărului „Angelica” și s-a bucurat de prezența artistică specială a tinerei dansatoare Mara Constantinescu. În cadrul momentului, un bărbat (Edy Ciurmac) traversează scena și suflă baloane de săpun, sugerând efemerul masculin în viața femeii.

Ambele momente coregrafice au fost create special pentru Gala Bienalei, fiind oferite în premieră publicului.

UAR: Ați menționat și asistentul de coregrafie, Alina Iacov. Cum ați lucrat cu ea?

Adina Cezar: Fosta mea elevă Alina Iacov este o colaboratoare de nădejde. Colaborarea noastră a fost importantă pentru a aduce la viață aceste momente coregrafice.

UAR: În final, cum vedeți prezența dansului în cadrul Galei Bienalei UAR?

Adina Cezar: Cred că prezența dansului, în cadrul Galei Bienalei UAR, continuă o tradiție importantă care a fost însământată la Bienalele de la Veneția, unde, spre exemplu, celebrul trio John Cage, Merce Cunningham și Robert Rauschenberg au colaborat, în 1952. Această colaborare a avut loc în pavilionul american și a marcat începutul unei colaborări artistice și intelectuale remarcabile între cei trei, influențând dezvoltarea mișcărilor artistice experimentale și interdisciplinare în istoria artei contemporane.

Prin analogie, Galele UAR reprezintă momente importante de întâlnire între vârfurile artistice ale momentului. Este o modalitate de a integra mai multe forme de artă și de a oferi publicului o experiență interdisciplinară și captivantă.

UAR: Mulțumim pentru timpul acordat Galei Bienalei din 2023!

Adina Cezar: Mulțumesc, a fost o plăcere și sunt bucuroasă că am putut împărtăși această experiență cu voi.

MEMBRĂ ÎN
JURIUL BNA 2023
ȘI PREȘEDINTĂ A
MIHAI EMINESCU
TRUST

CAROLINE FERNOLAND 30 DE ANI PENTRU RENAAȘTEREA SATULUI ROMÂNESC

Invitata noastră de onoare - Caroline FERNOLAND, președinta Fundației Mihai Eminescu Trust - a avut un an plin de proiecte și realizări, dar a găsit timp să facă parte din juriul *Secțiunii Școli de vară de arhitectură, Tabere de vară* și să participe la dezbaterile legate de revitalizarea rurală ce au avut loc la Sibiu, la Centrul de Cultură Arhitecturală.

Caroline a fost cu noi la evenimentele BNA 2023. Mai mult, unul dintre proiectele Fundației Mihai Eminescu, *ȘURA - Laborator de experimentare și implicare civică incluzivă din Archita, jud. Mureș* (autori Cosmin Pavel, Cristina Constantin, Ionuț Nedelcu) a fost premiat de Secțiunea *Recuperarea patrimoniului și interpretarea identității*.

„Șurile din Transilvania sunt clădite integral din lemn, sunt structuri tectonice, asamblaje dulgherești istețe și suple, consumând o cantitate mică de lemn raportată la volumul spațiului. Au devenit, în condițiile schimbării radicale a modului de viață din așezările rurale, un trend al orășenilor care își caută liniștea în gospodării săsești transilvănene. Cumpărată de Fundația Mihai Eminescu Trust, a fost restaurată și deschisă una din șurile unice de piatră care există la Archita. Toți membrii comunității au acum un spațiu unde se pot întâlni și pot să organizeze diferite evenimente. Noua funcțiune comunitară s-a instalat în spațiul principal, adăugând o bucătărie în fosta cameră a animalelor, iar funcțiunile anexă și-au găsit loc într-o extensie a corpului șurii.

Intervenția păstrează cât mai mult din substanța originală, structura existentă a acoperișului este vizibilă la interior, zidăria de piatră și cărămidă este curățată și rostuită cu mortar de var în care s-a adăugat argilă. Elementele nou adăugate folosesc materiale naturale: tâmplăria din lemn de stejar, pardoseala de cărămidă, obloanele din panouri de lemn ce amintesc de vechile porți ale șurii. Scara, inexistentă în șuri, este tratată într-o manieră contemporană, pornind de la formă, material, detalii, suprapunând un strat nou de lectură și dând o nouă dimensiune de folosire a spațiului.”

În anul 2023, Fundația a realizat atât de multe! A plantat 3,5 milioane de puieți, a restaurat Turnul și Bastionul Măcelarilor din cetatea Sighișoara și a organizat un număr record de evenimente pentru comunitatea din Sighișoara - de la copii până la adulți. Dar a reușit și să „exporte” know-how-ul de punere în valoare a monumentelor istorice pentru comunități în proiectul de la Sarmizegetusa Regia, proiect menit să facă din *Capitala Daciei* un Muzeu Viu al patrimoniului cultural european.

Capitala Daciei este un proiect al Consiliului Județean Hunedoara, al cărui scop este restaurarea și revitalizarea cetății Sarmizegetusa Regia, cât și a monumentelor istorice aflate în vecinătate, finanțat prin programul ROCULTURĂ, în care am fost aleși parteneri, alături de Møre & Romsdal County Council (Norvegia), datorită experienței noastre în domeniul revitalizării și punerii în valoare a monumentelor istorice. Un al doilea obiectiv al proiectului este valorificarea acestor monumente prin amenajarea unui spațiu expozițional de tip Lapidarium, a șase ateliere demonstrative educaționale de fierărie, două târguri meșteșugărești, două școli de vară de arheologie și organizarea de cursuri de formare interactivă „Protectori/ghizi ai patrimoniului” la care au participat 82 de persoane. Aceste măsuri vor duce la revitalizarea cetății, care va deveni un punct de atracție pentru turiști, ceea ce va contribui la dezvoltarea economică, culturală și socială.

Cine nu a auzit de Caroline?

Pionieră a renașterii satului, de peste 30 de ani, Caroline promovează revitalizarea rurală și datorită proiectelor coordonate de ea Viscri - satul în care s-a născut - este astăzi pe Lista Patrimoniului UNESCO.

- Sunt foarte fericită fiindcă am reușit să contribuie la revitalizarea și dezvoltarea comunității din satul meu natal, Viscri, unde azi nivelul de trai al locuitorilor s-a îmbunătățit substanțial. În plus, împreună cu colegii mei de la Fundația Mihai Eminescu Trust, prin implementarea a peste 1.300 de proiecte, am reușit să salvăm și să punem în valoare multe monumente istorice și să creăm oportunități de dezvoltare a meșteșugurilor tradiționale și a turismului cultural, în multe localități din Transilvania. Este adevărat că, în anii '90, nu am putut nici măcar visa că într-o zi, la Viscri, ne vom confrunta cu problema de „overturism”. Majoritatea persoanelor cărora le povesteam ce visez - dezvoltarea unui turism cultural la Viscri, credeau că este o simplă iluzie, că „nimeni nu va veni la Viscri, este prea departe de drumul național, are drum neasfaltat...”. Acum ne confruntăm deja cu un trafic prea mare de mașini ale turiștilor care ne vizitează satul și care dăunează localității în mod evident.

- La prima întâlnire pe care am avut-o cu ASR Prințul Charles de Wales, în anul 1998, dânsul s-a arătat entuziasmat și interesat să ne susțină în demersul nostru de păstrare și punere în valoare a patrimoniului natural și cultural existent în Transilvania și România, acceptând chiar să fie patronul spiritual al Fundației Mihai Eminescu Trust. A fost un mare sprijin în dezvoltarea proiectelor și a creșterii impactului acestora asupra comunităților (extras din interviul acordat Otiliei Țeposu - Formula AS, în sept. 2023).

SERGEI SVIATCHENKO
AGOSTINO BOSSI
DAN LĂCĂTUȘ

EVENIMENTE
BUCUREȘTENE

Text și foto: Silvia PINTEA

DE LA CASA ITALIANĂ LA BUCUREȘTIUL OTOMAN

Secțiunea „Arhitectură de interior”, unde am avut onoarea să fiu curator, s-a desfășurat în București, în spații din incinta Centrului Cultural UAR din str. J. L. Calderon, Universității de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”, Centrului Cultural al Municipiului București - ARCUB.

Conferințele și expozițiile au oferit un prilej de întâlnire a studenților, doctoranzilor, membrilor comunității academice de la universitățile de arhitectură, cu invitați având profesii diferite și, desigur, invitați din media.

Conceptul conferințelor a fost dictat de interesul din ce în ce mai mare al arhitecților și al comunității, în general, pentru arhitectura de interior.

Am luat în considerare importanța informării publicului **despre frumusețea și importanța Arhitecturii de interior** (conferința arh. Agostino Bossi - „Casa Italiană”), **importanța Artei** (conferința arh. Sergei Sviatchenko - „Architectural Illustrations and the Representation of Space”) și mai ales a punctului de plecare: **Educația** (conferința prof. dr. arh. Agostino Bossi - „Workshop: PREDARE și FORMARE - Experiență și colaborare italo-română” și masterclassul arh. Sviatchenko - „The School of LESS. Playface / BAU”).

Astfel, în perioada mai-noiembrie 2023, în cadrul secțiunii *Arhitectură de Interior* a Bienalei de Arhitectură 2023 au fost organizate mai multe evenimente - conferințe, un masterclass și expoziții - care i-au avut ca invitați pe Agostino Bossi, profesor dr. arh. Universitatea din Napoli (Italia), și Sergei Sviatchenko, arhitect, artist, fotograf (Danemarca), personalități recunoscute în plan internațional, cărora li s-a alăturat Dan Lăcătuș, inginer cu experiență în domeniul lucrărilor de restaurare. Invitații au susținut conferințe și workshopuri care au avut ca scop prezentarea activității lor publicului participant la evenimente.

Astfel, pe **4 octombrie**, arh. Sergei Sviatchenko, recunoscut pe plan internațional în arta colajului, a susținut, împreună cu un număr de 20 de studenți de la Facultatea de Arhitectură de Interior, masterclassul intitulat „The School of LESS. Playface / BAU”. În cursul acestuia, împreună cu studenții, a fost explorat principiul teoretic formulat în 2004 de artist și denumit LESS. Conform acestui principiu, folosind doar 2 sau 3 elemente (culori sau materiale) se pot realiza colaje. În cadrul workshopului a fost pusă în practică teoria aceasta, rezultând colaje care au explorat posibilitățile ce rezultă în urma combinării unui număr limitat de elemente. Masterclassul a fost urmat de o expoziție cu lucrările realizate, iar studenții participanți și-au acordat unii altora calificative.

Tot pe 4 octombrie, în Sala Frescelor, prof. dr. arh. Agostino Bossi a conferențiat despre „Casa Italiană - scurtă notă critică asupra conceptului de casă italiană”. Cităm din autor: „Casa, în sensul de clădire construită, este modul specific uman de a se raporta la mediul natural, sau mai degrabă la acea realitate pe care oamenii au găsit-o constituită ab origine și din care ei înșiși au provenit. Din relația osmotică cu mediul natural, omul, prin construirea căminului artificial, a reușit să stabilească o relație [...] cu pământul și universul, în sensul că locuința a devenit pentru el spațiul structurat conform unei norme de organizare, recognoscibilă și conformă cu logosul natural [...]. Din acest punct de vedere, fiecare casă, din fiecare epocă și fiecare regiune a lumii, în ciuda singularității sale particulare și inconfundabile, se prezintă ca o locuință, adică, spațiul construit de om pentru a valorifica, în condițiile recunoașterii importanței și frumuseții inevitabile a mediului natural, condiția umană.”

Evenimentele zilei de 5 octombrie au debutat cu conferința susținută de prof. dr. arh. Agostino Bossi la sediul UAR din str. J.L. Calderon, intitulată „Workshop: PREDARE și FORMARE - Experiență și colaborare italo-română”. În cadrul acesteia, pornind de la considerații generale legate de importanța respectării principiilor arhitecturii în proiectarea și construcția spațiilor de locuit (mai ales în condițiile în care, în prezent, se

tinde spre respectarea unei structuri care se supune atât necesității integrării echipamentelor tehnice, cât și conformării conceptelor de locuire modernă prezentate de mass-media), s-a subliniat **importanța întoarcerii la principiile de bază reprezentate de esența locuirii**: „Clădirea capabilă să ofere ființelor umane locuri în care locuirea să poată fi realizată mai degrabă ca o experiență existențială decât ca o simplă utilizare instrumentală (A. Bossi, „Workshop PREDARE și FORMARE - Experiență și colaborare italo-română”) .

Pe parcursul prezentării, au fost trecute în revistă colaborările avute cu Universitatea „Ion Mincu”, începând cu seminarul din anul 2012 din Țara Hațegului, având ca temă „Recuperarea patrimoniului României, cu referire în special la cultura geto-dacică”. Pentru fiecare dintre anii marcați de colaborări cu UAUIM (2014, 2015, 2016, 2018), colaborări individuale sau în contexte internaționale mai largi, ocazionate de întâlniri cu mai multe universități, au fost prezentate considerații pe marginea temelor care au făcut subiectul colaborărilor și a experiențelor acumulate.

Ziua de 5 octombrie s-a încheiat cu expoziția intitulată „Architectural Illustrations and the Representation of Space” și prelegerea lui Sergei Sviatchenko pe marginea acestei expoziții, eveniment găzduit de ARCUB - Hanul Gabroveni. În cadrul prelegerii au fost prezentate sursele de inspirație, metodele (construcție - deconstrucție - reconstrucție), surpriza estetică reprezentată de produsul final și principiile care stau la baza artei lui Sergei Sviatchenko. Preocupat în special de arhitectura interbelică, Sergei Sviatchenko a descoperit în București o sursă de inspirație extraordinară, mai ales datorită întâlnirii în cadrul evenimentelor organizate de noi, a unor oameni care i-au deschis noi perspective.

6 octombrie a fost ziua evenimentului: expoziția „București, orașul în matricea otoman-orientală”, a ing. Dan Lăcătuș, desfășurată la ARCUB - Hanul Gabroveni, care cuprinde 24 de colaje (50 cm x 50 cm) care exemplifică modul în care s-a format și a evoluat Bucureștiul. Expoziția a fost prezentată și la Istanbul, în 2019, în spațiul expozițional Kuçuk Mustafa Paşa Hamam, apoi la Ankara, la Eskişehir, la Trabzon, în cadrul unor evenimente organizate cu sprijinul ICR și în colaborare cu Ambasada României în Republica Turcia.

În esență, expoziția este un prilej de a rememora clădiri, locuri, detalii ale stilului care a definit pentru mult timp, Bucureștiul: un oraș oriental, nu prea mare, dar suficient cât să fie al doilea sau al treilea din Balcani, după Istanbul și, din când în când, după Salonic. Partea centrală a Bucureștiului păstrează încă fragmente din întortocheata rețea stradală, tipic orientală. Pe la mijlocul secolului al XIX-lea, Bucureștiul începe să fie numit „Micul Paris”. Modernizarea care începe atunci își pune repede amprenta asupra orașului și, curând, nu avea să mai semene deloc cu așezarea de dinainte. Cum arăta Bucureștiul înainte de a fi Micul Paris? Răspunsul este dat de expoziția cu colajele expuse în cadrul evenimentului.

Notă - Pentru prima dată, la prima ediție a Bienei Naționale de Arhitectură din octombrie 1994, a fost acordată medalia Bienei de Arhitectură pentru o lucrare de arhitectură de interior, intitulată „Amenajare Magazin Panasonic”, realizată în World Trade Center, distincție pe care am primit-o împreună cu regretatul nostru coleg și prieten arhitectul Sandu Știurcă.

POVEȘTI
ÎNĂLȚATE
ÎN LEMN

Text: Justin BARONCEA

SCUFIȚA MAGENTA

Și pentru că ne place ca Bienala să fie o platformă pentru toate artele, la deschiderea de la Odeon, am populat foaierea sălii Studio cu copaci care spun povești: Scufița Magenta a lui Dumitru Gorzo, dintre realizatorii instalației făcând parte și colegul nostru Justin Baroncea.

Probabil că nu este întâmplător faptul că Dumitru Gorzo este originar din Maramureș pentru că aceste picto-sculpturi au forța unor copaci bătrâni și plastica unor stâlpi de pridvor.

Brusc, spațiul altfel generos al foaierei, a devenit o pădure plină de șoapte, populată de animale fantastice. Am avut astfel ocazia să ne plimbăm printr-o poveste 3D ca prin propriile plămăsiuri ale imaginației.

Autor: De pe 3 până pe 4 octombrie, instalația „Scufița Magenta” a migrat de la galeria /SAC@Malmaison la teatrul Odeon din București, unde a asistat la Gala Bienalei Naționale de Arhitectură 2023.

Pe 4 octombrie, „Scufița Magenta” a traversat strada în sala „Buzunar” a UAUIM, unde a stat, până pe 10 octombrie, înconjurată de panourile proiectelor înscrise la Bienală.

IKEBANA

Lemne poziționate vertical pe o structură fără ancore, fără puncte fixe. O structură care poate fi adaptată, mutată, eliminată parțial sau total fără să afecteze pardoseala de „terrazzo”.

Soluția tehnică: un zigzag de platbande sudate la 90 de grade, cu prinderi filetate montate la pas egal.

În prinderi, se montează lemne rectangulare de fag, care la rândul lor se prind pe spatele scândurilor sculptate/pictate.

După ce s-a umplut zona centrală a sălii cu platbande în zigzag și au fost puse la păstrare structurile pentru hol, a început distribuția fiecărui lemn-actor în povestea-ansamblu.

Fără concurențe dimensionale sau cromatice, fără alăturări care să altereze capacitatea fiecărui obiect de a surprinde.

Un proces de montaj care ține de criteriile estetice ale autorului. Un montaj de tip Ikebana.

Obiecte fără ancoraje, fără „rădăcini” care se așază pe suprafața de ciment fără să o afecteze.

Ikebana nu are sol în care să crească plantele, dar are suport și metodă de montaj.

Suport, metodă de montaj și criterii de ordin compozițional.

Ikebana de popice din lemn în mijlocul galeriei.

Popice aranjate în funcție de cromatică, geometrie, dimensiuni și „chip”. Popice aranjate după fel și „chip”, dar nu în fel și „chip”.

Popice/personaje care definesc o compoziție și se redefinesc prin modul de compunere.

Dialog de obiecte condiționat de sistemul și criteriile de montaj. Gri și puncte de lumină.

Nu lăsăm nimic pe pereți. Fără „tablouri”, fără texte, fără nimic. Doar gri închis.

4 puncte de lumină, gri închis și aranjament central de popice colorate.

„Scufița Magenta”

CREDITE:

autor - Dumitru Gorzo

curator - Ion Alex Radu

autori instalație / design expozițional - Dumitru Gorzo, Maria Ghement, Andrei Angelescu, Emanuel Birtea, Justin Baroncea

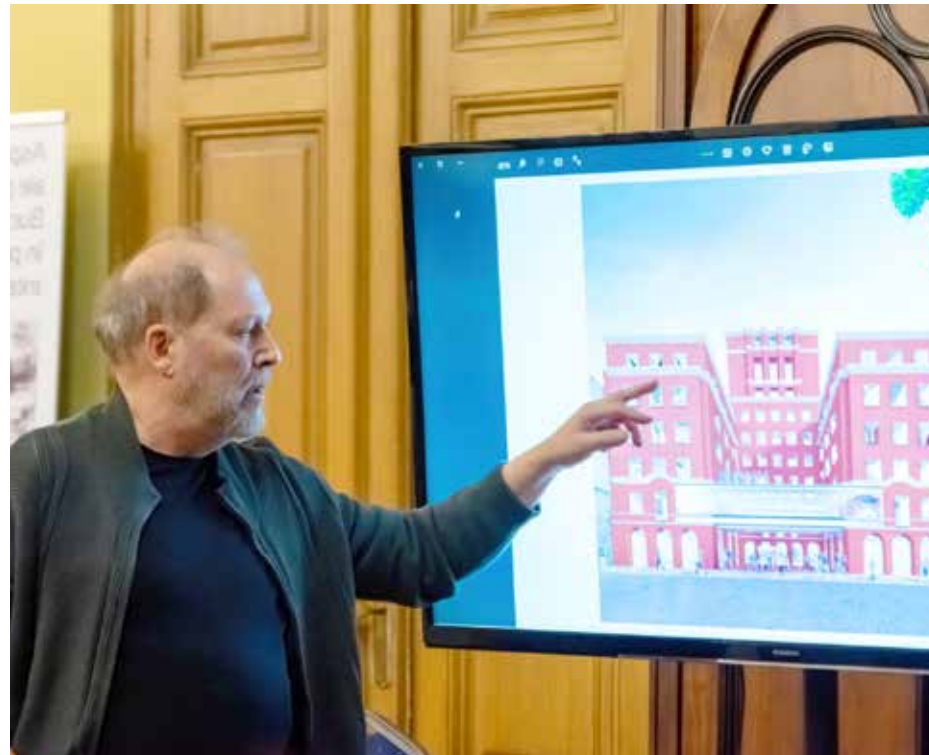
grafica - Alex Voicu, Ilinca Pop, Justin Baroncea

text - Justin Baroncea

fotograf - Andrei Mărgulescu

„ÎN CON(TEXT)” CU VLADIMIR ARSENE

CONFERINȚELE
DE LA
CLUJ ARENA,
ȘI LA
MUZEUL SUȚU

„Conferințele de Joi” aduc în prim-plan voci proeminente și idei inovatoare, alimentând astfel conversațiile despre arhitectură și evoluția urbană într-un oraș cu o istorie arhitecturală atât de bogată.

Conferința a prezentat diverse aspecte ale problematicii noțiunii de context în arhitectură, exemplificând câteva clădiri și proiecte: intervenția lui Tadao Ando la Bursa de Comerț din Paris, proiectul de concurs a lui Dominique Perrault pentru Teatrul Marinsky din St. Petersburg, Filarmonica lui Herzog și DeMeuron în Hamburg, Banca Populare di Verona a lui Carlo Scarpa și renovarea Reichstag-ului de Norman Foster. În cadrul aceleiași tematici, au fost prezentate câteva clădiri și proiecte Westfourth Architecture: Muzeul Comunității Evreilor și a Holocaustului în România, Muzeul Revoluției din 1989 la Timișoara, concursul pentru Piața Cibin din Sibiu și clădirile Cathedral Plaza și Ambasada Statului Kuwait la București.

Muzeul Național al revoluției anticomuniste din decembrie 1989

Filarmonica lui Herzog și DeMeuron din Hamburg

Ambasada Statului Kuwait în România

Bursa de comerț din Paris

Conferința a pus în discuție aspecte mai profunde și mai complexe ale noțiunii de context arhitectural, aspecte ce transcend simpla încadrarea volumetrică și reproducerea istorică și angajează o viziune culturală largă în prisma devenirii urbane.

Muzeul Municipiului București a găzduit o seară de inspirație în cadrul „Conferințelor de Joi”, unde arhitectul Vladimir Arsenie a fost invitatul de onoare. Evenimentul a reunit un public numeros și entuziast, atras de promisiunea unei dezbateri incitante privind evoluția arhitecturii în inima Bucureștiului.

Vladimir Arsenie, unul dintre cei mai importanți arhitecți români, a captivat audiența cu o prezentare plină de pasiune și perspectivă asupra arhitecturii bucureștene. Conferința, moderată de Cătălin D. Constantin, a adus în prim-plan nu doar expertiza lui Arsenie, ci și o analiză profundă a haosului aparent al arhitecturii din România, care, potrivit arhitectului, ascunde avantaje subtile în libertatea de creație.

Într-un oraș caracterizat de un eclecticism arhitectural unic, Vladimir Arsene a subliniat valoarea acestui amestec de stiluri și influențe, toate pătrunse de un manierism dâmbovițean specific. A vorbit despre incoerența urbanistică a Bucureștiului ca o carte de identitate ce reflectă oscilația tradițională între Orient și Occident și conferă originalitate și atractivitate peisajului arhitectural.

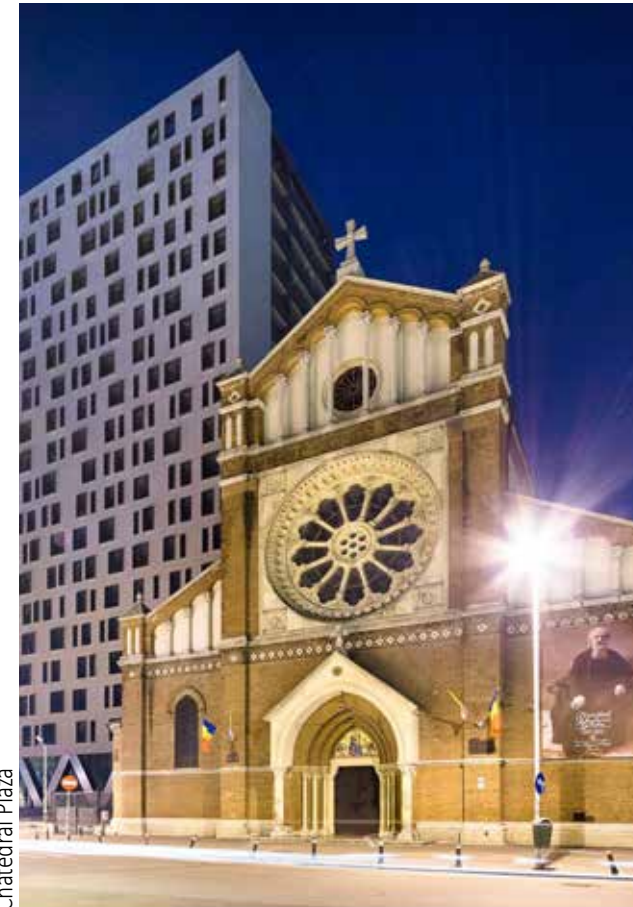
„Nu este vorba despre a păstra o imagine coerentă, deoarece tocmai această incoerență este cartea de identitate a orașului”, a subliniat Arsene în timpul prezentării sale. „Ea reflectă, de fapt, oscilația tradițională între Orient și Occident. În aceasta constă originalitatea și atractivitatea arhitecturii bucureștene, iar clădiri noi, de calitate, se înscriu, de fapt, în evoluția în salturi a mediului construit autohton.”

Cu o carieră care se întinde între New York și București, Vladimir Arsene a adus o perspectivă internațională în modul în care percepe și redefineste spațiul public bucureștean. Absolvent al Facultății de Arhitectură din București, Arsene a dobândit experiență lucrând cu firme de arhitectură de prestigiu din Statele Unite ale Americii, aducând această expertiză înapoi în țara sa natală. Construcțiile sale, cu un design inovator și funcționalitate remarcabilă, au primit recunoaștere la nivel internațional, dar au și stârnit controverse și discuții aprinse.

Conferințele lui Vladimir Arsene la Cluj Arena și Muzeul SUȚU au oferit incursiuni fascinante în trecutul și prezentul arhitecturii, provocând reflecții asupra modului în care diversitatea și aparenta incoerență pot constitui adevăratele comori ale unui oraș.

Piața agro-alimentară Sibiu

Catedrala Piaza

Muzeul Național de Istorie a Evreilor și al Holocaustului din România

**BAIA MARE
10 OCTOMBRIE**

**Text: Oxana CRĂCIUN
Foto: Mircea ȚIBULEAC**

„NOUA ARHITECTURĂ A SATULUI ROMÂNESC”

În cadrul secțiunii Revitalizare rurală a Bienalei Naționale de Arhitectura 2023, simpozionul cu tema „Noua arhitectură a satului românesc” a adus ÎMPREUNĂ actori ai scenei arhitecturii rurale: specialiști din domeniul privat, administrație publică și membri ai Asociațiilor/ONG-urilor care activează în domeniul restaurării/salvării patrimoniului vernacular, cu precădere cel din lemn.

Demersul s-a dovedit foarte instructiv pentru că, încă o dată, s-a realizat importanța legăturii dintre toți acești factori, necesitatea unui dialog direct, împărtășirea experiențelor acumulate, profesioniști și public deopotrivă; cu toții au subliniat cât de important este să se întâlnească și să se lucreze împreună.

Lucrările au fost deschise de arhitectul-șef al Județului Maramureș, arh. George Lazăr, care a prezentat proiectele pe care Consiliul Județean Maramureș le-a pregătit pentru finanțare prin P.N.R.R. Acestea sunt foarte importante pentru spațiul rural maramureșean pentru că abordează, pentru prima dată, reabilitarea de gospodării tradiționale, clasate ca obiective de patrimoniu vernacular sau relevante pentru specificul local al fiecărei localități.

Prin programul pe care CJ Maramureș a reușit să îl implementeze, se vor reabilita 36 de gospodării tradiționale din satele Breb, Lăpuș, Bogdan Vodă, Bocicoiul și Petrova, gospodării a căror arhitectură se va salva, abordarea fiind cu tehnici și materiale specifice zonei. În colaborarea cu instituția Arhitectului-Șef al Jud. Maramureș va fi implicată o echipă de cca. 18 arhitecți și lucrările de execuție se vor realiza de către echipe cu vastă experiență în restaurarea arhitecturii din lemn specifice zonei.

George LAZĂR

Laura ZAHARIA

Păstrând atenția cu subiecte din zona Maramureșului, s-au prezentat proiecte de cercetare ale Asociației R.O.S.T., reprezentată de arh. Laura Zaharia. Ea s-a axat pe activitatea de relevare a arhitecturii vernaculare în Maramureș, prin realizarea de măsurători și desene de mare acuratețe și relevante pentru arhivă, lucrări în cadrul colaborării pe care Asociația R.O.S.T. o are cu Asociația VERNADOC, organizație înființată de arhitectul finlandez Markku Mattila. Lucrările prezentate au fost cele realizate în Maramureș, care au vizat gospodării, porți și relevee pentru instalații tradiționale acționate de elemente naturale.

A fost prezentată activitatea de documentare prin proiectul „Turul virtual al bisericilor din Maramureș”, inițiat de Centrul Județean Pentru Conservare și Promovarea Culturii Tradiționale din Maramureș, proiect care a realizat o importantă documentare fotografică a interioarelor celor mai multe biserici maramureșene. Proiectul este interesant și un instrument de lucru foarte bun pentru viitoare cercetări, facilitând accesul online la interioarele bisericilor studiate. Prezentarea Asociației R.O.S.T. s-a încheiat cu proiectele în lucru pe care le derulează pentru salvarea Bisericii de lemn din Buteasa și restaurarea Ansamblului bisericii de lemn din Breb.

S-a făcut astfel, fluent și firesc, legătura cu subiectul prezentat de arh. Vladimir Obradovici, reprezentant al SC „În lucru” SRL și cadru didactic asociat la Universitatea Tehnică Timișoara, care a vorbit despre proiectele Asociației Biserici Înlemnite. Lucrările asociației au început cu salvarea bisericii de lemn din Crivina de Sus, implicând un număr mare de voluntari, studenți ai facultăților de arhitectură, peisagistică, restaurare de componente artistice etc., specialiști în restaurare, care s-au reunit în ateliere participative și workshopuri interdisciplinare. Activitatea asociației de salvare a bisericilor din lemn din zona Banatului este interesantă și valoroasă și prin faptul că, pe lângă seminarele sau prezentările teoretice, participanții au avut ocazia să fie în contact cu comunitatea locală și să dobândească competențe practice de restaurare prin lucrul împreună cu meșteri. Prezentarea s-a axat, prin exemplificarea de pe șantiere, pe importanța pregătirii viitoarelor generații de specialiști, meșteri și cercetători necesari în salvarea patrimoniului rural și pe facilitarea accesului comunităților mici la aceștia, aducerea la un loc a tuturor factorilor implicați în salvarea patrimoniului bisericilor din lemn și sprijinirea comunităților. De asemenea, asociația a creat o importantă platformă de inventariere a bisericilor istorice din lemn, instrument de lucru care pune la dispoziția celor interesați informații legate de acestea privind specificitate, istoric, stare de conservare etc.

Vladimir OBRADOVICI

Pentru că în cazul arhitecturii rurale este foarte importantă legătura cu patrimoniul imaterial și cu cel al meșteșugurilor locale, cu obiceiurile și simbolistica tradițională, legătura cu acestea a fost subiectul prezentării Janetei Ciocan, muzeograf și expert etnolog al Muzeului de Etnografie Baia Mare, care a exemplificat utilizarea în arhitectură a semnelor și simbolurilor folosite și în arta decorativă maramureșeană.

Köllő MIKLÓS

Despre „Tradinovație - esența vieții rurale” a vorbit arh. Köllő Miklós. Împătimit nu doar al arhitecturii, dar al tuturor valorilor culturale tradiționale, el a subliniat importanța abordării atente a arhitecturii în mediul rural. Prezentarea s-a axat pe sublinierea importanței înțelegerii relației dintre cadrul construit și cel natural rural în care arhitecții intervin, pe importanța folosirii materialelor naturale locale, atenția pentru modul în care acestea se comportă în timp (îmbătrânesc frumos), respectarea tradiției locale, în general, și evitarea importului de orice fel. În opinia dânsului, mediul rural nu are nevoie de soluții sofisticate, ci de unele bine construite, atent implementate în sit, cu înțelegere pentru specificul arhitecturii și peisajului local, dar și pentru modul de viață al comunității.

Claudiu SALANȚĂ

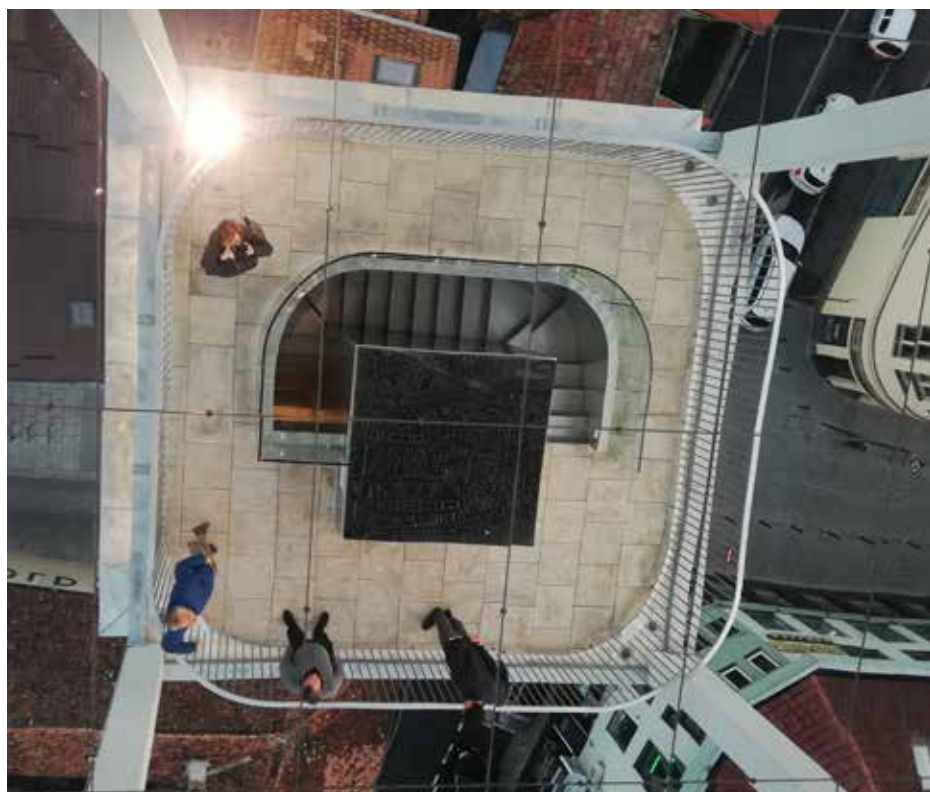
Despre comunitate și importanța abordării corecte a arhitecturii în mediul rural a vorbit și arh. Claudiu Salanță, arhitect-șef al Județului Cluj, care susține cu tărie că mediul rural românesc are nevoie de o angajare a tuturor factorilor implicați, administrație și arhitecți, care trebuie să lucreze împreună pentru prezervarea identității locale. Cum reușim să arătăm că arhitectura tradițională are valoare și este sustenabilă, cum re folosim valorile transmise din trecut, fără să importăm idei din mediul urban sau din alte zone sau țări. Este ideea pentru care pledează activ și ferm din poziția de arhitect-șef. El a subliniat că este esențială implementarea bunului simț, a măsurii, a materialelor naturale și sustenabile, ecologice, a atenției abordării creației de arhitectură în spiritul specific local, păstrând și standardele necesare nivelului de trai actual. El a pledat ca administrația publică împreună cu arhitecții să înțeleagă și să aplice spiritul localităților rurale și că este vital să se implice în a ajuta comunitățile să-și înțeleagă, cunoască, iubească și să-și păstreze valorile care îi ajută să se dezvolte sustenabil.

SECȚIUNILE RESTAURARE ȘI RECUPERAREA PATRIMONIULUI

Text și fotografii: Anca FILIP

JURIUL A VRUT SĂ VADĂ CU OCHII PROPRII

Bazându-se pe experiența precedentelor ediții, Bienala Națională de Arhitectură 2023 a „spart” vechea secțiune *Recuperarea patrimoniului și interpretarea identității*, care se adresa, în general, intervențiilor asupra patrimoniului cultural construit, indiferent de regimul său de protecție, în două secțiuni distincte: *Secțiunea 5. Restaurare* - dedicată intervențiilor de restaurare a monumentelor istorice, acțiune extrem de complexă și cu multiple condiționări - și *Secțiunea 6. Recuperarea patrimoniului și interpretarea identității* - deschisă unei palete variate de intervenții asupra patrimoniului cultural construit, în general.

A fost o decizie încununată de succes, deoarece în competiție s-au înscris peste 50 de lucrări, cele mai multe dintre ele de foarte bună calitate. De aceea, juriul celor două secțiuni - alcătuit din arhitecții Ștefan Mănciulescu, Sergiu Nistor și Ștefan Bâlici - nu a avut deloc o misiune simplă, implicând întâlniri online, pentru jurizarea „la panou”, stabilirea ierarhiilor prelabile și a obiectivelor de vizionat „in situ”, urmate de vizitele propriu-zise și stabilirea ierarhiilor finale.

Etapele cea mai intensă a jurizării a constituit-o deplasarea în teren, care a însemnat parcurgerea a peste 1.500 de kilometri pentru vizitarea a 16 obiective (nouă din Secțiunea 5 și șapte din Secțiunea 6), urmată de nominalizări și stabilirea lucrărilor premiate. Nu a fost ușor, din cele șase lucrări nominalizate la Secțiunea 5 au fost premiate ex aequo două, s-a acordat un premiu special al juriului și un premiu al Asociației culturale „Patrimoniu pentru viitor”. La Secțiunea 6, din patru lucrări nominalizate s-au acordat două premii ex-aequo.

Gala Secțiunilor 5 și 6, CRAIOVA

Biserica evanghelică fortificată ARCHITA

Casa parohială romano-catolică din LĂZAREA

Biserica evanghelică din BISTRITA

Casa Hintz din CLUJ-NAPOCA

Palmaresul BNA 2023 poate fi accesat aici:
<https://www.uar-bna.ro/2023/premii>

Gala de premiere a celor două secțiuni s-a desfășurat la Craiova, la Centrul Constantin Brâncuși din incinta Muzeului de Artă și a adunat laolaltă toți actorii implicați în organizarea și desfășurarea manifestării culturale, alături de susținătorii evenimentului, fie ei autorități locale, arhitecți consacrați sau debutanți, iubitori de cultură.

EXPOZIȚIA „DORIN ȘTEFAN”

Text și foto: Vlad EFTENIE

JURNALUL UNUI PROIECT FOTOGRAFIC

Povestea expoziției de fotografie vernisată la Craiova reprezintă una dintre cele mai interesante provocări creative și logistice pe care le-am întreprins în cei peste 20 de ani de activitate în domeniul fotografiei de arhitectură. Putea fi simplu, eficient, așa fi putut oferi un produs vizual la un standard consacrat de acuratețe și impact vizual și, apoi, totul să se estompeze, în așteptarea următorului proiect. Câteodată însă, ca autor, poți avea șansa de a participa la ceva mult mai consistent, mai înalt, mai profund, ceva care să schimbe decisiv ceva în tine. Abia atunci, când așteptările sunt depășite, când mai crești puțin pe dinăuntru, știi că ai participat la ceva important.

Totul a început neașteptat. Chiar anecdotic. Mă aflam în plină vacanță, mult așteptată, pe malul înalt al unei mări turcoaz, cu o priveliște fabuloasă și cu patru sute de trepte de coborât până la plaja aurie și spuma extraordinar de albă, dizolvată în aerul puternic al brizei. Undeva, la mijlocul coborârii, sună telefonul. Nu obișnuiesc să răspund la numere necunoscute, dar acum, după un scurt moment de ezitare, am sunat înapoi (așteptam acasă niște curieri). O voce zămbitoare: „Salut, Vlad, sunt Dorin Ștefan, uite... doamna Tureanu mi-a propus organizarea unei expoziții în cadrul Bienalei, având ca temă lucrările mele, la Centrul Brâncuși din Craiova. Aș vrea să realizezi tu imaginile. Vor fi alb-negru, format vertical, cu o viziune artistică, ai mână liberă. Câte o imagine pentru fiecare clădire. Îți trimit o listă cu acestea, curând. Vernisajul are loc peste trei săptămâni...”. Am înghețat. Am mulțumit pentru propunere, am spus „da” fără să clipească, apoi am privit lung în zare.

Era o propunere imposibil de refuzat, am fost onorat să o primesc. Pe de altă parte, nu întrezăream nici cea mai vagă sclipire a modului în care aș fi putut, fizic, să realizez acest proiect la timp. Pe de o parte, nu eram în țară... Ar fi rămas două săptămâni în care era deja programată obișnuita vizita de toamnă de la Târgu Jiu, la ansamblul Brâncuși. Pe de altă parte, lucrările erau amplasate în diferite locuri din țară, ceea ce presupunea deplasări, programări, contacte, sincronizări, vreme bună. Trebuia să devin subit „genial” și să pot exprima, prin imagine, obiecte complexe de arhitectură, cu teme diferite, în medii urbane complexe sau izolate în peisaj. Concis, esențial, cu impact. Imagini capabile să exprime esențial complexitatea unor concepte arhitecturale care au consacrat, inconfundabil, „semnătura” arhitect Dorin Ștefan. Domnul profesor urma să lipsească o săptămână... Am primit lista de lucrări, erau cel puțin 15.

Inițial, am spus că-l sun și spun că nu pot. Mai bine mă retrag la timp decât să încurc și să dezamăgesc. Impas total. Povestind și exprimându-mi temerile, am primit un imbold salvator: „E ceva ce ai mai făcut? E ceva ce știi să faci? Lubești ceea ce faci?”. Am răspuns cu „da” la fiecare întrebare. „Atunci, poți!” Miraculos, aceste cuvinte au avut un efect extraordinar. M-am gândit să analizez lista cu lucrări, să le organizez pe zone, pe zile. În rest, am sperat să fiu spontan, să mă adaptez momentului întâlnirii cu clădirile. Am mai primit câteva lămuriri de la domnul profesor: „Fotografiezi ceea ce poți, alegem și expunem doar ce ne place, stai fără grijă”. Am acceptat provocarea.

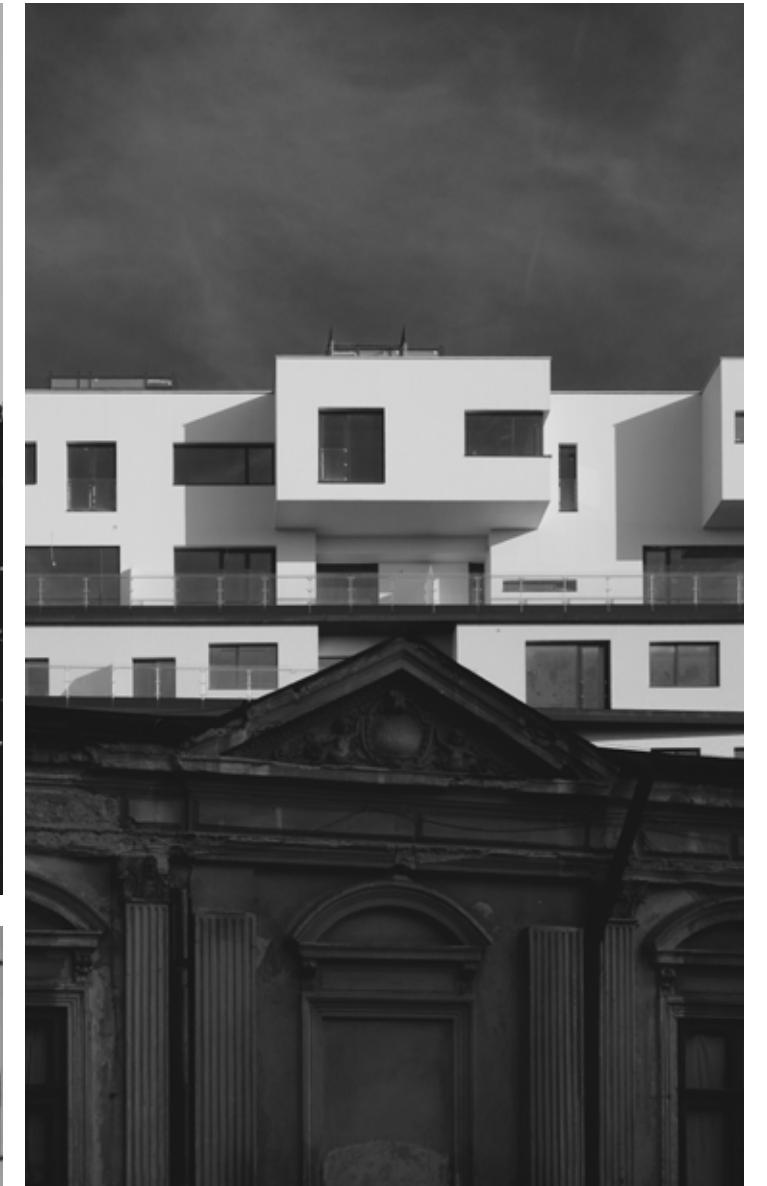
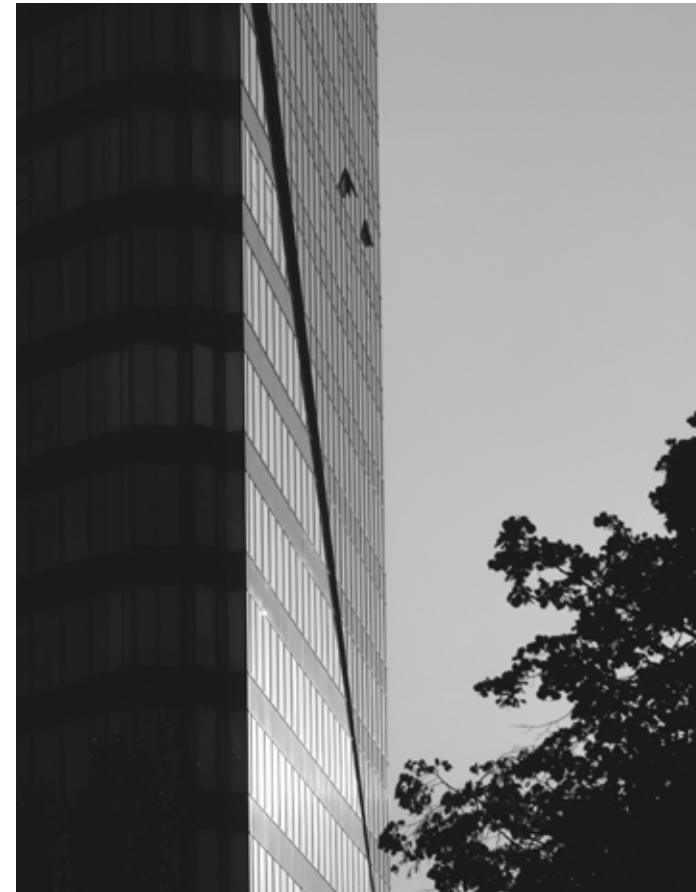
București, Craiova, Târgu Jiu, Brașov, Alba Iulia. De la locuințe, la ansambluri de birouri, de învățământ, noul aeroport de la Ghimbav, spații publice sau muzeale, pentru fiecare în parte ar fi fost ideal să simt cu rapiditate și precizie filonul poeziei spațial-volumetrică, în contextul construit, să îl pot reda, să întâmpin și să „întâlnesc” așteptările autorului. Și pe ale mele! Trebuia să reușesc imersiuni spontane în poezia unor obiecte de arhitectură extrem de diverse, cu personalitate individuală, gesturi creative cu identitate proprie. Am știut foarte bine ce am de făcut, dar trebuia pus totul în practică spontan, cu precizie, în timpul dat, fără să privesc înapoi, fără să am posibilitatea de a reveni. Să aflu și să imprim impact vizual, realizând versiuni din care să se poată alege esența fără efort.

Cel mai dificil cadru este primul! Trebuia să încep prin a estompa viziunea strict obiectivă specifică fotografiei de arhitectură. Să fac apel la „Codul fotografiei”- o pledoarie pe care mi-o însușesc, privind „dimensiunea subtilă” a arhitecturii, dincolo de geometrie și formă.

Am început demersul pe **Calea Buzești**. Am avut șansa să găsec repede „chei de citire” cu impact, știam că urmează ca totul să fie redat în *alb-negru*, așa că am adaptat viziunea urmărind această finalitate. În *alb-negru* totul devine esențial, contează detaliile semnificative, compoziția și contrastul sunt mai ușor de evidențiat. Am început să „dialoghez” cu contextul și cu clădirile, am căutat direcția razelor soarelui, umbrele importante, am ascultat sunetele străzii, ecourile, m-am integrat în atmosferă și am căutat ecourile vibrațiilor interioare. Atunci când încep să mă simt inspirat, apare o nevoie imediată de a reda ce simt, de a transforma, iar totul își află o cale spre exterior prin declanșare. Fațadele, materialele, volumele, texturile, contextul „*au vorbit*”. Mi-am concentrat atenția pentru a afla acel limbaj care să conducă spre dialogul vizual. Am intrat repede în starea de flux și mi-am dat seama că știu ce am de făcut în continuare. Am zâmbit amintirilor grijilor de început, m-am bucurat să îmi confirm că sunt pe calea cea bună. O imagine reușită este semnul faptului că te afli unde trebuie, că faci ce trebuie, când trebuie.

Pentru **Opera Center** mi-am dorit reflexia clădirii în oglinda apei, Dâmboviței, știam ce doresc, ce detalii semnificative caut.

Poate, cel mai ușor a fost **Aviatorilor 8**. De câțiva ani explorez poetica vizuală a fronturilor curbe din sticlă și reflexiile acestora, inflexiunile copertinei conferă identitate aceluși loc atât de iubit de bucureșteni. Loc de întâlnire și popas, pol al sociabilității cu energie înaltă în inima unei capitale lipsite de gesturi arhitecturale puternice, armonioase. Acum puteam, în sfârșit, exprima „oficial” viziunea sedimentată până atunci doar prin experimente personale. **Calea Griviței, strada Eminescu, Popa Soare, Splaiul Dâmboviței, strada Sisești** au oferit momente pentru noi experiențe și conexiuni cu locuri pe lângă care, până ieri, eram doar simplu trecător. Prin fotografiere, se naște o nouă dimensiune a experiențelor personale, care se transformă și se schimbă înăuntrul tău. Mi-am dat seama că a fi tu însuși nu presupune să aplici rețete, ci să te pliezi, pe cât posibil, pe dialog. Uneori am știut cuvintele, alteori rima s-a lăsat căutată o vreme. În unele locuri, știu sigur, va trebui să revin într-un viitor apropiat, cu speranța că voi putea dezvălui profunzimi poetice la care astăzi nu pot încă ajunge. Lumina și umbra, ritmul, textura materialelor, perspectiva, elementele majore de compoziție sunt elementele de limbaj cu care am construit dialogul vizual. Am avut șansa să privesc fațada **bisericii din Alba Iulia** într-un contrast ireal de tonuri dramatice, roșul intens al apusului opunându-se norilor negri care acopereau bolta.

Am introdus Craiova ca destinație intermediară a drumului spre Târgu Jiu. Iubesc drumurile cu trenul, am găsit o fereastră de 5 ore pentru a fotografia Centrul Brâncuși din inima Băniei. Văzusem **Oul de sticlă** doar în imagini, pe internet, am așteptat să îl descopăr în realitate. Lumina dimineții a fost blândă, am plecat liniștit înapoi spre gară după ce am știut că am epuizat toate punctele de stație și tehnicile fotografice. Știu că am terminat când ceva din mine spune „*Gata, nu mai știu ce să fac aici*”. Instinctul și intuiția sunt instrumente eficiente în lucrul fotografic, deși sunt entități nemăsurabile sau greu de provocat cu forța rațiunii.

La Târgu Jiu cunoșteam amplitudinea proiectului și desfășurarea șantierului spațiului public, am reușit câteva imagini care au depășit așteptările domnului profesor, ceea ce m-a bucurat foarte mult.

Weekendul următor am programat vizite în zona Brașov. Totul a fost o lecție de programare, acces în intervale de timp precise. Două zile programate la minut, la oră... Fotografia depinde de lumină, ingredientul său principal. Apusul de la **locuința din Peștera** a fost memorabil și ea a devenit, brusc, unul dintre locurile mele favorite din țară. La **Aeroport** am reușit să intru în povestea ritmului structurii metalice a fațadei principale, punctele de stație și perspectivele redade prin optica utilizată au condus spre imagini cu impact.

Primii pași ai selecției imaginilor pe care sunt esențiali pentru procesul fotografic creativ. La vot, trebuiau înscrise, pentru fiecare obiectiv, doar trei imagini, dintre care dl profesor Dorin Ștefan urma să aleagă fotografia agreată pentru expoziție. Lucrul în mediul digital este diferit de cel pe film, mai ales când finalitatea este imaginea *alb-negru*. Filmul argentic are o poetică aparte, imprimă o poveste personală, în funcție de tipul filmului, de lumină. Nu mi-am permis luxul de a lucra pe film, așa că m-am bazat pe conversii cu softuri dedicate lucrului alb-negru digital, capabile să evidențieze cu acuratețe mai ales tonalitățile de gri. Rezultatul a fost peste așteptări, selecția de imagini ale fiecărui obiectiv, convertite în alb-negru, a început să contureze ceea ce urma să devină ansamblul final de imagini.

Editarea a început să contureze o unitate stilistică pe care nu o dezvăluisem integral, în lucrul secvențial. Momentul final urma să aducă împreună, prin regrupare, imaginile aferente fiecărei selecții scurte. Nu puteam vizualiza, încă, finalitatea proiectului fotografic, dar eram nerăbdător să văd conturul întregului. În cele din urmă, imaginile trebuiau să articuleze un „discurs vizual narativ”. Fiecare imagine spune o poveste, dar o grupare de imagini, așa cum presupune o expoziție, aduce noi resorturi poetice, imaginile lucrează diferit individual, versus context - împreună, prin alăturare.

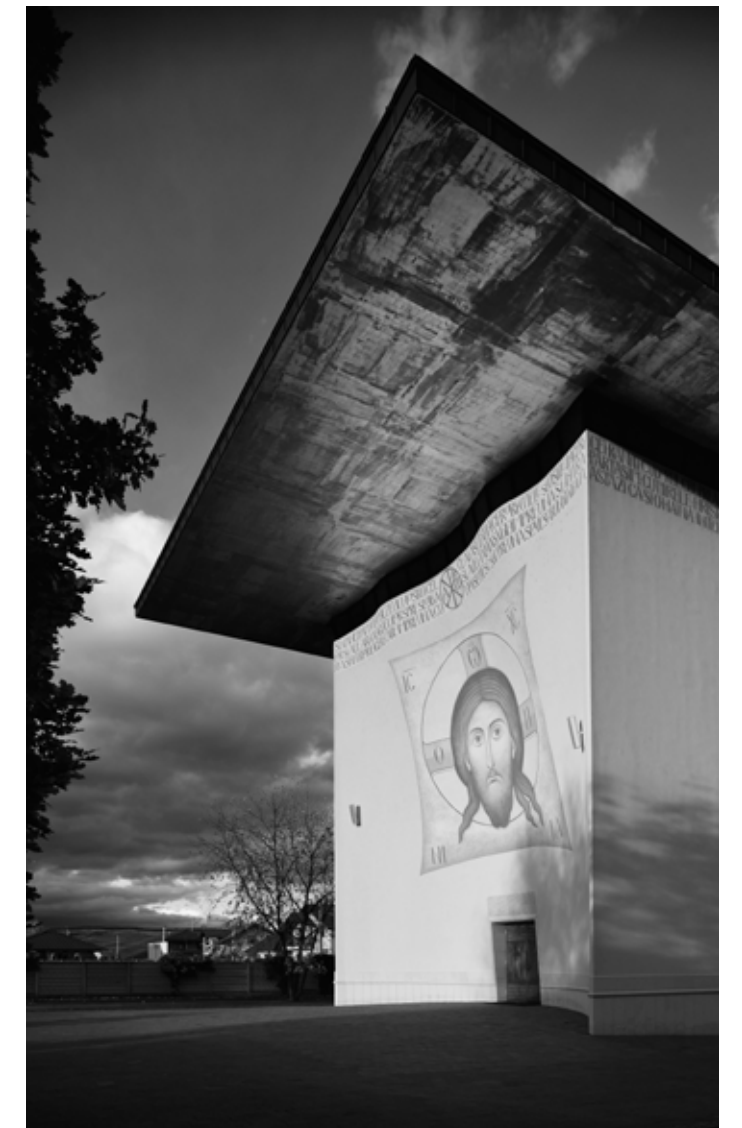
Am revizuit selecția finală a fiecărui obiectiv, editarea finală și formatul adecvat pentru print, apoi a venit momentul, decisiv, al vizualizării ansamblului. *Copy-paste* și toate imaginile ajung împreună, pot întrevădea cum vor arăta print în format 70x100 cm. Am spus „wow”, am zâmbit, totul arăta mai bine decât mi-am imaginat. Știu că am lucrat bine atunci când proiecția rezultatului este depășită de rezultatul propriu-zis. Evaluarea unei imagini este subiectivă, cum poți ști dacă e bine, când e bine? Răspunsul e dat în filmele bune: „... nu știi... simți”.

Totul a fost gata la timp.

În dimineața vernisajului de la Craiova, am privit cu emoție printurile. Profesorul Dorin Ștefan mi-a zâmbit cu căldură și am știut că totul este bine.

A fost un maraton contracronometru, un pariu câștigător, o lecție de programare și etapizare, de comunicare, de eficiență a ceea ce numim „workflow”. Am privit înapoi momentul inițial în care grijile au fost mai puternice decât încrederea, m-am bucurat că am înlăturat temerile la timp și m-am concentrat pe posibilități și nu pe piedici. Momentele decisive ale demersului creativ au conturat ceea ce a devenit un adevărat proiect fotografic. Învățarea este continuă, mereu ai ocazia de a fi mai bun, mai eficient, mai creativ.

Trebuie să ai încredere în tine și în ceea ce știi și iubești să faci.

„ÎMPREUNĂ”
LA IAȘI -
PRIN MOMENTE
MEMORABILE

Text: Dragoș CIOLACU
Foto: Lorin NICULAE

ULTIMUL ACT

Chiar și cele mai frumoase momente se sfârșesc dar, așa cum spunea marele Will, totul e bine când se sfârșește cu bine! Asta e și concluzia etapei Iași, ultima din Bienala Națională de Arhitectură „Împreună”, după o lună extrem de intensă, ce a ținut afișul vieții arhitecturale cu cel mai important eveniment al breslei.

Începută la București, în primele zile din octombrie, Bienala și-a continuat periplul național bifând secțiuni și orașe într-un tempo alert demn de o simfonie. La Iași, ultimul act al Bienalei, a ținut trei zile, ca-n povești, împănate cu expoziții, conferințe, lansări de carte, adică rețeta oricărei întâlniri reușite. În clădiri reper ale Iașilor: Palatul Culturii, Palatul Braunstein, Baia Turcească, ne-am întâlnit, la toate cele trei secțiuni, cu o participare record, cu prieteni dragi din țară și străinătate, cu oficialități, cu tineri sau viitori arhitecți și cu toți cei interesați de arhitectură. Dar detaliile le știți, deja, din ultimele două numere din *Arhitectura* și nu le vom repeta. Mă voi referi la ultima zi a Bienalei, sâmbătă, 28 octombrie.

A devenit o tradiție ca la evenimentele de acest calibru să închidem manifestările cu o excursie la câteva mănăstiri risipite generos pe dealurile din jurul Iașilor. De data aceasta, am ales patru mănăstiri, pe care, chiar dacă le-am mai vizitat, de fiecare dată este altceva: natura, oamenii și motivul peregrinării contribuie la această diversitate. Cu acest gând am pornit la drum, iar primul popas a fost la Mănăstirea Bârnova, ctitorie de secol XVII a lui Miron Barnovschi. Părintele Paisie, starețul mănăstirii, ne-a povestit la umbra teiului de peste 600 de ani, deci cel mai bătrân martor al locului, despre clădirile proaspăt renovate ale ansamblului: turnul clopotniță, casa domnească cu chiliile ce vor deveni muzeu și biserica fortificată, toate protejate de un zid de apărare. Următoarea oprire a fost la Mănăstirea Bucium, așezată între nesfârșitele vii care în toamna asta târzie te îmbată cu culorile sale. Părintele Nicodim, starețul mănăstirii, ne-a

așteptat pe prispa trapezei, proiectată de G. M. Cantacuzino, unde, la un pahar de vin, ne-a istorisit trecutul așezământului. Am coborât, apoi, în pivnița cu linia sa de îmbuteliere a licorii liturgice de Bucium, unde producția bogată din acest an era pusă la păstrare. De aici am plecat la Mănăstirea Frumoasa, ctitorie din secolul XVI a hatmanului Balica, a cărui casă și grădină le întrece pe toate în frumusețe, de unde i se trage și numele. Maica Teodosia, ghidul doct al mănăstirii, ne-a prezentat ansamblul renumit prin istoria și arhitectura sa: biserica în stil neoclasic din secolul XIX, palatul de pe ziduri, proiectat de Kubelka, un arhitect ceh, turnul clopotniță și zidul de incintă de secol XVIII, mormântul domnitorului Grigore Sturza și mausoleul familiei Ghica, dar și Poarta Spânzuraților, pe unde ieșeau condamnații pe vremea când aici funcționa o pușcărie.

La urmă, ne-am oprit la Palatul Domnițelor să admirăm o colecție foarte interesantă de artefacte de cult, să punem întrebări și să ne bucurăm de o ospitalitate tonică. În sfârșit, de aici am urcat dealul la Mănăstirea Cetățuia, un bastion de arhitectură ecleziastică desăvârșită, vizibilă din tot orașul. Ctitorie din secolul al XVII-lea a domnitorului Gheorghe Duca, ansamblul s-a completat, în timp, cu minunate dovezi de meșteșug edificat. Pe lângă biserică, o copie simplificată de la „Trei Ierarhi”, am revăzut cu admirație casa domnească, cuhnia, chiliile unde a funcționat tiparnița, singura la acea vreme din întregul Orient, turnul de intrare care închide sistemul fortificat de apărare.

Fiind timpul amiezii, am poposit în sala gotică, unde maica Modesta ne-a pregătit o agapă pe bază de pește, după care am coborât în beciul domnesc să vedem recolta viilor dimprejur. În condițiile astea, noi am mai fi stat să probăm cele văzute, dar mulți oaspeți trebuiau să mai ajungă și pe la casele lor, așa că ne-am luat rămas bun, nu fără regret, dar am promis să ne revedem la următoarea Bială. Până atunci avem ce povesti despre aceasta ce tocmai s-a încheiat, un exemplu de organizarea fără cusur la nivel național.

O EXPERIENȚĂ INTENSĂ ÎN 10 ZILE

Text și foto: **Christiana ENE și
Mihai PIENESCU**

Spune dicționarul (sau Wikipedia, cum vă place!) că jurnalul este fie „o publicație periodică având apariție zilnică”, fie „însemnări zilnice despre evenimente legate de viața sa”, fie „însemnări zilnice ale unor observații științifice”. Amintirile „însemnări zilnice” pot fi de mai multe tipuri: jurnal de bord, intim, de călătorie, de cart, al acțiunilor de luptă ș.a.m.d.

Iată un nou tip de jurnal care - datorită rândurilor ce urmează - își face apariția: JURNAL DE BIENALĂ! Va fi vorba doar de o parte (vreo 10 zile) a unui remarcabil eveniment - prin calitate, organizare, întindere în timp (8 septembrie - 27 octombrie) și în spațiu (București, Târgoviște, Iași, Baia Mare, Cluj-Napoca, Târgu Mureș, Sibiu, Craiova) - intitulat Bienala Națională de Arhitectură 2023. Expoziții, discuții, vizite, întâlniri, premii, cocktailuri la care au participat (și) doi arhitecți români ce locuiesc și lucrează în Franța.

Ziua 1 / **Sâmbătă 21 octombrie** > *Air France*-ul aterizează la miezul nopții. Aeroportul „Henry Coandă”, control de identitate, călători grăbiți, bagaje, autobuze, taxiuri... În strada Plantelor, vecinul de palier trimite un mesaj: „Ne vedem la un pahar de vin?”. Ospitalitatea românească plus excitația revenirii „acasă” au făcut să bem pahar(ele) până pe la trei noaptea...

N-avem somn, suntem în formă și așteptăm cu nerăbdare a cincisprezecea bienală!

Ziua 2 / **Duminică 22 octombrie** > Dimineață cu soare. Sunete - păsări, un câine, un strigăt de copil. Mirosuri - covrigi, merdenele. Culorile cerului și, în depărtare, silueta Bisericii Popa Nan; toate ne sunt bine cunoscute. Și ne fac bine.

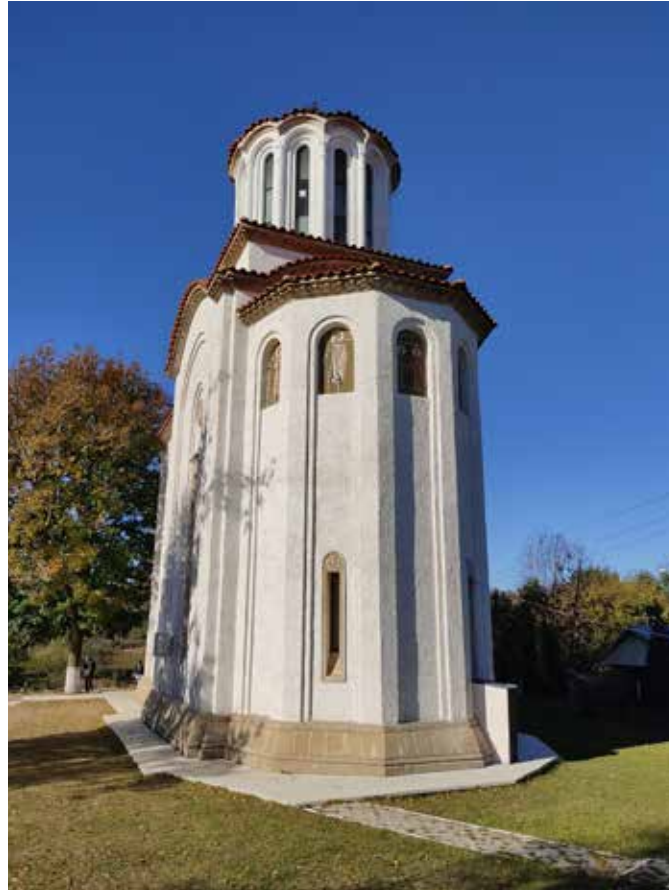
Ziua 3 / **Luni 23 octombrie** > În zori, un autocar și mulți arhitecți ne așteaptă în preajma Ateneului. Plecăm către Târgoviște - orașul natal al Christinei - care găzduiește secțiunile „Publicații de arhitectură” și „Fotografii de arhitectură”.

Ne întâmpină Biserica Stelea. Vizităm expoziția „*Arhitectura se învață de mic*” cu proiecte ale Secției de Arhitectură a Liceului de Artă „Bălașa Doamna”. Planuri, secțiuni și perspective în creion sau tuș - calculatoarele încă așteaptă! Ascultăm discursul pasionaților profesori, înconjuțați de elevii liceului și de un grup de elevi ai școlii din Vulcana-Băi. Urmează - în sala cinematografului Independența - prezentarea unor secvențe arhitecturale din filmele românești ale anilor '60-'80 ai secolului trecut și scurtmetraje despre spațiul urban și despre tehnici de construcție tradiționale.

La Târgoviște e vreme de vară și prânzul - în grădina dintre Muzeul de Artă și cel de Istorie - devine o convivală și copioasă masă câmpenească. În pauza premergătoare decernării premiilor pentru publicații și fotografii - fuga la piață să luăm renumiții covrigi pe sfoară.

Ziua 4 / **Marti 24 octombrie** > Un drum de șase ore, cu trenul, până la Iași, unde ne așteaptă verișoara lui Mihai. Vom fi în familie, dar, cu atâtea evenimente *bienalistice* - secțiunile „Spațiul public și comunitar”, „Diplome - arhitecți în devenire”, „Arhitectura vizionară” + expoziții, dezbateri, vizite - nu ne vom vedea prea mult.

Ziua 5 / **Miercuri 25 octombrie** > Ziua ar fi trebuit să înceapă la ora 12 cu vernisajul expoziției de la Palatul Culturii a arhitectului fotograf Vlad Eftenie. Se pare că spiritul balcanic a ajuns și în Moldova; pe la 12 „trecute fix” încă nu se știe unde, când și cum va fi expoziția. Fraternalizăm cu doi arhitecți din Republica Moldova și ei pierduți prin Palat, căutând. Până la ora 15, când va fi deschiderea expoziției (am aflat!), profităm să vizităm muzeul. Fotografiiile lui Vlad Eftenie (doar o parte din ce trebuia să fie - întâmplări și surprize inerente) meritau așteptarea. I se pun întrebări și ne pasionează temeinicele sale răspunsuri. La Târgoviște, apreciasem deja comentariile sale în calitate de membru al juriului secțiunii „Fotografii de arhitectură”.

Pe seară, suntem la vernisajul expoziției INTEGRAT 2.2 by KSA - ilustrație arhitecturală la galeria „Octav Băncilă”. Discursul curatoarei, instalațiile, desenele și energia tinerilor autori (Simona Cercel, Ionuț Diaconu, Sabina Drânceanu) ne încântă.

Ziua 6 / **Joi 26 octombrie** > Ziua vernisajului expoziției celor trei secțiuni ieșene, a întâlnirii cu cinci arhitecți români din Anglia - Daniel și Maximilian Zielinski, Belgia - Dumitru Arnăutu, Republica Moldova - Vasile Stratu, Statele Unite ale Americii - Dan Bolohan (este de admirat că folosesc cu dezinvoltură - fie

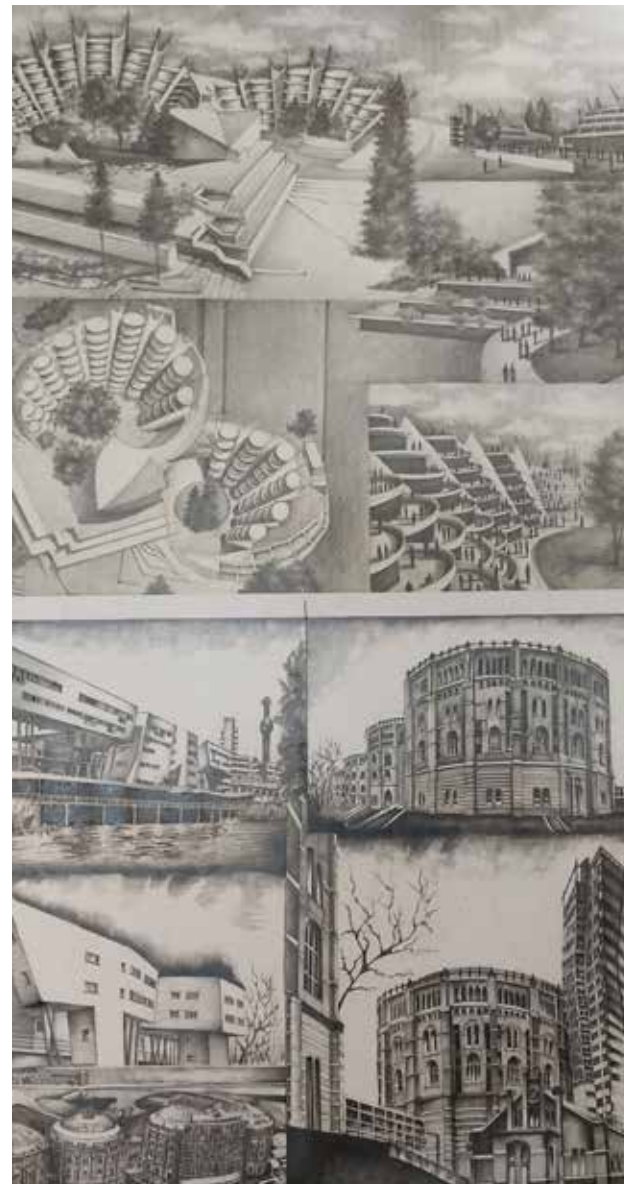
și cu mici accente - limba maternă) și a dezbaterii în jurul unei cărți recent apărute. S-au împărtășit experiențe, s-au pus întrebări și dat răspunsuri - o ambianță agreabilă. Frații Zielinski, gemeni (celebri, dar modești) ușor diferiți ca înfățișare, se completează de minune comentând proiectele lor (mari & bune!) pentru care ar putea fi (dar n-ar fi frumos!) invidiați. Cum se întâmplă deseori când publicul poate participa, o doamnă cu un aer elegant-„tovărășesc” ne reține ca ostatici. Spune lungi texte plate, lăsându-ne timp să ne privim cu toții întrebători: unde vrea să ajungă? Poate la bine venitul *coffee break* eliberator?! Discuțiile continuă sub luminatorul Palatului Braunstein. Curatorul Daniel Tudor Munteanu și arhitectul Răzvan Mircea Nica sunt pregătiți pentru dezbateră în jurul cărții lui Mihai, „La un moment dat - de jur-împrejurul arhitecturii”, apărută în februarie 2023 la Editura Paidea. Suntem uimiți și bucuroși să vedem că fără (multă) publicitate și cu o pregătire (scurtă!), dezbateră debutează cu bine și se amplifică cu spor. Participă, printre alți arhitecți, Cristina-Olga Gociman și Ștefan Paskusz. Cineva își amintește - un ricoșeu nostalgic - că noi doi împreună cu Adrian Panaiteșcu, Ștefan Mănculescu, Cristian Ionescu și Oni Enescu am fost autorii, între anii 1975-1985, ai rubricii „Cadran” din revista *Arhitectura*.

Ziua 7 / **Vineri 27 octombrie** > O zi plină. La zece și jumătate dimineața, într-un loc bine cunoscut ieșenilor, Baia Turcească, are loc decernarea premiilor pe secțiuni. Multe proiecte interesante, mulți tineri arhitecți ce se perindă bucuroși să-și ia trofeele. Chiar cu semnele unei restaurări ce poate a prea „epurat” urmele trecutului, spațiul este atrăgător, planșeur de sticlă este apreciat; micile supanțe cu vechi balustrade de lemn sunt admirate. Vizităm subsolul și alte încăperi, împreună cu autorii proiectului renovării Băii Turcești. Împreună cu un alt intrepid călător reușim să ne rătăcim prin încăperi, scări și cotloane, dăm de uși ferecate. *Exploreurs un jour, exploreurs toujours!* Ne salvează contabilul filialei, permițându-ne să traversăm prin biroul său. Era și momentul pentru a profita de un copios aperitiv, în timpul căruia sponsori de toate felurile profită în mod elegant pentru a-și promova produsele. Urmează lansarea a două cărți: „Armenii din arhitectura românească” și „Ipostaze ale locuirii comunităților evreiești din Moldova”. Sunt prezenți autorii - Ileana Tureanu și Vasile Țelea, respectiv Irina Nemțeanu și Octavian Carabela - alături de Varujan Vosganian și Ides Vladcovschi. O super-trainică imensă masă din lemn impune o bună distanță între autori și invitați. Dar mega suprafața mesei - ce creează o ambianță stranie, categoria *lost in space!*

- nu influențează pasionat-echilibrate discuții asupra subiectelor cărților și a procesului realizării lor. Invitați de Răzvan Mircea Nica, prodecanul școlii de arhitectură de la Iași, pornim cu un taxi să vizităm construcția lui Gipsy Porumbescu. Ca fragezi studenți „bauhaus”-isto minimaliști prea multele celebre „cozi de rândunică” ale maestrului ne obturau privirea blocând perceperea ansamblului. Vizita de azi ne-a făcut să înțelegem că Gipsy Porumbescu era un „stăpân” al spațiului și al luminii, iar cozile de rândunică un detaliu excesiv, dar secundar. Amfiteatrul în aer liber din spatele Băii Turcești coboară spre înaltul coș al vechilor băi publice și, pe scenă, începe concertul grupului „ARHaic beat - Bogdan & Sounds of Om”. Dar... noi parcurgem încă spațiul Facultății de Arhitectură. Seara - la „Oliv bistro” - un generos cocktail cu vin bun. Alte întâlniri, alte discuții, alte bune dispoziții...

Ziua 8 / **Sâmbătă 28 octombrie** > Ne adunăm în fața bătrânului Teatru Național și pornim cu un autocar să vizităm câteva mănăstiri și biserici din jurul Iașiului. Dragoș Ciolacu, șeful filialei Uniunii Arhitecților, ne însoțește așa cum a făcut pe toată durata bienalei ieșene. Ca bună gazdă ce este, cu răbdare și înțelegere pentru fiecare, cu glas blând. Făcând față cu stoicism oboselii și emoțiilor adunate în timpul pregătirii și desfășurării evenimentelor. Ca și Ileana Tureanu care vine să ne ureze drum bun în această ultimă zi a Bienalei XV. La Mănăstirea Bucium - după ce vizităm mica biserică, marea cramă și reședința mitropolitană - starețul Nicodim ne invită la un pahar cu vin și o gustare. Cumpărăm de la magazinul mănăstirii: brânză, miere și tămâie. Apoi, la Bărnova sat, admirăm zvelta capelă Inculeț cu hramul Sfântul Ioan Botezătorul. Nu departe, mândra biserică a Mănăstirii Bărnova este proaspăt restaurată; mai bine zis, iute renovată. Un monument în care ne uimesc țevile - strașnic dimensionate - ale instalației de încălzire ce

șerpuesc dezinvolt de-a lungul pereților. Punctul culminant al „spectacolului” sunt cele două hidrofoare roșu strălucitor, „abil” amplasate (unul lateral, lângă altar și altul nu departe de jilțul de onoare). La o altă mănăstire - Frumoasa (stil clasic, secol XVIII) - vizităm muzeul adăpostit de Palatul Domnițelor, clădire refăcută din ruine. Simplu și pe scurt - OK ! Dar - privind către șarpanta pridvorului - mâhnirea ne cuprinde! Căpriori falși, îmbinați anapoda, o balustradă complicat-stângaci alcătuită... La Iași, bojdeuca lui Ion Creangă a fost și ea „ameliorată” de curând! Or fi faptele aceleiași „echipe” - arhitecți, ingineri, experți, administratori? Plimbarea se termină la Mănăstirea Cetățuia cu un ospăț domnesc, cu pește. Ne întoarcem veseli și plini de energie la Iași, unde familia ne așteaptă să degustăm „pește la disc” - o noutate pentru noi. După un ospăț cu pește, după alt ospăț cu pește, aveam să sfârșim seara într-o notă culturală agrementată de câteva cancanuri din lumea teatrului. La Naționalul din Iași se repetă piesa „Antologia dispariției”, în regia lui Radu Afrim. Scenograful Cosmin Florea, prietenul nostru, nu se poate elibera decât la ora 21, așa că îl întâlnim la un restaurant din centrul Iașiului și vorbim despre teatru și renovarea casei lor de la Alma Vii, până după miezul nopții. Ne întoarcem pe jos spre strada Eternitate, plini de impresiile săptămânii acesteia, pe care participarea la Bienala Uniunii Arhitecților ni le-au prilejuit.

Ziua 9 / **Duminică 29 octombrie** > Gara Iași. La 16 trecute-fix, ne urcăm în elegantul vagon de clasa întâi spre București. Controlorul ne taie bucuria instalării confortabile, anunțându-ne că, la Frunzeasca, ne vom da noi binișor jos, vom

orbecăii în întuneric, printre șinele de cale ferată, vom urca în niște curate autobuze și vom parcurge 10 km până la Tecuci, unde alt tren ne aștepta în noapte. Aventuri cu transbordări.

Ziua 10 / **Vineri 10 noiembrie** > Bienala s-a încheiat? Parcă nu! La Centrul de Cultură Arhitecturală din Calderon participăm la un eveniment conex Bienalei Naționale de Arhitectură: expoziția proiectelor și studiilor studenților realizate în cadrul asociației Arhipera, având ca temă „un spațiu comunitar într-un sat”. Desene, machete mari și mici din varii materiale, texte, fotografii, filme. Un public emoționat și emoționant alcătuit din studenți, părinții, frații și surorile lor, prieteni și invitați. Cu toții mândri și dornici să vadă lucrările și să asculte explicațiile tinerilor autori. Discutăm și noi cu studentele (majoritare) și cu studenții (minoritari). Înțelegem năzuințele, îndoelile și temerile lor, simțim pasiunea și mândria reușitei, ca și bucuria lor de a fi îndrumați de un bun profesor, Lorin Niculae.

O toamnă precum o vară târzie - *un été indien* (cum ar zice francezul!) - a „îmbrăcat” bine Bienala a XV-a, un eveniment enorm, bine organizat, generos.

P. S. Trebuie adăugată **ziua 0** (pentru noi) / **3 octombrie** (calenderistic) > București, gala de la Teatrul Odeon - vreo patru ore super festive - urmărite în direct (la Paris) pe Youtube-ul Mihaelei Rădulescu (Michetta, pentru vechi prieteni), care are bunul obicei să filmeze și să „împartă” semenilor evenimente culturale și mai ales arhitecturale.

EVOLUȚIA PROFESIONALĂ ȘI PERSONALĂ

NOMINALIZARE SECȚIUNEA 2 -
 LOCUINȚE COLECTIVE:
 COLINA LAC

NOMINALIZARE SECȚIUNEA 4 -
 CLĂDIRI SOCIO-CULTRALE:
 CAMPUS EDUCAȚIONAL
 „MIRON NICOLESCU”

Text: Patricia STURZOIU

EU, PATRICIA STURZOIU

De la visul de copilărie de a deveni arhitectă la dezvoltarea biroului de arhitectură Quadratum Architecture, parcursul meu profesional a fost marcat de experiențe semnificative și provocări inspiratoare. Absolventă a Universității de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” din București în 2015, specializarea arhitectură, am avut privilegiul de a mă dezvolta prin experiențe de studiu și muncă în străinătate: un an în Belgia, la Bruxelles și un an în Germania, la Darmstadt.

În anul 2017, împreună cu verișorul meu, arhitectul Emanuel Vișan, am fondat versiunea 2.0 a biroului de arhitectură Quadratum Architecture. De atunci, biroul nostru a evoluat semnificativ, aducând în prim-plan o echipă de aproximativ 40 de profesioniști, cu expertiză în proiectare de arhitectură și structură, iar în viitorul apropiat, ne propunem să extindem echipa pentru a include și specialiști în proiectare de instalații. Cu o abordare dedicată și pasionată, am gestionat o varietate de proiecte provocatoare, diversificându-ne portofoliul și contribuind la peisajul arhitectural cu soluții inovatoare.

În acest sens, proiectul **Colina Lac**, un ansamblu rezidențial din Balotești, județul Ilfov, a fost nominalizat la Bienala Națională de Arhitectură 2023, în categoria locuințe colective, și la Anuala de Arhitectură București 2023, în aceeași categorie.

Am lucrat și la proiecte precum **Casa de vacanță Cazanele Dunării**, o locuință individuală situată în județul Mehedinți, de-a lungul malului Dunării. Acest proiect a fost publicat în revista *Arhitectura* și în revista *Igloo*, în 2023. De asemenea, am avut privilegiul de a lucra la proiectul **Campus educațional București**, situat în sectorul 4, care a fost nominalizat la Bienala Națională de Arhitectură 2023 și a primit distincția Alumil în cadrul Anualei de Arhitectură București 2023.

Cu un portofoliu de sute de proiecte rezidențiale, de infrastructură, comerciale etc., probabil la acest moment unul dintre aspectele deosebite ale activității noastre constă în participarea la proiecte cu impact educațional semnificativ. Un proiect deosebit și care merită urmărit, aflat în prezent în fază de execuție, este Școala „Mihai Ionescu” și Biserica Labirint din București. Dezvoltat pe un sit cu o semnificație profundă pentru comunitatea adventistă din București, acest proiect îl adaptează și evoluează în concordanță cu nevoile actuale de educație și suflet ale beneficiarilor.

Experiența mea în acest domeniu a evoluat și odată cu ea s-au dezvoltat și responsabilitățile personale. În prezent, echilibrul între viața profesională și cea familială a devenit o temă centrală, marcată de apariția copiilor mei, Andrei, în vârstă de 3 ani, și Ana, în vârstă de 10 luni. Această perioadă a fost marcată de o abordare inedită, oscilând între extreme care au redat o profunzime complexă vieții mele. În unele momente, mă dedic cu toată inima și energie vieții de familie, concentrându-mă asupra creșterii și explorării alături de cei mici. În aceste intervale, biroul de arhitectură devine temporar un tărâm distant. Această alternanță între lumea personală și cea profesională mă definește și mă motivează, aducând o bogăție de perspective și inspirație în ambele domenii ale vieții mele. Este o călătorie complexă, dar extrem de satisfăcătoare, care conturează un tablou autentic și diversificat al experienței mele ca arhitect și mamă.

Ansamblul educațional Miron Nicolescu

Casă de vacanță Cazanele Dunării

Ansamblul rezidențial „Colina Lac”

Observ cu bucurie evoluția pozitivă în ceea ce privește problemele ridicate în perioada studenției, referitoare la lipsa de resurse și înțelegere a beneficiarilor pentru produsul de calitate arhitecturală. Cred, cu fermitate, că avem o responsabilitate semnificativă nu doar în definirea estetică a spațiilor pe care le creăm, ci și în imaginarea unor locuri care să inspire utilizatorii, contribuind la generarea calității în orice domeniu, prin inspirația mediului înconjurător. Prin aplicarea atentă a principiilor de proporție, lumină, transparență/intimitate și conectivitate între spațiile interioare și exterior, precum și prin utilizarea materialelor autentice, unde textura nu reprezintă doar un element estetic, putem influența subtil și semnificativ experiența utilizatorilor. Unele aspecte care nu sunt condiționate de limitări precum buget, cum ar fi

temperatura luminii artificiale și plasarea acesteia, devin detalii esențiale care fac diferența și contribuie la atingerea unei armonii complete în proiectele noastre. Autenticitatea reprezintă, pentru mine, nu doar o modalitate de exprimare, ci și o căutare sinceră a identității și esenței în fiecare proiect pe care-l abordez. Inspirat de ordinea instaurată de Dumnezeu, consider că aplicarea acestei armonii în proiectele noastre este esențială. În fiecare detaliu planificat și structură concepută, caut să reflect această ordine, contribuind astfel la crearea unor spații echilibrate, coerente și autentice. Prin urmare, fiecare proiect devine o expresie nu doar a viziunii estetice, ci și a unei ordini divine, transformând fiecare spațiu într-o manifestare subtilă a valorilor sacre pe care le consider fundamentale în practica mea ca arhitect.

DE LA CREIOANE ȘI FLORI, LA SCHIȚE ȘI CONSTRUCȚII

PARTICIPARE SECȚIUNEA 1 -
LOCUINȚE INDIVIDUALE:
CASA POC,
CASA FUS

Text: Rucsandra POPESCU

EU, RUCSANDRA POPESCU

De când mă știu, creioanele și flaurile au fost prietenele mele: la grădiniță, la școală, la institutul de proiectări unde părinții mă luau adesea în copilărie - stăteam cuminte într-un colț și desenam... și credeam că voi urma o carieră de pictor, grafician. Dar spiritul practic moștenit de la tata - inginer constructor, expert, precum și nevoia de a mă ancora în realitatea aspră a primilor ani de după revoluție m-au determinat să aleg arhitectura.

Lucrând ca grafician din timpul facultății, am ajuns la concluzia că nu e de regretat alegerea făcută, aceea de a fi arhitect cu patalama la mână! Astfel, în 1998, am debutat la biroul de proiectare BIP (București Internațional Proiect), în compania unor seniori arhitecți de la care am învățat primele skiluri de manageriat proiecte complexe, programe multiple - clădiri de birouri, hoteluri, ansambluri rezidențiale.

Experiența de șantier și ca manager de proiect, dar mai ca seamă ca arhitect de concept am dobândit-o lucrând pe proiecte mari în compania de construcții ACMS, unde, ca leader architect of department, creionam și desăvârșeam soluții concept pentru primele birouri de „clasa A” construite în România - livrate în 2007 ca una din primele 10 tranzacții de succes ale anului.

Lucrul ca arhitect în marile corporații este ofertant, însă apropierea de clientul final nu-ți permite să-ți marchezi amprenta personală ca arhitect ca atunci când profesezi ca arhitect independent, ledear al propriei firme; astfel, din 2007, la îndemnul patronului, mi-am deschis propriul birou de arhitectură, unde am început în forță a realiza conceptul pentru ansambluri mari (comerciale/birouri și rezidențial) - Festival Centrum, Sibiu (început în 2008), un proiect stagnant până în 2015, când am avut plăcerea ca proiectul meu să fie selectat din lista scurtă, pentru Mall Promenada Sibiu.

Programul de suflet rămâne cel rezidențial, unde apropierea dintre arhitect și client se petrece cel mai organic, unde cele mai șoptite doleanțe ale beneficiarului au șansa să se materializeze.

Dacă ar fi să mărturisesc gândul care mă animă în activitatea profesională, aș spune că dezideratul este „de a-i fi aproape” beneficiarului în tot procesul edificării construcției, de la prima schiță și până la mutarea „în spațiu”.

Dacă ar fi să sper mai mult, dezideratul „de a-i fi aproape” s-ar referi la gândul beneficiarului și mult după ce construcția se va fi încheiat.

RESTAURARE, PREMIUL
SECȚIUNII (EX AEQUO):
REABILITAREA ȘI INTRODUCEREA
ÎN CIRCUITUL TURISTIC A
BISERICII REFORMATE DEJ

NOMINALIZARE SECȚIUNEA
RESTAURARE:
RESTAURAREA BISERICII
EVANGHELICE C.A. BISTRIȚA

Text: Zsuzsanna SZILÁGYI-BARTHA

NOI, ZSUZSANNA SZILÁGYI-BARTHA ȘI CRISTINA TUȚĂ-FILIP

Facem parte, de mai mult de 10 ani, dintr-o echipă multidisciplinară din cadrul Utilitas - Centru de Cercetare în Domeniul Reabilitării Patrimoniului Construit, o firmă cu un istoric bogat în restaurare, condus de prof. dr. ing. Szabó Bálint și dr. ing. Imola Kirizsán.

Amândouă am început și ne-am dezvoltat sub îndrumarea „doamnelor Éva” - arh. Eke Éva și carh. Dezső Éva, care au lucrat cu pasiune, ne-au fost alături și ne-au îndrumat în proiectare și pe șantiere. Pe parcursul a trei decenii, ele au luat parte la nenumărate proiecte de restaurare (Biserica Romano-catolică Calvaria din Cluj, distins cu Premiul Europa Nostra în 1998); Biserica Unitariană din Cluj-Napoca; Biserica Ortodoxă din Mesentea; Biserica Romano-catolică din Mociu; Liceul Teoretic Unitarian „János Zsigmond” din Cluj-Napoca; Palatul Apor din Alba Iulia; Casa Bocskai din Cluj-Napoca; proiecte la care am participat și noi - Castelul Károlyi din Carei, Biserica Romano-catolică din Carei, Cetatea Károlyi din Arduș, Biserica Evanghelică Bistrița - diferite faze/proiecte, Castelul Teleki din Posmuș, Colegiul Național „Liviu Rebreanu” din Bistrița, Biserica Reformată din Dej și Biserica Reformată din Aiud.

Am lucrat împreună în domeniul cercetării și restaurării clădirilor istorice, alături de colegii noștri ingineri și arhitecți, istorici de artă, biologi, chimiști, geologi, ca parte a unei echipe multidisciplinare, de la care am învățat despre pasiune, dedicare, cunoaștere, răbdare, curaj și tărie. Am relevat, împreună, pivnițe, poduri, turnuri, câteodată printre ruine și urzici, am lucrat la numeroase proiecte, uneori ne-am contrat în soluții, alteori ne-am completat ideile și ne-am bucurat împreună de reușite.

Am îndrumat studenți în cadrul stagiilor de practică și arhitecți stagiași, încercăm să ne dezvoltăm încontinuu, specializându-ne în domeniu în cadrul Cursului Postuniversitar de Specializare în Protejarea și Reabilitarea Patrimoniului Construit și ajungând specialiști și experți atestați de Ministerul Culturii în domeniul restaurare arhitectură.

Zsuzsa, din anul doi de facultate, știa că vrea să se ocupe de fondul construit existent, astfel că a ales ca temă pentru proiectul de diplomă „Centru de producție cinematografică - restructurarea zonei Fabricii de produse refractare - Azuga”, diplomă premiată de OAR în anul 2010. Continuarea a fost firească, începând din 2010 să lucreze la Utilitas, în perioada în care primele proiecte finanțate din fonduri europene erau în fază de implementare. Vizitele pe șantier dese și adaptarea rapidă a proiectelor la situațiile descoperite în cadrul cercetărilor arheologice sau de parament au învățat-o ce înseamnă în realitate linia trasă în birou. Povestește mult despre drumurile săptămânale spre șantiere, care erau lungi și obositoare, dar ofereau un cadru de discuții alături de echipa bine formată.

Cristina a participat la workshopuri de restaurare și stagii de practică care au făcut-o să-și dea seama, încă din anul 4, că „face arhitectură” pentru a face restaurare. Se formase deja ca istoric de artă, fără să știe cât de mult îi va folosi. După absolvirea facultății, în anul 2013, cu proiectul de diplomă „Reconversie industrială Fabrica de Ciorapi SC CIFA Timișoara, România - Centru de producție culturală”, ne-a devenit colegă la Utilitas, iar proiectele de început aveau să îi devină proiecte de suflet. A făcut parte din echipă nu doar ca arhitect proiectant, ci și ca istoric de artă, realizând studii istoric-arhitecturale pentru diferite clădiri, context ce i-a permis înțelegerea mai profundă a clădirilor istorice, cu mult mai multă sensibilitate pentru valorile păstrate.

„Reabilitarea și introducerea în circuitul turistic a Bisericii Reformate Dej” a fost un proiect condus de arh. Eke Éva, la care am participat amândouă, completându-ne și preluând proiectul una de la cealaltă, când a fost necesar, dezvoltând de la DALI la DTAC și PT inclusiv urmărirea execuției, deoarece în perioada respectivă 2016-2022, amândouă am devenit mame și am lipsit câte o perioadă, fiindcă am fost alături de fetițele noastre, care acum au 5, respectiv, 6 ani.

Reușita proiectului de restaurare a Bisericii Reformate din Dej ne confirmă importanța unui colectiv specializat, încheșat și cât

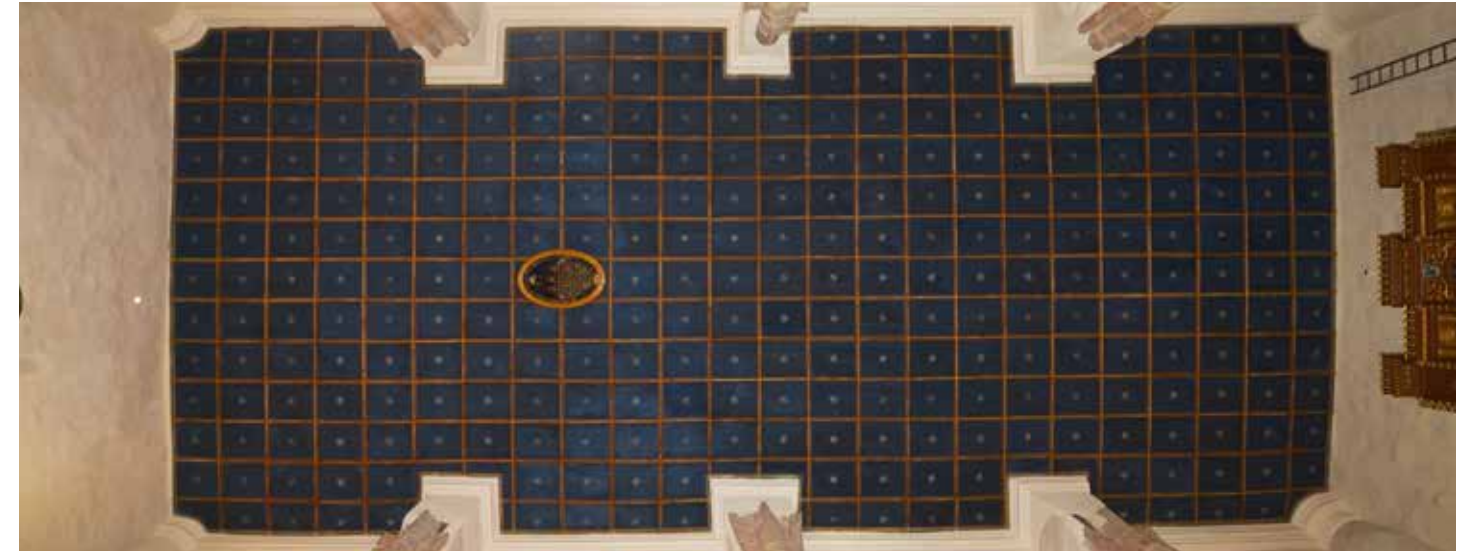
e de important să lupți pentru a găsi acea echipă care să îți accepte propunerile și să te sprijine în efortul de protejare a valorilor monumentului.

Conceptul de intervenție de „re-restaurare” a bisericii a permis salvarea intervențiilor anterioare, de la păstrarea aparentă a paramentului până la păstrarea corpurilor de iluminat interioare, proiectate de către arh. Murádin Katalin și introducerea unor elemente contemporane, precum acoperișul de protecție deasupra intrării laterale și pasarele de vizitare în pod, cu ajutorul cărora putem admira valoarea ascunsă a bisericii, grinzile pictate ale primului tavan din lemn al bisericii, din secolul XVII-lea, cu frunze de lauri stilizate de culoare albă pe fond negru, conservată și restaurată. Prin intervențiile realizate și documentate ale bisericii, putem urmări metodele de intervenție asupra monumentelor istorice din trecut până în prezent.

Este prima noastră participare la Bienala Națională de Arhitectură și ambele proiecte - pentru *Biserica Reformată din Dej* și *Biserica Evanghelică C.A. din Bistrița* - au fost nominalizate la secțiunea Restaurare, iar primul proiect a fost distins cu premiu.

Restaurarea *Bisericii Evanghelice C.A. din Bistrița* părea un proiect „fără sfârșit” al biroului, început în 1992. Turnul a suferit un incendiu în 11 iunie 2008. Au urmat o serie de proiecte de intervenții în primă urgență, de consolidare a bolților și în 2016 a demarat proiectul ale cărui rezultate putem să le vedem azi - „*Restaurarea Bisericii Evanghelice C.A. Bistrița în vederea introducerii sale în circuitul turistic internațional*”.

Proiectul a pus accent pe restaurarea și conservarea componentelor artistice - lemn, piatră, vitralii, metal, pictură murală, orgă și s-a respectat cerința de a crea un spațiu interior multifuncțional, potrivit pentru ceremonii religioase, dar și pentru evenimente, concerte de cameră, spectacole pe scenă mobilă, concerte de orgă acompaniate de cor și spații expoziționale.

Podul a devenit vizitabil, spațialitatea structurii putând fi acum admirată, numărându-se printre șarpantele cu cea mai mare deschidere din Europa, cu un volum de peste 8.000 de metri cubi și 39 de ferme principale și secundare dispuse alternat.

Deși ne luptăm ca proiectele să fie perfecte, soluțiile stabilite la masa de proiectare trebuie adesea adaptate situațiilor neprevăzute din teren, iar rezultatul final depinde într-o mare măsură și de contribuția beneficiarului și a executantului care, împreună cu echipele lor, dau viață proiectelor noastre.

Succesul proiectelor noastre și reușita celor două nominalizări nu ar fi fost posibile fără contribuția domnului prof. dr. ing. Szabó Bálint, care ne-a fost și profesor la Facultatea de Arhitectură și Urbanism, căruia îi mulțumim în mod special pentru susținere și încredere.

ANUL, LUNA,
SĂPTĂMÎNA,
ÎNTR-O ZIPREMIUL
„REPER PENTRU VIITOR” -
CENTRUL CULTURAL BRÂNCUȘI,
CRAIOVA

Text: Dorin ȘTEFAN

NOI, ANDA ȘI DORIN ȘTEFAN

-Bună dimineața, soare! (astăzi e soare).

Balanța (Anda) și Leul (Dorin) ocupă baia și ocupă, și ocupă... situație relevantă într-un zodiac și confirmată de fapte, cu amuzament, încă din primăvara relației noastre, că Balanța și Leul, dintre toate zodiile, stau cel mai mult în baie.

Printre picăturile din baie, între un ceai negru (Dorin) și o cafea (Anda), întorc discul ritualului de dimineață: săptămâna asta ascultăm câte ceva din ultimile achiziții, dacă e soare, și astăzi fiind soare - Prince cu „Cold coffee & cocaine”, înregistrat în studioul lui privat, în 1983, dacă nu avem ceva nou: Keith Jarrett.

Anda: vezi că ieri ți-am luat Massive Attack, nu cred că îl ai, e din 2019...

Dorin: am văzut, e roz, „Mad professor”, și nu am luat-o ca o răutate...

Cu un an în urmă, de ziua mea, am primit cadou de la copil și soție o boxă nouă (Devialet) ce singură asigură confortul audio și care înlocuiește toată instalația din livingul de la parter, astfel am revenit la viniluri în family-roomul din mansardă, am cumpărat și un pick-up nou, care (sick!) nu mai este automat și trebuie să-l oprești manual când schimbi fața, te ridici, te apleci, oprești, întorci, pornești... mișcare și ascultare...

Revenim cu picioarele pe cimentul din baie, ne spălam pe dinți (copii!), mă bărbieresc sau nu:

- Iar nu te-ai ras?

Astăzi nu mă rad, nu am chef. Întorc discul. Repede, un sudoku (mi-a recomandat tatăl Andei, el făcea cuvinte încruciate, cică, pentru gimnastica minții); a fiert apa, fac cafeaua Andei - nu-mi place cafeaua, dar miros cu plăcere cafeaua proaspăt măcinată (asta nu-mi iese, cafeaua este gata măcinată, merge și așa! tot miroase reconfortant); întorc discul; ochiuri sau cereale cu fructe? astăzi cereale; discul se învârtă în gol (se strică și acul!!!), îl opresc de tot, am făcut destulă mișcare...

- Am plecat... astăzi nu am facultate, mă duc la birou... Nu... iau mașina, trebuie să ajung pe șantier...

Anda deschide calculatorul, lucrează de acasă...
Ședînța din mașină.

Dorin: Anda, trebuie urgent să modificați toate accesele în camere, îi sun în birou că trebuie să facem și dispozițiile de șantier, dar mai întâi ne trebuie de la voi, erau îngrijorați că le oprește șantierul.

Anda: Da... le facem... abia ieri ne-am întâlnit și cu celălalt asociat, vrea mai multe... să știi că mă cam enervează ăștia. Ți-am trimis pe WhatsApp, nu te-ai uitat, am găsit ceva tare legat de materiale... vezi și ce-ți trimisesem aseară.

Dorin: am văzut parte... Zidane care se îmbracă de la Yamamoto... anul ăsta rozul de anul trecut se înroșește... ceva, în FINANCIAL TIMES, despre Brâncuși în România... și, mai vechi, Mircea Cantor - primul artist roman care creează o geantă Dior...

Anda: Dar despre... Green, dark and moody tones și... ha, ha, maximalismul... nu spui nimic (avem o mică dispută casnică și estetică, eu sunt minimalist, de fapt, sunt anti-obiecte-de-tot-felul-ce-inundă-casa, Anda este fană târguri de antichități, nu există oraș al lumii în care eu să nu stau în cafeneaua... de lângă, în timp ce Anda se încântă și din când în când: - Dorin, vino repede să vezi un art-deco tare de tot...).

Prânz acasă. Vine și Iancu.

Anda: Eu astăzi mănânc fără carne.

Iancu: Eu nu vreau supă.

Dorin: Mănânc eu ce nu vreți voi...

În drum spre birou. Mica ocolire/oprire la Starbucksul cel de toate zilele de la Tribunal.

Dorin: Chai Tea Latte cu ovăz, venti, extra hot (spre disperarea știm noi cui, nu știți voi, simpatică...).

Iancu: Vanilla Latte, lapte normal, grande, 45 de grade...

După masă. Ședință în birou.

Trecem în revistă toate subiectele doar cu managerii (suntem 3 în birou, Andrei și Anda intră pe zoom): - stăm prost cu încasările; - avem 30 de subiecte; - am mai scăpat de cozi, - 3 oferte noi (de ce întârziem cu ele!?), - 7 stand-by (presiune pe clienți în decizie)...

Urmează ședința de lucru cu echipele pe proiecte: prioritate refacerea Autorizației la locuințele colective - presiune pentru decizie urgentă din partea clientului privind schimbările dorite, refăcute de noi, dar fără feedback; nu trebuie să stea șantierul, ei au vrut schimbări, dar trebuie să intrăm în grafic (- „Iancu, refă urgent graficul!”); cam același lucru și la apartamentele de la lac (- „Mă duc eu pe șantier, vineri”); pentru Via Transilvanica să finalizăm urgent varianta cu modulul de cazare mic (nu îmi place acoperișul. Să facem ceva mai „aerian”), predasem varianta cu o pensiune mare, dar își doresc ceva mai mic ca primă urgență și, într-un fel, și ca testare la fața locului, de aceea Alin Ușeriu ar vrea să reluăm tabăra de creație de la Tășuleasa Social, din vară, și pentru a urmări/lucra la modulul mic; nu am scăpat de toate (cozile) proiectele în lucru care stagnează din diferite motive și care ne încurcă foarte tare.

16.00-18.00. Eu cu mine, Anda cu sine.

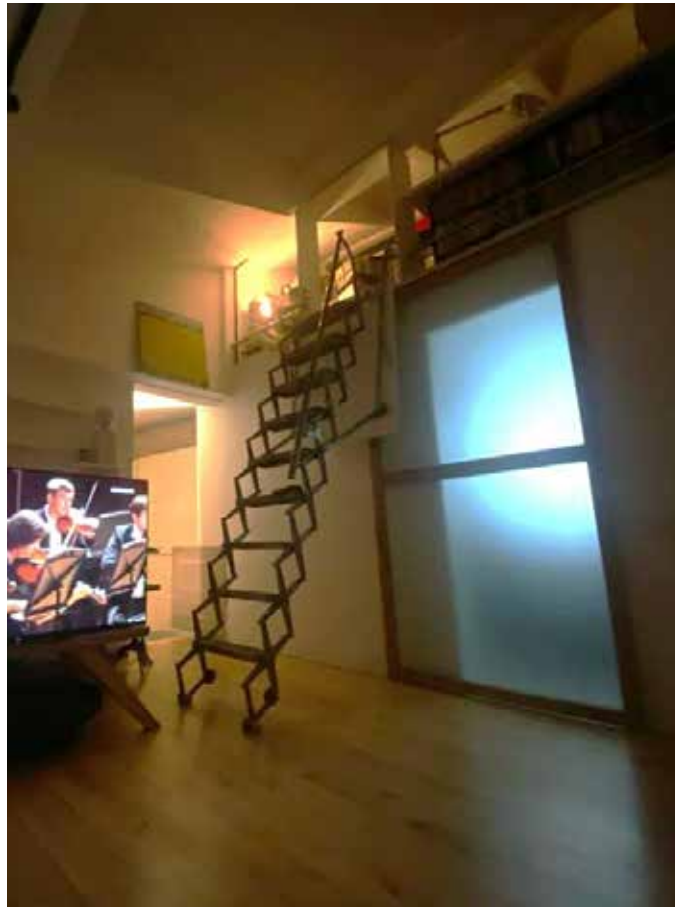
Anda: Când ajungi acasă?

Dorin: Nu vrei să vezi lista mea de *stat cu mine*...

Seara

Ora 18.00. Meci la Clubul de Badminton „Ascanio Damian și Mac Popescu”.

Dorin, la telefon: Anda, mergem la vernisaj după 8, stăm puțin, ne așteaptă RC la restaurant, poate ne vedem și cu MC.

Ora 22.00. Televizor sau citit?

Dorin: Anda, vreau să-ți citesc și ție câteva pasaje din memoriile Marinei Abramovic („încălcând toate granițele”). Știi, eu sunt cam circumspect cu acești artiști care se expun pentru a apărea, vezi și Ai WeiWei (cartea lui „1.000 de ani de bucurii și dureri” îmi confirmă îndoielile privind această formă de artă, dar este o istorie trăită de el împreună cu taică-su’, a edificării Chinei comuniste, excelentă, de fapt, totul a început cu Beuys care a coborât arta în stradă și pentru stradă și pe undeva atunci a început și declinul elitei - oricine poate face artă dacă vrea, calitatea, frumosul, emoția artistică, nu contează, mesajul doar), deci Anda, după ce terminăm cu Abramovic am putea încerca puțină spălare pe creier cu un Netflix (decât nenorocirile de la știri, mai bine acele telenovele moderne coreene, foarte bine scrise, bine jucate și senine, cu oameni frumoși /filmele occidentale promovează doar urâtul

la toate nivelurile, cu intriga la vedere, fără ascunzișuri inutile, adevărate programe de țară care îmbină elemente de tradiție cu stilul de viață occidental, asemănătoare, dar cu altă miză, ca program de țară cu filmele hollywoodiene din anii ’60-’70, *binele triumfă, statul de drept câștigă* în finalul *happy-end*; în 1993, am petrecut o lună în Coreea și stând de vorbă cu studenți am înțeles frustrările lor legate de cultura lor istorică prinsă în cleștele chinezo-japonez, am vorbit despre mașini și performanțe tehnologice și mi-au spus că programul lor de țară era să-i copieze pe americani și pe japonezi până o să-i întrecă).

Ora 12.30. Stingerea pentru mine, Anda nu are somn („eu vara/iarna nu dorm”), eu am somn și cu televizorul deschis. Noapte bună!

A relatat Dorin, sub supravegherea Andei.

TREI GENERAȚII ÎN ARHITECTURĂ

PREMIUL SECȚIUNII 2 -
LOCUIȚE COLECTIVE:
RABAT 10-14

Text și foto: Maximilian ZIELINSKI

NOI, MARIANA, MAXIMILIAN, DANIEL, MAXIMILIAN ZIELINSKI

Vica - o bună prietenă de familie - caracteriza breasla noastră, a arhitecților, drept o castă: „Voi (arhitecții) conviețuiți împreună, aveți cercul de prieteni format din arhitecți, vă căsătoriți între voi, vă faceți copiii arhitecți”. La noi se potrivește...

Străbunicul meu, Maximilian Zielinski, originar din Polonia, cu studii la Scharlottenburg, s-a stabilit, în 1868, la Pitești, la recomandarea colegului de facultate Regele Carol I. Asta, în drum spre casă, venind de la canalul de Suez unde lucrase ca „inginer hotarnic”. A continuat această meserie și în România. În biroul meu, la loc de cinste, stă „Planul pământului locuitorilor delimitat în comuna Orbesca de Josu proprietatea doamnei C. Filipeasca” - unul din planurile desenate de el.

Tatăl meu, văr de-al doilea cu (famosul și frumosul arhitect) Haralamb (Bubi) Georgescu, și-a dorit enorm să devină arhitect. A ajuns farmacist, dar mi-a strecurat mie dorința lui și, de pe la 15 ani și până acum, nu mi-am mai imaginat că aș putea să fac (bine sau rău) altceva.

Conform caracterizării Vicăi, m-am căsătorit cu colega de an Mariana Negru (Donald) din anul A (eu fiind în B). Tot era ceva când majoritatea și-au găsit perechea în același an sau - și mai și - în aceeași grupă.

Au apărut gemenii Zielinski, Maxi și Dani, care, vrând-nevrând, și-au petrecut destul timp în copilărie *smângăind* pe colțul planșetelor noastre în anii '90, când birourile arhitecților erau într-un colț din casă. Ajunși printr-a 11-a, ne-am aliniat cutumei de a începe pregătirea pentru facultate: inginerie, finanțe-bănci, informatică, medicină, ceva mai artistic? Au ales desen pentru arhitectură și au ajuns unde au ajuns și ce au ajuns.

Povestea a continuat: Maxi s-a căsătorit cu Maria Bănceanu, arhitectă cu diplomă la Bartlett. Dani s-a căsătorit cu doctoarea Cristina Chiliman și, se pare, nepoțica trage spre profesia mamei.

Da, o familie cu mulți arhitecți, ca multe altele și, bineînțeles că vrând-nevrând, ne-am influențat între noi și ne influențăm în continuare, profitând de experiența pe care, fiecare în felul lui, am acumulat-o. Ne place acest lucru. În primul rând, suntem convinși că arhitectura este un produs de echipă - client, arhitecți, ingineri, constructori și mulți alții. Pentru noi, ca familie, înseamnă mai multă comunicare și mai mult timp petrecut împreună, în ciuda distanței care ne separă și care, în felul acesta, se estompează.

Mariana și cu mine împlinim, în curând, 50 de ani de profesie, iar eșalonul doi adună și el spre 20. Sunt mulți ani, multe lucrări adunate și mulți clienți - cu care am reușit să încheiem, de fiecare dată, ca buni prieteni.

În 1994, împreună cu Mariana, am înființat **MZ Proiect**. Experiența acumulată în țară și în cei câțiva ani petrecuți la Tripoli, în Libia, ne-au făcut să ne orientăm, în special, spre proiecte unicate, iar expertiza Mariane de specialist în monumente istorice ne-a deschis drumul spre lucrări de renovare, restaurare și reconversie. Ne place să ne ducem proiectele cât mai departe, detaliind partea de decorații și mobilier și profitând de fabrica de mobilier pe care am avut-o. Am executat bună parte dintre ele.

Maxi și Dani sunt de 15 ani la Londra, au devenit senior-parteneri în biroul Foster+Partners și cred că e inutil să insist pe complexitatea proiectelor la care participă și pe care le coordonează - toate destinate viitorului, cum le place lor să spună.

LOCUINȚĂ ÎN STR. AVRĂMENI NR. 9 - BUCUREȘTI

PARTICIPARE SECȚIUNEA 1 -
LOCUINȚE INDIVIDUALE:
AVRĂMENI 9

Text: Horia SPIRESCU

NOI, ADRIAN ȘI HORIA SPIRESCU

Adrian Spirescu în dialog cu Horia Spirescu

De curând, am citit o reflecție a regizorului Andrei Șerban care mi-a inspirat gândurile de față. Suna astfel: „...unul din motivele pentru care m-a atras teatrul a fost că doream să fiu împreună cu alții, să fac parte dintr-o echipă...”.

Lucrul în echipă este o dimensiune inevitabilă și în activitatea de arhitect. Pentru mine, atât în activitatea didactică, cât și în cea de creator de arhitectură, este o permanentă preocupare.

În cartea sa „Scrisoare către un tânăr arhitect”, Alexandros M. Tombazis spunea: „Amintește-ți că Arhitectura înseamnă munca în echipă. Pentru ca ideile tale să se materializeze, vei depinde de alții precum un compozitor în interpretarea muzicii sale”.

Cred că și studenții / tinerii arhitecți trebuie să aibă ocazia lucrului în echipă încă din școală; eu susțin întocmirea temelor de studiu care recomandă dialogul critic, dar pozitiv și deschis larg experimentului și cercetării.

Cele șapte rațiuni pentru a descrie proiectul din str. Avrămeni nr. 9:

- Faptul de a fi știut să se reflecte alternanța dintre curțile caselor cu parter, pomi fructiferi și tufe de liliac, profilate în luciul lacului Băneasa;

- Faptul de a acorda prioritate onestității structurale, a sincerității materialului. Pereții structurali sunt alcătuiți din bolțari de beton, care se compun ca un cofraj pentru betonul turnat în interiorul lor;
- Faptul de a fi acordat structurii de rezistență, pereților din zidării, grinzilor, plăcilor din beton... „planului structură”, dar și instalațiilor aparente, expresie arhitecturală.
- Faptul de a fi eliminat, parțial, gardul de la stradă, pentru o legătură puternică a spațiului public - privat. Spațiul cu bradul și mașina devin astfel o „cameră de primire”;
- Faptul de a fi generat o suită de „camere” interioare și exterioare, o temă recurentă care devine leitmotivul proiectului. Camera living este conectată cu camera grădină, camera atelier, biblioteca „vede” lacul, iar camera de intrare cu bradul și mașina face legătura cu strada Avrămeni;
- Faptul de a fi dat fațadelor un ritm mărunț al stereotomieii asigurând prezența arhitecturii în cartier. Zidul conceptual mediază relația cu proprietatea și ospitalitatea;
- Faptul de a fi exercitat o legătură puternică între mobilier, obiectele de iluminat și accesorii cu conceptul casei. O serie de obiecte de mobilier vechi își regăsesc o expresie nouă.

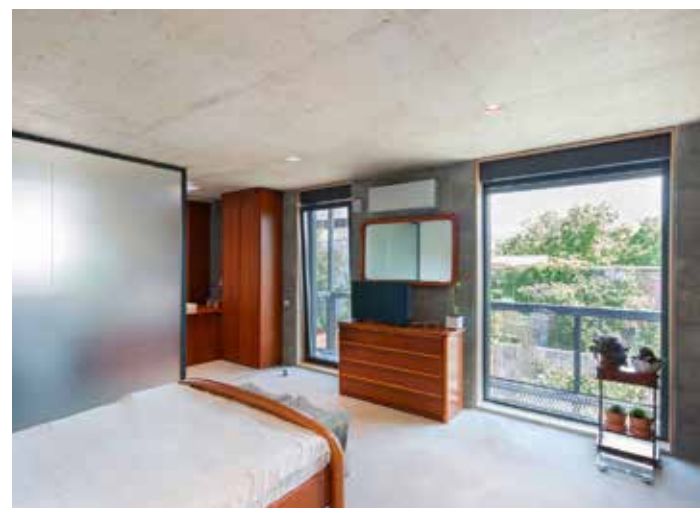
Morala este că lucrul în echipă mă face să nu mă simt singur, când tinerii arhitecți - Horia - îmi sunt alături.

Lucrarea a obținut premiul secțiunii Arhitectură construită - Arhitectura locuinței individuale / Built architecture-Individual House Architecture, din cadrul „Inspiration and architecture”, oferit de Compania Winerberger. **(Adrian Spirescu)**

În cadrul proiectului de locuință din strada Avrămeni nr. 9, arhitectul Adrian Spirescu și-a împărtășit viziunea despre integrarea în peisajul urban și autenticitatea materialului, însă discuția continuă cu aportul inovator și perspectiva profundă adusă de fiul său, Horia Spirescu, care, completând cele 7 puncte ale tatălui său, aduce în prim-plan trei noi dimensiuni ale relației dintre arhitectură și contextul său social și cultural.

Experimentul sincerității materialelor - O inovație subtilă este reprezentată de încercarea arhitecturală de a elimina cât mai multe finisaje, păstrând materialul cât mai sincer, dezbrăcat, pus în scenă într-o manieră studiată și reinterpretată. În acest proiect, blocheții de beton sunt utilizați drept cofraj pierdut, subliniind esența și integritatea structurală într-o formă expresivă și contemporană.

Contrapunctul urban într-un cartier în transformare - Plasată într-un cartier vechi și măcinat de timp, o fostă mahala care trece printr-un proces de schimbare, această clădire se distanțează clar de imediata vecinătate. Izolând o suprafață și protejând-o cu un gard ca de fortăreață, dar deschis către stradă, creează un raport bizar de închis/deschis, reflectând tensiunile și schimbările în dinamica urbană.

Amestecul bizar de epoci și obiecte - Proiectul surprinde atenția prin amestecul straniu și original al mai multor obiecte, reflectând modul în care este ocupată momentan clădirea de către locuitorii săi. Acest stil se caracterizează prin juxtapunerea obiectelor vechi de circa 100 de ani, unele de valoare sau chiar opere de artă, cu elemente contemporane, într-un mediu predominant de beton, creând o atmosferă asemănătoare unei arhive sau unei fortărețe, unde trecutul și prezentul se întâlnesc într-un dialog continuu. **(Horia Spirescu)**

Autori: arh. Horia Spirescu, Birou de proiectare: StudioAct

Coordonare proiect: arh. Adrian Spirescu

Colaboratori:

Arhitectură: arh. Vlad Iosif, arh. Victor Șerbănescu, arh. Andrei Theodor Ioniță, arh. Andrei Ducu Predescu

Structură: ing. Dan Niculescu, SC Nidproiect SRL

Electrice: ing. Roxana Croitoru

Termice: ing. Victor Voroneanu

Sanitare: ing. Anișoara Bugeanu

Doc. ec.: Alexandru Toader

O CĂLĂTORIE PRINTRE ȘANSE ȘI HAZARDURI

PREMIUL SECȚIUNII 3 - CLĂDIRI
INDUSTRIALE, ADMINISTRATIE,
TURISTICE ȘI SPORT/LOISIR:
SEDIUL ARAGON GRUP

Text și foto: Mihai ENE

NOI, ADELA ȘI MIHAI ENE

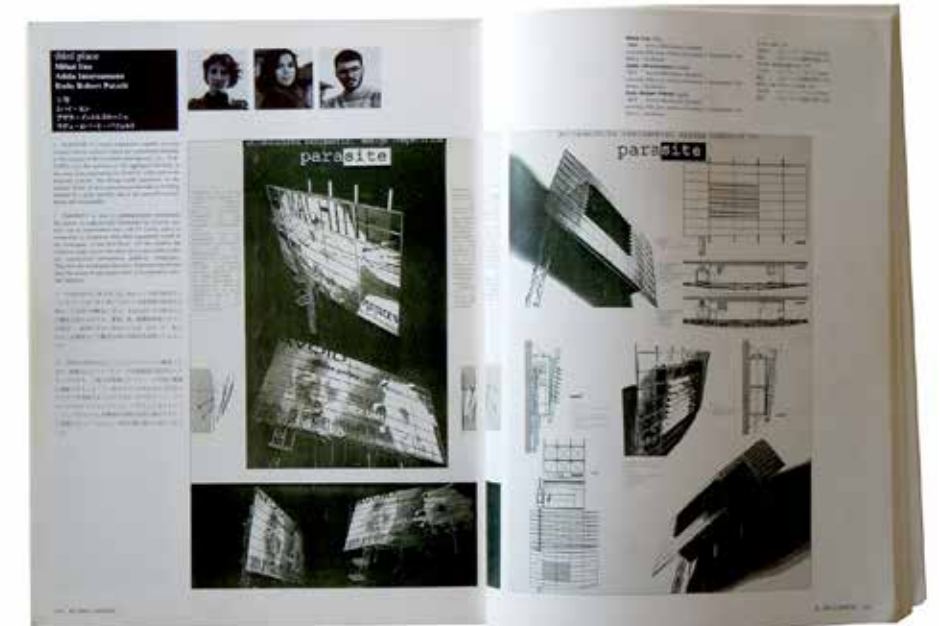

A scrie despre propria activitate poate fi un lucru provocator. În momentul când încerci, poți avea surpriza să conștientizezi cât de mult din parcursul profesional se datorează șansei, pe care nu o putem anticipa și, cu atât mai puțin, controla. O sumă de întâmplări, de întâlniri, aparent aleatorii, fără legătură unele cu altele, par a fi momentele care ne determină alegerile profesionale, dar nu numai. Pentru a naviga în toată această incertitudine, încercăm, periodic, cu mai mult sau mai puțin succes, să ne ajustăm traseul pentru a-l determina să se apropie, pe cât de mult posibil, de cel pe care ni-l dorim.

Însă, pentru o profesie care își propune să influențeze și să prevadă, adeseori dincolo de limitele normale, evoluția unui proiect, constatarea că hazardul joacă un rol, câteodată neașteptat de mare, în viața profesională poate fi surprinzătoare.

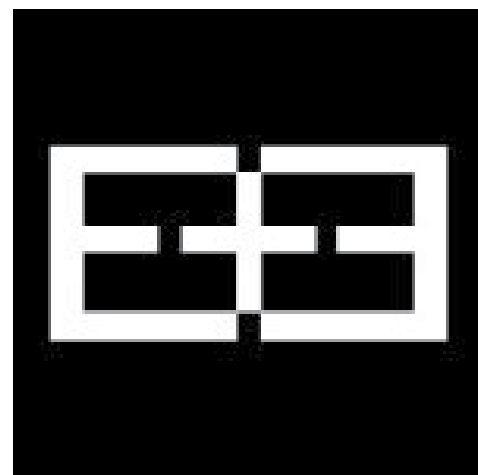
Până la urmă, singurul aspect pe care îl putem controla este să identificăm și să fructificăm ocaziile profesionale care ni se oferă, cu o frecvență mai mare sau mai mică. Aceasta este ceea ce am încercat și noi, mai mult chiar, să valorificăm temele de proiect care ni s-au oferit, câteodată minore, altădată neglijate, transformându-le în prilejuri de a face arhitectură, acordându-le o importanță, uneori disproporționată în raport cu amploarea sau însemnătatea acestora, animați fiind întotdeauna de convingerea că nu există program de arhitectură lipsit de interes sau de potențialul de a produce un rezultat notabil.

Începuturile profesionale își au punctul de plecare în anii de studenție, în cadrul Institutului de Arhitectură „Ion Mincu” din București, unde ne-am întâlnit și unde am început să lucrăm împreună, pentru început, la o serie de concursuri de arhitectură naționale, care începuseră să apară, timid, în acele vremuri.

Perioada a culminat cu câștigarea premiului III în cadrul cunoscutului concurs anual internațional Shinkenchiku, organizat de revista de arhitectură *Japan Architect*, când am avut și onoarea de a ni se publica proiectul în numărul nr. 17, 1995-1, al revistei. Tema proiectului din acel an a fost locuirea urbană, un subiect care ne-a incitat, dându-ne posibilitatea să experimentăm atât la nivel conceptual, dar și grafic, apelând la imagini de sinteză, aflate într-un stadiu incipient și rar utilizate la acel moment.

Reușita ne-a dat curaj și ne-a întărit încrederea în posibilitatea de a continua lucrul în aceeași formulă. De altfel, preocuparea, dublată de perseverența de a participa la concursuri de arhitectură organizate în diverse formule (de idei, cu participare liberă sau pe bază de invitație), a reprezentat una dintre puținele modalități pe care le-am avut la îndemână pentru a obține accesul la potențiale comenzi de arhitectură, la care, altminteri, nu am fi putut spera. Indiferent de rezultatul concursului, ele sunt momente care necesită un efort intelectual și adesea chiar fizic, intens, concentrat într-o perioadă de obicei insuficientă de timp, care obligă la limpezirea intențiilor și la cristalizarea demersului. De multe ori, tocmai acestea au fost ocaziile în când s-au produs acumulări și decantări profesionale, care câteodată, și-au găsit expresia în proiecte ulterioare.

ENE+ENE ARHITECTURĂ

Prin această modalitate, am reușit să câștigăm mai multe tipuri de lucrări, într-o primă etapă, identități vizuale și punerea în operă a acestora, pentru o serie de lanțuri comerciale (farmaciile Europharm-Glaxo Smith Kline, spațiile bancare ING) și care ne-au asigurat, o perioadă, baza pentru funcționarea biroului nostru - Trans/Form Arhitectură și Design, înființat în 1998, transformat ulterior în Ene+Ene Arhitectură, începând cu 2005, o schimbare care reflectă extinderea parteneriatului dincolo de sfera profesională. În timp, preocupările noastre s-au diversificat, în prezent fiind atrași preponderent de problematica locuințelor unifamiliale, care constituie o temă pe care o abordăm, mereu, cu plăcere. Din această perspectivă, două momente pot fi considerate drept salturi profesionale - **o casă de vacanță în satul Poienarii-Rali** din județul Prahova (premiul secțiunii în cadrul Anualei de Arhitectură București, 2005) și **casa E+E din Dumbrava Vlășiei**, Balotești (premiul secțiunii în cadrul Anualei de Arhitectură București, 2019) -, în ambele situații, deși în maniere diferite, fiind prezent interesul pentru refacerea legăturilor cu tradiția și readucerea acesteia în atenția preocupărilor arhitecturii contemporane.

Încercând să rămânem fideli spiritului cu care am pornit, acela de a evita specializarea într-un domeniu strict al spectrului profesional, ne-am bucurat mereu de orice posibilitate de a ne diversifica activitatea, abordând cu interes, în câteva ocazii, și programul arhitecturii industriale, care, în ciuda percepției câteodată negative în cadrul breslei, poate oferi un teren neașteptat de fertil pentru experiment, cu șanse nebănuite de a ajunge la o expresie arhitecturală valoroasă. Ca rezultat al acestei convingeri, poate fi cea mai recentă lucrare, sediul grupului de firme **Aragon, din Ștefănești de Jos**, premiată în cadrul ultimei Bienale Naționale de Arhitectură, cea din 2023.

Cu bune și cu rele, în ceea ce ne privește, zilele de lucru nu au niciodată un orar clar definit, iar contactul prelungit dincolo de birou poate constitui un avantaj din perspectiva timpului extins alocat discutării proiectelor. Această modalitate de abordare a profesiei, în care viața profesională se întrepătrunde și se suprapune aproape total cu cea privată, fără o delimitare clară între acestea, are, cu siguranță, și unele dezavantaje, însă, cel puțin în momentele fericite, poate conduce la un tip de colaborare șlefuită de timp, în care uneori intuițiile sunt comune și pot ține loc de cuvinte.

NAGY ÁRPÁD & NAARCHITECTS

**BNA 2023 - 9 PROIECTE - 1 PROIECT
NOMINALIZAT SECȚIUNEA CLĂDIRI
SOCIOCULTURALE: BISERICA
ROMANO-CATOLICĂ SF. COSMA ȘI
DAMIAN DIN TÂRGU MUREȘ**

**BNA 2018 - 1 PROIECT
NOMINALIZAT SECȚIUNEA RURAL:
EXTINDERE CASA NAB**

Text și foto: NAGY Árpád

„RECIDIVIȘTI”

Participări la Bienalele Naționale de Arhitectură
BNA 2018 - 1 proiect nominalizat la Secțiunea Rural - **Extindere casa NAB**

BNA 2021 - 3 proiecte:

- Secțiunea Locuințe individuale - **Extindere casă semi-detașată: Locuință și salon înfrumusețare din Gheorgheni**
- Secțiunea Clădiri industriale, administrative, turistice și sport/loisir - **Restaurant Oxygen Restro din Gheorgheni**
- Secțiunea Revitalizare Rurală - **Extindere și modernizare casa tineretului din Eremitu, jud. Mureș**

BNA 2023 - 9 proiecte dintre care 1 nominalizare:

- Secțiunea Locuințe individuale: **Locuință - Mansardare și modernizare, Gheorgheni, Locuință în Borzont, jud. Harghita; Locuință - renovare și mansardare Gheorgheni; Locuință - Extindere, Gheorgheni; Locuință - Renovare și mansardare, Gheorgheni**
- Secțiunea Clădiri socioculturale (educație, sănătate, cult) - nominalizare pentru **Biserica romano-catolică Sf. Cosma și Damian din Târgu Mureș, din jud. Mureș - Refacere, supraînălțare, iluminare arhitecturală și dotare cu clopot a turnului**
- Secțiunea Revitalizare rurală - **Șură transformată în casă de locuit cu galerie din Eremitu, jud. Mureș**
- Secțiunea Proiecte vizionare - **Reconversie Hambar în Locuință din Eremitu, jud. Mureș / retrasă**
- Secțiunea Arhitectură de interior - **Reamenajare casă țărănească din Ciumani, jud. Harghita**

Scurtă prezentare NAarchitects

„Proiectele noastre ne reprezintă și sunt așa cum suntem noi ca oameni - unici în viața pământească.”

Echipa - Nagy Árpád - arhitect, fondator; Nagy Zoltán - executiv manager, fondator; Balázs Imre - arhitect; Erős Norbert - arhitect stagiar; Kiss Nándor - arhitect stagiar; Huszár Zsolt - designer interior.

Biroul de arhitectură **NAarchitects**, din Transilvania, a fost înființat, în 2016, de doi frați, Árpád Nagy - arhitect, și Zoltán Nagy - executiv manager.

După absolvirea Facultății de Arhitectură „Ion Mincu” din București, stagiatură la Cluj-Napoca și nouă ani petrecuți la Londra de executiv manager, după experiențe acumulate în timp, ne-am dorit să definim o echipă, care astăzi este compusă din șase membri cu care vrem să facem o proiectare de calitate, bazându-ne pe o bună cunoaștere a spiritului și practicii din zona transilvană și pe dorința de a promova arhitectura regională și cunoașterea industriei prelucrării lemnului.

Ne interesează „cum” sunt făcute lucrurile. De aceea, căutăm și stabilim un dialog permanent cu meșterii locali. Ne plac materialele solide, reale și naturale așa cum este lemnul. Pur și simplu, ne place și iubim lemnul ca material viu, ca viața noastră. Peisajul cultural este comoara noastră comună, atât a regiunii Transilvaniei, cât și a țării noastre în întregul ei. Clădirile care se nasc din context, care rezonează cu împrejurimile lor, naturale și construite, sporesc puterea locului.

Noi vrem să fim „cocreatori” și să construim țara Bunului Dumnezeu în viața pământească. Tocmai din această dorință, viziunea noastră este să gândim ca o echipă, ca o comunitate, nu ca indivizi separați.

Toate proiectele cu care am participat la bienale și la competițiile regionale ne reprezintă și demonstrează încrederea noastră în aceste valori.

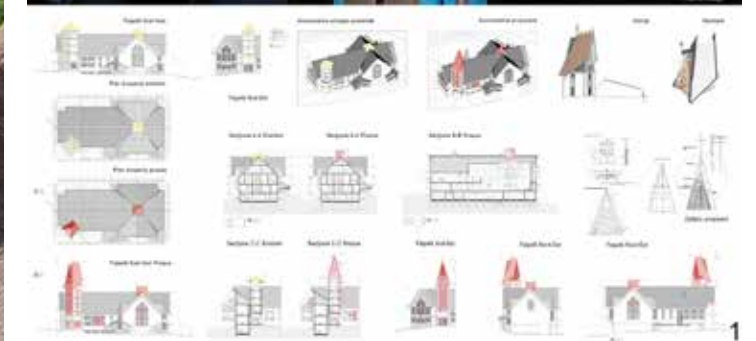
Viitorul și strategia noastră este să intrăm în contact cu cele mai noi tehnologii de proiectare și execuție la care a ajuns lemnul ca material natural, sănătos.

Ținând cont de viața mucenicilor Sf. Cosma și Damian, am ajuns la concluzia că, în ceea ce privește sacralitatea înfățișării exterioare a bisericii, am pune un accent semnificativ pe exprimarea vieții împreună a fraților, a credinței în Dumnezeu, modul lor de viață și martiriul lor. Am dorit să exprimăm cerințele concursului regândind cele două elemente esențiale și caracteristice ale clădirii, turnul-clopotniță și turela de creastă. Regândind acoperirea turnului, propunem o soluție formal nouă, care - simbolic - privește către Dumnezeu, forma îndreptată spre lumile superioare și culminând cu o parte din lemn a clădirii, al cărei material este un dublu, dual, „forma dublă” (sticlă și țiglă), cele două fiind menite să exprime calea comună, dar unică a vieții martirului:

-sticla, prin transparența sa, simbolizează lumina pură și speranța sinceră în Hristos;

-țigla reprezintă protecție, credință fermă și caracter puternic.

Structura de lemn - puterea divină, manifestarea lui Dumnezeu, care este arătată și de jumătate din lumea de sus, dar este și printre noi, ca să spunem așa. Structura este baza comună, solidă a celor două materiale menționate mai sus, cadrul, care este unul transparent, dar masiv. Pentru celelalte elemente de fațadă ale bisericii care pun accent pe sacralitatea am ales cu siguranță lemnul ca element dominant din punct de vedere al materialității, care este strâns împletit cu conceptul. Acest lucru este justificat de mai mulți alți factori. Într-un sens mai larg, prin folosirea lemnului, am încercat să contrabalansăm jungla de beton care domină contextul construit. Într-un sens mai restrâns, aceeași problemă poate fi resimțită și în ceea ce privește clădirea în sine: biserica este o structură brută de beton în material și dimensiuni, care rezonază cu împrejurimile prin materialul și scara sa, dar nu transmite mesajul care decurge din funcția clădirii, de a căuta și de a găsi ceva mai mult în cenușii vieții de zi cu zi: pe Dumnezeu. Expunerea diferită a lemnului pe fațade oferă și o radiație mai caldă, mai plăcută, mai directă. De asemenea, sunt recomandate șipci verticale, longitudinale, pentru a sparge fațada monotonă a bisericii și a îmbunătăți proporțiile acesteia. Pentru a facilita procesul de construcție, am propus ca elementele structurale și alte elemente ale turnului să fie prefabricate, montate cu o macara. De asemenea, am recomandat angajarea meșterilor locali.

TÖRÖK ÁRON-LÓRÁNT & OPEN WORKS

BNA 2023 - PREMIUL SECȚIUNII CLĂDIRI SOCIOCULTURALE: CENTRU REZIDENȚIAL PENTRU VÂRSTNICI „SZILVÁSSY CAROLA”- SFÂNTU GHEORGHE

BNA 2018 - PREMIUL SPECIAL UAR: HOTEL ȘI CĂMIN „FIDELITAS” - SFÂNTU GHEORGHE

Text: TÖRÖK Áron-Lóránt

UN COMPROMIS MAI PUȚIN, CU FIECARE OCAZIE

Biroul nostru de arhitectură, OPEN WORKS SRL, a fost fondat de arh. Török Áron-Lóránt în 2008, după ce s-a întors de la Budapesta la Sfântu Gheorghe. Lui i s-au alăturat tineri arhitecți excelenți care alcătuiesc echipa de creație a biroului, în prezent Barabás-Köllő Ágnes, Cezar Cernea, Füstös Zsolt, Perdi Levente și Rusz-Ajtony Eszter. De la înființare, biroul participă cu angajament la eforturile profesiei locale, în căutarea unei arhitecturi eco-regionale.

Contribuția noastră cea mai semnificativă, până acum, la aceste căutări s-au dovedit a fi demersurile de modernizare. Am construit în zonă primele fațade cu placaje arhitecturale grele, suspendate și am realizat primii pereți din pământ bătătorit. Am construit prima clădire non-rezidențială din România care a primit certificarea „passive house” de la Institutul de Case Pasive din Darmstadt, fiind prima clădire de birouri din Europa de Est care a reușit această performanță. Aspirațiile noastre de viitor, însă, ne duc către structuri din lemn și aspectele unei arhitecturi regionale, sustenabile.

Dacă ar trebui să prezint formarea noastră profesională, în mediul nostru rupt de centrele universitare și de elita profesională, cu siguranță aş vorbi despre etică. Despre colaborare și camaraderie. Despre bani și munca conștiincioasă. Despre încercarea de a face un compromis mai puțin cu fiecare ocazie, de a merge cu un pas mai departe, de a lua atitudine și de a depune mărturie puțin mai ferm, de a rezista un minut mai mult, de a face o treabă puțin mai bună. În zonele periferice, arhitectura este în primul rând o activitate etică.

Bienala Națională de Arhitectură și Revista *Arhitectura* au jucat un rol decisiv în luptele noastre profesionale. Prin intermediul lor am avut acces ocazional la mediul intelectual interesat, deschis și susținător creat de organizatorii, curatorii

și juriile acestor evenimente, care au devenit, treptat, niște repere de autoevaluare pentru noi. Cu cât era mai derutantă criza constantă de disfuncționalitate instituțională din jurul practicii profesionale de zi cu zi, cu atât era mai confirmatoare această lume inteligentă, sensibilă și cultivată.

Am participat prima dată la BNA cu colegul meu, arh. Wegroszta László-Mihály, coautorul lucrării noastre **hotel și cămin Fidelitas**, care a primit Premiul special UAR la ediția din 2018. Era primul an când BNA era organizată în mai multe orașe, iar evenimentele documentate și pe internet reprezentau modalitatea cea mai firească de a acorda atenție muncii colegilor de breaslă – condiție prealabilă pentru formarea unei școli regionale de arhitectură.

Între timp echipa biroului a crescut și la ediția din 2023 am participat deja cu 4 proiecte dintre care **Centrul rezidențial pentru vârstnici Szilvássy Carola** a primit Premiul secțiunii *Clădiri socioculturale (educație, sănătate, cult)*. La această ediție ni s-a părut absolut remarcabilă atenția acordată revitalizării rurale.

Centru rezidențial pentru vârstnici „Szilvássy Carola”- jud. Covasna, Sfântu Gheorghe, Str. Lăcrămioarei

Premiul secțiunii Clădiri socioculturale (educație, sănătate, cult)

Autor: arh. Török Áron Lóránt – Firma OPEN WORKS srl
Colaboratori arhitectură: arh. Gnant Melinda, arh. Kovács Andor, arh. Perdi Levente;
Foto: arh. Farkas Endre, arh. Cezar Cernea
Structură: ing. Bíró Csongor;
Sanitare, termice și de ventilare: ing. Göncz Attila, ing. Vékony Péter-János;
Electrice: ing. Tódor Géza;

Centrul pentru vârstnici urmează modelul olandez, ca instituție complexă cu cămin pentru internați, punct de întâlnire și îngrijire pentru vârstnicii din oraș, centru de formare pentru personalul profesional. Pentru exprimarea caracterului inedit al acestei inițiative, am apelat la rețeta istorică a fațadelor instituționale, realizate cu cărămidă aparentă, material atipic pentru tradiția locală. Pentru încadrarea în contextul urban, am organizat un volum tentacular, de-a lungul albiei râului Olt, cu o aripă transversală aliniată la frontul stradal. Se formează o curte interioară în axa străzii transversale, o destinație primitoare - cap de perspectivă, care prin spațiul vitrat al sălii comune, de la parter, creează o legătură vizuală cu peisajul natural.

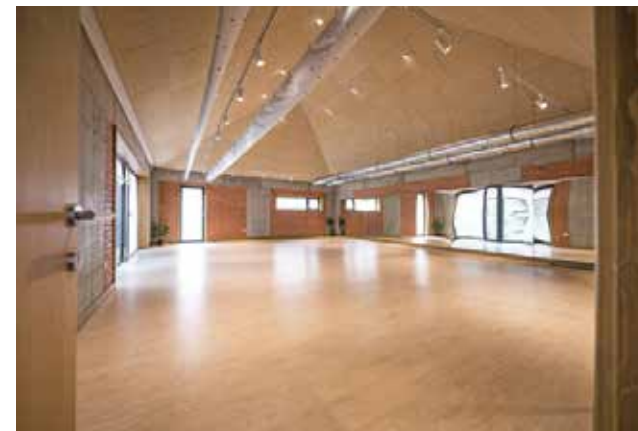

Construcția este alcătuită din două unități funcționale. Unitatea nordică cu planul în formă de „T” conține camere cu toalete proprii, amplasate la etajul 1 și 2, accesibile prin coridoare interioare. La parter se află servicii auxiliare: recepția, sala multifuncțională, cabinet medical, fitness, administrație etc. Unitatea sudică a locuințelor independente din jurul curții interioare, conține 18 garsoniere pe 3 niveluri accesibile prin coridoare deschise.

Sală de sport în cinstea vecinătății - Menta recreational studio - jud. Covasna, Sfântu Gheorghe, Str. Pescarilor

Insula urbană reprezintă o amintire al țesutului urban tradițional. Casele sunt construite detașat unele față de altele, Grădinile din spatele caselor alcătuiesc o oază verde în mediul urban, Strada constituie linia de coliziune dintre această zonă și cea a blocurilor.

Deconstruirea fațadei într-o compoziție fragmentată definește arhitectura casei: o streșină din lemn băițuit, care susține plante cățărătoare; o curte interioară cu paturi de flori terasate; o poartă; o copertină sau o scară de acces din beton aparent buciardat; o balustradă sau o mască din tablă zincată, perforată. Sala de sport ocupă parterul cu structură de beton armat aparentă, cu pereți de umplutură din cărămizi pline. tâmplărie de lemn, placajele din plăci ornamentale de ciment, respectiv tavanul din plăci din fibre de lemn îmblânzesc interiorul.

Studiu de revitalizare pe un fundal variat - Hotel Isabella - jud. Covasna, Sfântu Gheorghe, Str. Oltului

Hotelului Isabella cuprinde casa burgheză din nr. 5. cu gang și curte comună, o Casa construită, probabil, în 1895 în stil eclectic, cu arhitectură tradițională, valoroasă, Casa Pünkösti este înscrisă în lista monumentelor istorice, data construirii fiind anul 1839. Hotelul se compune din două aripi simetrice aflate pe cele două laturi ale gangului de intrare în axul clădirii. S-a realizat reabilitarea

și refuncționalizarea construcțiilor, principalele intervenții fiind: mansardarea imobilelor și conectarea funcțională a celor două clădiri pe fiecare nivel, construirea unui volum nou pentru casa scării în imobilul nr. 5., recepția și amenajarea unui restaurant la subsol. S-a păstrat cu grijă arhitectura diferită ale celor două imobile. Pentru intervențiile noi s-a ales o arhitectură contemporană, rezervată.

Clădire de birouri în țesut istoric - jud. Covasna, Sfântu Gheorghe, strada Oltului

O întâlnire între o locație tradițională de oraș-târg și tehnologia informațională, contemporană. Parcela a fost locația activităților meșteșugărești timp de secole, iar lotul rămas neconstruit constituia un hiatus în frontul stradal istoric. S-a apelat la noi ca să proiectăm aici un sediu de birouri, un mediu de lucru atractiv în cel mai modern limbaj posibil. Am pornit demersul controversat al integrării unei clădiri de birouri vitrate, cu 3 niveluri, într-un front istoric continuu. Aspectul manufacturat al fațadelor istorice tencuite se reflectă în detaliile noastre contemporane și artisanale. În spiritul sustenabilității am încercat reducerea emisiilor de carbon atât în faza de construire, cât și în faza de utilizare. Construcția a primit certificarea „passive house” de la Institutul de Case Pasive din Darmstadt, fiind prima clădire non-rezidențială din România și prima clădire de birouri din Europa de Est care a reușit această performanță.

Hotel și cămin „Fidelitas” - jud. Covasna, Sfântu Gheorghe 2018 – Premiul Special UAR

AUTORI: Áron-Lóránt Török, László-Mihály Wegroszta

La Căminul de Fete construit în anii 1958-1959 cu funcțiunea de cămin muncitoresc pentru fetele nemăritate, care lucrau la Fabrica de Textile din orașul Sfântu Gheorghe s-au folosit materiale și mână de lucru locale și construcția se integrează bine în spațiul urban tradițional, nu a distrus țesutul urban existent, stând cu smerenie pe un sit urban tradițional. Am căzut de acord cu beneficiarul că tot acest caracter de manufactură și rigurozitatea formării sunt cele mai importante valori ale clădirii și că vom încerca să le păstrăm. Funcțiunea nouă a clădirii nu diferă foarte mult de cea originală. Camerele de hotel sunt amenajate în camere de cămin, iar spațiile comune sunt amenajate la parter (cafenea, bucătărie, administrație), la subsol (wellness) și în mansardă (sală de conferințe și o sală de lectură). *Ne-am apropiat cu respect față de această clădire din orașul nostru și de istoria cu care s-a încărcat în 60 de ani. În epoca ei de glorie, aici au locuit sute de țesătoare tinere și frumoase, de aceea și clădirea a rămas pentru totdeauna în subconștientul colectiv al locuitorilor de sex masculin ai orașului.*

EXPERIENȚE, PREMII ȘI IMPLICARE COMUNITARĂ

BNA 2023 - PREMIUL SECȚIUNII
ȘCOLI DE VARĂ DE ARHITECTURĂ,
TABERE DE CREAȚIE:
TABĂRĂ DE CREAȚIE DE
ARHITECTURĂ - VALEA UZULUI

Text: MÁTHÉ Klára Krisztina

„ÎMPREUNĂ” LA SIBIU ȘI ÎN ITALIA

Fiind profesor de 23 de ani, de 13 ani titular la catedra de arhitectură a Liceului de Arte „Nagy István” din Miercurea Ciuc, am avut parte de câteva ocazii care mi-au influențat profund modul de abordare pe care îl urmez în activitatea educațională.

Prima dată când am însoțit corul elevilor de la secția de muzică, pe care-i știam doar de pe coridor sau auzindu-i repetând în aula liceului, am avut o astfel de experiență. La Cegléd în Ungaria, după concertul susținut de cor, intrând în culise, m-a copleșit starea euforică a elevilor, cauzată de reușita realizată împreună, prin efortul lor comun. Această stare m-a cuprins și pe mine și mi-am dat seama cât de important este să împărtășim experiența succesului. După o asemenea experiență comună, toată lumea creează la un nivel mai înalt, cu mult mai mult entuziasm, ca parte a unei comunități, ascultându-se reciproc și învățând unii de la alții.

Acest tip de experiență poate fi obținut mai greu la elevii de la secția de arte plastice sau arhitectură, unde procesul creativ este individual. Chiar dacă au teme pe care elevii le lucrează în grupuri, sau se montează expoziții colective, nu este garantată starea de succes comun, pentru fiecare participant. Când am conștientizat acest lucru, organizasem deja câteva tabere de creație de arhitectură în vacanța de vară pentru elevii mei de la secția de arhitectură. Metoda de lucru era o experiență, însă nu neapărat o experiență comună.

Mi-am dat seama că putem atinge obiectivul pe care ni l-am propus, adică experiența de succes împărtășită, numai construind activitățile conștient în această direcție, în așa fel încât fiecare elev, indiferent de nivelul de pregătire sau personalitate, să aibă aceleași șanse de a participa atât la procesul de creație, cât și la execuție. În același timp, este necesar să se pună un accent puternic pe evaluare și tabăra să fie închisă într-o atmosferă festivă. De atunci, acesta este unul dintre obiectivele taberelor de creație și a multor activități din școală. În acest demers, ne-a ajutat foarte mult sprijinul venit din partea OAR din Timbrul de arhitectură și The Prince's Foundation, care au contribuit la susținerea materială.

Motivul participării la BNA 2023, cu titlu „Împreună”, a fost tocmai ca elevii să aibă parte de o continuare a evaluării prin prezentarea a ceea ce au realizat în tabără, lucrând în continuare împreună la filmulețul de prezentare la BNA a taberelor. Când am primit anunțul de nominalizare, toți au fost fericiți, dar nu eram siguri că au conștientizat ce înseamnă

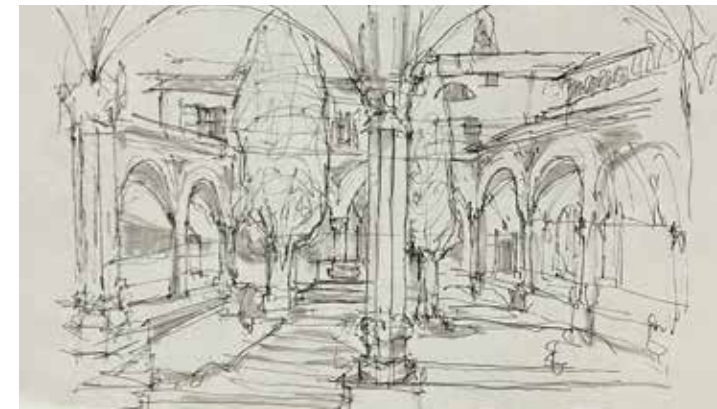
acest lucru, de fapt. În vinerea când a fost decernarea premiilor, am avut 6 ore cu clasa a XI-a. Ca să pot pleca la Sibiu, trebuia să găsesc un suplinitor. M-am gândit, fiind vorba de 8 elevi, mai bine îi iau cu mine, încăpeam în două mașini și oricum mergea și arh. Korodi Szabolcs. Cineva a întrebat elevii dacă au emoții, ei la rândul lor au răspuns cu întrebare - de ce să avem emoții? - și s-a formulat: am făcut tortul, nominalizarea a fost frișca de pe tort. În limba maghiară expresia „frișca de pe tort” exprimă valoarea maximă pe care o poți obține. Premiul ar fi „cireșa de pe tort”, cireșa care se pune peste frișcă. La Sibiu, când au trăit atmosfera evenimentului, mi-a părut rău că nu i-am putut lua pe toți cei care au participat la tabere. Participarea la BNA, pentru cei care au fost prezenți, a fost o mare satisfacție, o experiență extraordinară, deoarece au avut ocazia să întâlnească și să vorbească cu arhitecți despre care auziseră multe și ale căror lucrări i-au inspirat. Totodată, i-a făcut să fie mai entuziaști și să dorească continuarea studiilor în această direcție, spunând că au văzut un viitor din care vor să facă parte.

2023 a fost anul bienalelor care a stârnit interesul, pe lângă implicarea în BNA, și pentru Bienala de Arhitectură din Veneția. De obicei, organizăm excursii de studiu pentru elevi în țară, pentru ca să cunoască și să asimileze atmosfera, cultura și tradițiile din jurul lor. Orașul Sibiu le era cunoscut, au fost de două ori în excursie, au făcut crochiuri în centrul istoric și la Muzeul Astra. Cum nu se poate învăța muzica fără a asculta concerte live, nu poți studia arhitectura uitându-te numai la poze. Anul acesta, la o săptămână după ce am fost la Sibiu, am plecat cu 43 de elevi, din clasa a X-a și a XI-a, la secția arte plastice și arhitectură, în excursie în Italia timp de 13 zile, care a început cu 2 zile la Bienala de Arhitectură de la Veneția. Alte două zile am petrecut la Palatul ducal, catedrala, bisericile printre care și cele proiectate de Andrea Palladio și muzee de artă. A urmat Ravena, Florența, Assisi, Cascia în drum spre Roma, unde am petrecut patru zile. La întoarcere am văzut Siena, și San Gimignano, Padova. Am vizitat multe biserici, Vaticanul, Colosseumul, parcul arheologic, muzee de artă clasică și contemporană, clădirile și locurile importante din orașe. În autocar, înainte de a ajunge într-o locație, câte doi elevi prezentau ce urma să vedem. A fost un program încărcat, dar și cu „program liber” în care elevii s-au organizat în grupuri, ca să viziteze alte monumente și muzee sau desenând. Orice activitate de documentare, cunoaștere are impact dacă este făcută împreună. Experiența acumulată poate fi stocată și prelucrată mai eficient, împreună.

Mulțumim pentru premiul care ne-a onorat și ne ajută să atingem obiectivele prin impactul pe care are asupra elevilor și a tuturor celor implicați în activitățile noastre.

PÉTER Boróka

GYÚJTÓ Annamária

KISS Boglárka

ANTAL Emőke

MORAR Dávid

OKOS Dóra

CSIBY GINDELE Tünde

VITOS Zétény

MÁTHÉ Botond

Desene:

- AE - ANTAL Emőke, Clasa a X-a, secția arhitectură
- CSGCS - CSIBY GINDELE Tünde Clasa a XI-a, secția arhitectură
- GYA - GYÚJTÓ Annamária, Clasa a X-a, secția arte plastice
- KB - KISS Boglárka, Clasa a X-a, secția arhitectură
- MB - MÁTHÉ Botond, Clasa a X-a, secția arhitectură
- MD - MORAR Dávid, Clasa a XI-a, secția arhitectură
- OD - OKOS Dóra, Clasa a XI-a, secția arhitectură
- PB - PÉTER Boróka, Clasa a XI-a, secția arhitectură
- VZ - VITOS Zétény, Clasa a XI-a, secția arhitectură

Fotografii: VITOS Zétény (Clasa a XI-a), MÁTHÉ Zoltán și MÁTHÉ Klára Krisztina

LICEUL VOCAȚIONAL
DE ARTĂ
„BĂLAȘA DOAMNA”
TÂRGOVIȘTE

Text: Daniela RADU
Foto: Răzvan HATEA

„ALFABETUL DE ARHITECTURĂ”

Întreaga mea carieră de arhitect se va lega mereu de aceea de dascăl. Așa a fost să fie! Da, o parte din ceea ce numesc o viață împlinită, care mi-a adus satisfacție în cariera de arhitect, este strâns legată de activitatea desfășurată cu elevii care au ales să studieze arhitectura la Liceul vocațional de artă „Bălașa Doamna” din Târgoviște, și întâmplarea a făcut ca eu să le fiu *profesorul de specialitate*.

Era în ianuarie 2002, după vacanța de Crăciun, când am intrat pentru prima dată într-o sală de clasă în calitate de profesor de Geometrie Descriptivă. Clasa, cu profilul „arhitectură”, era proaspăt înființată, în cadrul Liceului, iar unul dintre mai tineri colegi de breaslă care venise, în septembrie, ca profesor, s-a retras la fel de repede lăsând descoperite aceste ore de specialitate. Ceea ce a fost, inițial, un experiment timid, din partea mea, s-a dovedit a deveni o carieră despre care mulți din jurul meu o numesc „o carieră de succes”. Eu nu m-am considerat niciodată *profesor de carieră, ci arhitectul care încearcă să dezvolte dragoste, respect, curiozitate și admirație pentru ce poate să însemne o arhitectură frumoasă, în viziunea unor adolescenți iubitori de desen mai curând decât cunoscători ai unei viitoare profesii*.

În calitate de **arhitect**, am încercat, cu fiecare generație de elevi, să-i introduc în tainele deslușirii primilor pași necesari înțelegerii limbajului de arhitectură, dar, mai ales, rostul ei și îmbinarea conștientă a plăcerii de a desena cu efortul de a obține, prin muncă și talent, rezultate la care inițial doar visează să ajungă. Cea mai mare provocare sunt participările la concursurile naționale de arhitectură, unde intră în competiție multe licee din țară. Dar și competițiile de mai mică anvergură sunt provocatoare și chiar expozițiile publice prin care elevii își pot dezvălui identitatea și talentul.

Ne-am simțit onorați să fim invitați la ultimele Bienale ale Uniunii Arhitecților, participare care motivează elevii să lucreze la cel mai înalt nivel, chiar dacă abia cunosc „*Alfabetul de Arhitectură*” (cum inspirat a numit arh. Bogdan Ivașcu expoziția care cuprinde primele proiecte elaborate de tinerii școlărei când încep Atelierul de specialitate).

În calitate de **profesor**, după ce am pornit să cercetez Didactica Magna a lui Comenius și manualul de Pedagogie a lui P. P. Negulescu, pe care le aveam în bibliotecă, mi-am dat seama că cel mai bine înțeleg mintea elevilor mei și comunic cu ei oferindu-le ceea ce aveam de oferit cu prisosință: **dragoste și răbdare**. Bănuiesc că toate acestea sunt ingredientele care m-au ajutat și mă ajută să fiu preocupată de pregătirea tinerilor liceeni pentru pasul următor, Facultatea de arhitectură (în toți acești ani, elevii care au dorit să urmeze arhitectura au trecut cu succes de examenul de admitere, unii mai în capul listei, alții pe la coadă, dar **toți** și-au găsit numele în rândul celor

admiși). Totdeauna am sperat ca toți acești adolescenți să fie pregătiți când părăsesc liceul pentru viața în care intră ca **majori**, creatori, muncitori, cunoscători, gânditori, observatori, buni desenatori, perseverenți, responsabili. Asta învață de la noi, cei ce le suntem, mereu, în preajmă.

Privesc înapoi la cei peste douăzeci de ani de muncă la catedră, anii maturității mele, cu putere, sănătate, știință, susținere și încurajare din partea familiei. Acum, am alături colegi de catedră, o echipă de arhitecți-profesori care mi-au fost cândva elevi: Bogdan IVAȘCU - care a dovedit deja că este un arhitect și dascăl de excepție, și mai tinerii Radu TUDOR, Casandra ȘTEFAN, Mihai DEFTU (student an VI), la care văd aceeași implicare, dăruire, răbdare și înțelegere pe care o pun în slujba de profesor de arhitectură în școală, dar și activitatea voluntară în desfășurarea Clubului de arhitectură, concursurilor extrașcolare și școlilor de vară.

ELEVII DIN CHIOJDU ÎN VIZITĂ LA BIENALA 2023

Text și foto: Silvia NICULAE

DE LA „CASA CU BLAZOANE” LA „ȘCOALA DE ARHITECTURĂ”

Elevii participanți la atelierul Arhipera - „Sustenabilitate prin artă și arhitectură”, de la Școala „C. Giurescu”, din Chiojdu, ne-au vizitat la București, la Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”, în cadrul Bienalei Naționale de Arhitectură, ediția a XV-a!

Ne-a făcut deosebită plăcere să-i revedem pe elevii care au lucrat cot la cot, vara aceasta, la instalațiile artistice coordonate de echipa Arhipera în timpul Școlii de Vară Arhipera, ediția a XI-a. În cadrul acestei experiențe, conf. dr. arh. Lorin Niculae a prezentat expoziția Bienalei Naționale de Arhitectură, printr-o perspectivă captivantă asupra inovațiilor și realizărilor din domeniul arhitecturii din ultimii doi ani.

Am realizat un tur ghidat prin spațiile Universității de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”. La Biblioteca Universității de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” am fost întâmpinați de toată echipa, iar doamna Cosmina Grafu a organizat o imersiune în istoria spațiului de studiu, a cărților vechi și organizării lor minuțioase. „Oare sunt uși secrete în spațiile școlii?”, a întrebat un elev. Această enigmă a adăugat o notă de mister și a încurajat toți elevii participanți să exploreze și mai mult spațiile Universității de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”. Doamna Claudia Popescu, la Muzeul Școlii de Arhitectură, a povestit despre cronologia profesiei de arhitect (și student) în România. Elevii au observat planșele vechi, penițele studenților și desenele de arhitectură din secolul trecut.

Am încheiat turul cu un prânz la cea mai bună cantină - Kantina Arhitectura!

Excursia elevilor a fost susținută de Uniunea Arhitecților din România și a fost organizată în cadrul Bienalei Naționale de Arhitectură, ediția a XV-a. Mulțumim tuturor elevilor prezenți și echipei UAUIM pentru întâmpinarea entuziastă!

CASA DIN PIAȚA TRANDAFIRILOR, LA TÂRGU MUREȘ

Text: Angela KOVÁCS

PERDEAUA DE STICLĂ

În frontul definit al Pieței Trandafirilor, cu clădiri care își perimetrează volumul prin structuri clasice, apare o propunere care se oferă străzii delicat, prin transparența unei perdele de sticlă. Neobișnuit și îndrăzneț! Dar, zic eu, cu respect pentru de arhitectura locului, față de care se retrage cu un pas!

Transparența oferă o vedere spre un perete de cărămidă, obținută din demolări, țesut complicat, care aduce aminte de practica structurală tradițională.

Asta este ceea ce se vede din Piață. Dar demersul complexului urbanistic realizat aici este retrasarea unui gang care lega Piața cu trama stradală paralelă, practică folosită în arealul central. În acest perimetru, au existat mai multe treceri de acest fel, care ușurau parcursul pietonal, permeabilizau țesutul urban și prioritizau accesibilitatea trecătorului între străzi și în interiorul cvartalelor.

Consider că rememorarea modului de folosire istorică a tramei stradale și pietonale este a doua valoare a ansamblului. Și nu trebuie neglijată nici arhitectura corpurilor de clădire de pe parcursul pasajului, până la strada de fundal. Volumetria este simplă, de calitate, tratată cu acuratețe.

Opinia autorului: arh. Hanusz Cristian Iosif

Proiectul Piața Trandafirilor 24, a cărui durată de proiectare și execuție se întinde pe aproximativ 7 ani, își propune să fie atât o radiografie a evoluției sitului în cauză, în ultimii 100 de ani, cât și o mărturie a posibilităților/aspirațiilor arhitecturale contemporane locale, văzute prin ochii unei echipe de tineri arhitecți.

În urma studiului istoric, am descoperit că situl era ocupat de o clădire parter cu etaj, cu fațadă cu elemente decorative neo-renascentiste combinate cu unele neo-baroce, cu suprafețe semnificative cu finisaj cărămidă aparentă.

Această fațadă, care făcea parte din frontul istoric al Pieței, s-a pierdut, din nefericire, în întregime, fiind demolată în 1945 și înlocuită cu o intervenție care astăzi nu mai prezenta valoare arhitectural-istorică. În aceste condiții, ne-am propus să reprezentăm frontul existent acolo, la început de secol 20, să sugerăm această imagine printr-o stilizare care împrumută dimensiuni, proporții și materiale ale acesteia și să extindem clădirea la potențialul urbanistic actual, cu limbaj modern.

Ansamblul este prezentat ca într-o vitrină, un înveliș de sticlă, susținut de structură din același material, la frontul actual al pieței. Principalul motiv al inserției este acest dialog al expresiei arhitectural-istorice, reprezentată de cărămida aparentă recuperată de la demolările de pe amplasament și a celei moderne, exprimată de fațada cu sticlă structurală.

Echipa care a participat la elaborarea proiectului este compusă din arhitecții: Cristian Hanusz, Cătălin Sucală, Flaviu Mircea, Tudor Neagu și Andrei Ujică, însoțiți de colectivele de ingineri conduse de Jenő Santa - structură și Radu Luca - instalații.

ARHITECTUL MARIUS SMIGHELSCI (1934-2023)

O STEA
A ARHITECTURII
ROMÂNEȘTI
S-A STINS

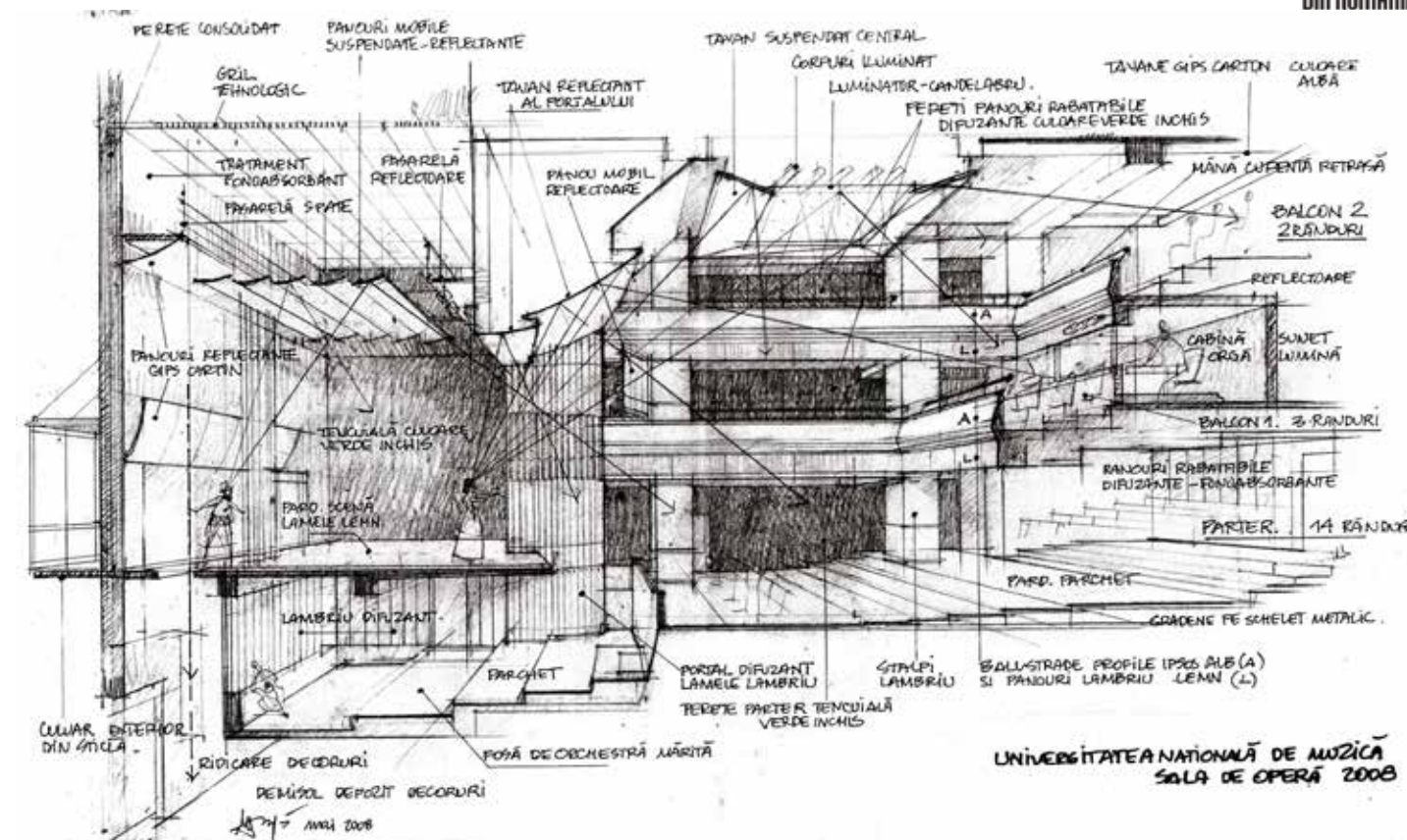

Cu profundă tristețe, Uniunea Arhitecților din România își exprimă regretul și durerea pentru pierderea unui distins coleg și eminent reprezentant al domeniului arhitecturii - arhitectul Marius Smighelschi. Cu data de 28 noiembrie 2023, am fost nevoiți să ne luăm rămas-bun de la acest prețuit arhitect, om de știință și educator remarcabil.

Arhitectul Marius Smighelschi s-a născut în anul 1934, fiind fiul cunoscutului arhitect Victor Smighelschi, o personalitate plurivalentă a arhitecturii interbelice. Absolvent al Institutului de Arhitectură „Ion Mincu” din București, promoția 1958, arhitectul Marius Smighelschi și-a dedicat întreaga viață domeniului arhitectural, contribuind semnificativ la evoluția acestuia în țara noastră.

Cu o activitate didactică remarcabilă, arhitectul Smighelschi a traversat toate etapele didactice, devenind profesor începând cu anul 1992 și ocupând funcția de decan în perioada 1990-1996. Prin pasiunea și devotamentul său, a influențat formarea a numeroase generații de arhitecți, lăsând o amprentă profundă în educația în domeniul arhitecturii.

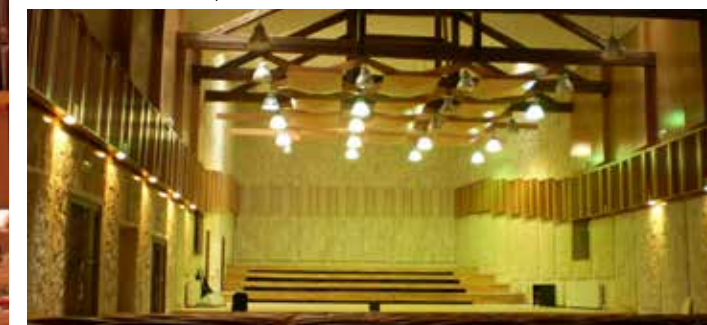
Participant activ la viața profesională a breslei, arhitectul Marius Smighelschi a contribuit la elaborarea și implementarea a peste 50 de proiecte, dintre care multe au fost realizate de către Institutul Carpați. De asemenea, el a fost un expert recunoscut în probleme de acustică arhitecturală, aducând contribuții semnificative atât în domeniul teoretic, cât și în cel aplicativ.

Reabilitarea sălii „Mihail Jora” - Societatea de Radio Difuziune

O scenă Polivalentă pentru Sala Palatului

Restaurare Filarmonica „Paul Constantinescu” - Ploiești

Cu o carieră prolifică, arhitectul Marius Smighelschi a fost autor, coautor și colaborator la peste 75 de lucrări tehnice de cercetare științifică fundamentală și aplicativă, publicând articole și comunicări în reviste de specialitate. A câștigat numeroase premii la concursuri de arhitectură și a fost distins cu ordine și medalii, inclusiv cu Ordinul Steaua României în grad de ofițer, în anul 2000.

Ne este greu să acceptăm că dispariția sa a avut loc la doar trei zile de la trecerea în neființă a soției sale, arhitecta Ana (Nuți) Keszeg, care s-a stins sâmbătă, 25 noiembrie 2023. Transmitem sincere condoleanțe surorilor sale, doamnelor Ana Maria Smighelschi, Ioana Setran și întregii familii îndurerate.

ARHTECTA GABRIELA GÂLEA (1952-2023)

Text: Colegii de la Filiala Iași Vaslui

Cu inimile pline de tristețe și profund regret, Filiala Iași-Vaslui își exprimă profundul sentiment de pierdere în urma trecerii în neființă a doamnei arhitect Gabriela GÂLEA, o prețuită absolventă a Institutului de Arhitectură „Ion Mincu”, promoția 1977. Doamna GÂLEA a adus contribuții semnificative în domeniul arhitecturii și a fost o prezență de referință în cadrul Institutului de Cercetare și Proiectare Iași.

Începând cu anul 1996, Gabriela GÂLEA și-a croit propriul drum în lumea arhitecturii, coordonând cu pasiune și dedicare propriul birou de arhitectură. Aici, și-a pus amprenta asupra numeroaselor proiecte de arhitectură, restaurări de monumente istorice și studii de amenajare a teritoriului și urbanism. Cu o viziune amplă și competențe remarcabile, doamna GÂLEA a reușit să transforme ideile în realitate și să contribuie la frumusețea și funcționalitatea spațiilor înconjurătoare.

Printre proiectele de referință realizate de Gabriela GÂLEA se numără Restaurarea Teatrului Național „Vasile Alecsandri” din Iași, restaurarea Poștei Centrale din Iași și restaurarea Bisericii „Bărboi” din Iași. Acestea rămân mărturii durabile ale măiestriei și devotamentului său față de conservarea patrimoniului cultural și arhitectural.

În aceste momente de durere, ne rugăm ca Dumnezeu să o odihnească în pace și să-i lumineze drumul în eternitate.

Teatrul Național Vasile Alecsandri, Iași

Biserica Sfinții Apostoli Petru și Pavel-Bărboi, Iași

Muzeul Unirii din Iași

Hotel Hampton, Iași

ARHITECTUL GHEORGHE CHIRA (1939-2023)

Cu profundă tristețe și recunoștință, comunitatea arhitecturală își ia adio de la un maestru al artei construirii, arhitectul Gheorghe Chira, care a părăsit această lume în anul 2023.

Gheorghe Chira a fost absolvent al prestigioasei Universități de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”, promoția 1963, marcând astfel începutul unei cariere remarcabile în lumea arhitecturii. Timp de 45 de ani, și-a dedicat viața practicii arhitecturale, devenind un nume respectat și iubit în rândul colegilor săi, indiferent de generație.

Primele sale creații au fost proiecte pentru săli de sport în Onești, Piatra Neamț și Bacău, dintre care cea din urmă s-a dovedit a fi un reper definitoriu în evoluția sa profesională. În prima decadă după absolvire, a fost martor la transformările și provocările unei perioade tumultuoase, dar a reușit să-și impună talentul și abilitățile, luptându-se cu dosarul întocmit de Securitate. După căderea comunismului, a găsit în Brașov un loc în care să-și refacă visurile și să-și pună amprenta asupra peisajului arhitectural.

Conferința UAR din 10 mai 2008, de la stânga la dreapta, rândul de sus: arhitecții Mircea Țibuleac, Ștefan Ghenciulescu, Eugen Pănescu, Stelian Fleschin, Gheorghe Chira, Nicolae Munteanu; rândul de jos: arhitecții Sorin Pentilescu, Viorica Curea, Ștefan Lungu.

Stabilit în Brașov din 1976, Gheorghe Chira a înfruntat cu demnitate provocările vremurilor, reușind să-și înființeze propriul birou de arhitectură. Aici, a contribuit semnificativ la dezvoltarea orașului, realizând proiecte arhitecturale de amploare. Talia sa profesională s-a reflectat în numeroasele biserici ridicate în diferite orașe din județul Brașov, inclusiv în prima biserică ortodoxă din Victoria. În același timp, a conceput ansambluri rezidențiale ce au devenit repere în peisajul urban.

Arhitectul Chira a fost un membru activ al Uniunii Arhitecților din România încă de la începutul carierei sale profesionale. Implicat în coordonarea organizației, a deținut funcția de vicepreședinte UAR și președinte al filialei Brașov, contribuind la promovarea valorilor și standardelor în arhitectură.

Cu pasiunea sa pentru arhitectură și implicarea în comunitate, Gheorghe Chira a lăsat în urmă nu doar clădiri impresionante, ci și o moștenire durabilă în inimile celor care l-au cunoscut și au avut privilegiul de a lucra alături de el.

Lumină veșnică și odihnă pașnică, maestre!

COLEGIU DIRECTOR

CONSULTAREA ONLINE A COLEGIULUI DIRECTOR DIN DATA 17.10.2023

Având în vedere necesitatea derulării în bune condiții a Bienalei Naționale de Arhitectură din 2023, Ediția a XV-a, cu tema ÎMPREUNĂ, Colegiul Director a aprobat prin consultare online finanțarea proiectului cultural **Târgul Meșteșugarilor și Gala Secțiunii Școli de vară de arhitectură, Tabere de creație** din cadrul Bienalei Naționale de Arhitectură 2023 Sibiu.

S-A EMIS URMĂTOAREA DECIZE:

- Decizia nr. 46 din data de 17.10.2023 privind finanțarea proiectului cultural **Târgul Meșteșugarilor și Gala Secțiunii Școli de vară de arhitectură, Tabere de creație** din cadrul Bienalei Naționale de Arhitectură 2023 Sibiu.

Text: Mirela MERCURIANU

ȘEDINȚA COLEGIULUI DIRECTOR DIN DATA DE 16.11.2023

Principalele puncte aflate pe odinea de zi au fost:

- Dezbateri privind contractul pentru 2024 cu rețeaua de sănătate Regina Maria.
- Centrul de Cultură Casa cu Blazoane - perspective de dezvoltare.
- Calendarul parcurs, proiecte culturale de la structurile teritoriale - colectare proiecte, selecție, evaluare și propunere finanțare, aprobare sume.
- Calendar elaborare, propunere, aprobare bugete 2024.

S-AU EMIS URMĂTOARELE DECIZII:

- Decizia nr. 47 din 16.11.2023 privind plata serviciilor avocațiale ANUC.
- Decizia nr. 48 din 16.11.2023 privind aprobarea costurilor pentru lucrări suplimentare de reparații la tâmplăria imobilului în care funcționează Centrul de Cultură Arhitecturală situat în str. Jean Louis Calderon nr. 48, București.
- Decizia nr. 49 din 16.11.2023 privind acordarea de premii în cadrul Anulei de Arhitectură București a OAR București 2023.
- Decizia nr. 50 din 16.11.2023 privind aprobarea contractării serviciilor de auditare financiară pentru exercițiul financiar 2023.
- Decizia nr. 51 din 16.11.2023 pentru modificarea art. 2 din Decizia nr. 39 din 17.07.2023 privind repararea tâmplăriei de la Centrul de Cultură Arhitecturală din str. Jean Louis Calderon nr. 48, București.

ȘEDINȚA COLEGIULUI DIRECTOR DIN DATA DE 07.12.2023

Principalele puncte aflate pe ordinea de zi au fost:

- Dezbateri privind prelungirea contractului cu rețeaua de sănătate Regina Maria pentru anul 2024 - aviz pentru ultima oferta.
- Aprobarea contribuției membrilor la susținerea programului social de sănătate derulat prin rețeaua de sănătate Regina Maria.
- Măsuri privind editarea și difuzarea Revistei Arhitectura.
- Calendarul sesiunii 2024 de finanțare nerambursabilă a programelor, proiectelor și acțiunilor culturale ale structurilor teritoriale ale UAR.
- Măsuri privind personalul angajat al UAR pentru trimestrul I/2024.

S-AU EMIS URMĂTOARELE DECIZII:

- Decizia nr. 52 din 7.12.2023 privind calendarul sesiunii 2024 de finanțare nerambursabilă a programelor, proiectelor și acțiunilor culturale ale structurilor teritoriale ale UAR.
- Decizia nr. 53 din 7.12.2023 privind unele măsuri privind personalul angajat al UAR pentru trimestrul I/2024.
- Decizia nr. 54 din 07.12.2023 pentru aprobarea reevaluării imobilului monument istoric aflat în proprietatea Uniunii Arhitecților din România din str. Jean Louis Calderon nr. 48 București.
- Decizia nr. 55 din 07.12.2023 privind aprobarea reevaluării imobilului monument istoric aflat în proprietatea UAR din str. Theodor Aman nr. 11 Sinaia, județul Prahova.

SENAT

ȘEDIINȚA SENATULUI DIN DATA DE 07.12.2023

Principalele subiecte aflate pe ordinea de zi a ședinței Senatului au fost următoarele:

- Prolungirea contractului cu rețeaua de sănătate Regina Maria pentru anul 2024 aprobare pentru ultima ofertă.
- Aprobarea proiectului de hotărâre a Senatului pentru contribuția membrilor la susținerea programului social de sănătate derulat prin rețeaua Regina Maria.
- Aprobarea proiectului de hotărâre de modificare și completare a Hotărârii Senatului nr. 7 din 27.02.2020 privind unele măsuri de plată a cotizației restante, cu modificările și completările ulterioare.
- Măsuri privind editarea și difuzarea Revistei Arhitectura.
- Primirea de noi membri în cadrul Uniunii Arhitecților din România.
- Modalitate de colaborare a UAR cu Filiala Dobrogea a OAR privind un viitor sediu comun.
- Retrospectivă Bienala Națională de Arhitectură 2023 - Proiecție de filme.

Text: Mirela MERCURIANU

S-AU EMIS URMĂTOARELE HOTĂRĂRI:

- Hotărârea nr. 23 din 07.12.2023 privind aprobarea înregistrării Sucursalei Argeș-Vâlcea.
- Hotărârea nr. 24 din 07.12.2023 privind aprobarea înregistrării Sucursalei Brașov-Covasna-Harghita.
- Hotărârea nr. 25 din 07.12.2023 privind aprobarea înregistrării Sucursalei Cluj-Sălaj.
- Hotărârea nr. 26 din 07.12.2023 privind aprobarea înregistrării Sucursalei Sector 1 București.
- Hotărârea nr. 27 din 07.12.2023 privind aprobarea înregistrării Sucursalei Sector 4 București.
- Hotărârea nr. 28 din 07.12.2023 privind aprobarea înregistrării Sucursalei Suceava.
- Hotărârea nr. 29 din 07.12.2023 privind programul social derulat prin rețeaua de sănătate Regina Maria.
- Hotărârea nr. 30 din 07.12.2023 privind contribuția membrilor la susținerea programului social derulat prin rețeaua de sănătate Regina Maria.
- Hotărârea nr. 31 din 07.12.2023 privind contribuția pentru programul social de sănătate prin rețeaua de sănătate Regina Maria.
- Hotărârea nr. 32 din 07.12.2023 de modificare și completare a Hotărârii Senatului nr. 7 din 27.02.2020 privind unele măsuri de plată a restanțelor cotizației.
- Hotărârea nr. 33 din 07.12.2023 pentru aprobarea prețului Revistei Arhitectura.
- Hotărârea nr. 34 din 07.12.2023 privind vânzarea și în sistem online a Revistei Arhitectura.
- Hotărârea nr. 35 din 07.12.2023 privind primirea de noi membri.

CREATON. Țiglă creată să dea tonul.

CREATON

**ȚIGLĂ CERAMICĂ DE
CALITATE PENTRU
MAI MULTE GENERAȚII.**

Pentru detalii Vă rugăm să ne vizitați pe www.creaton.ro

ARHITECTURA

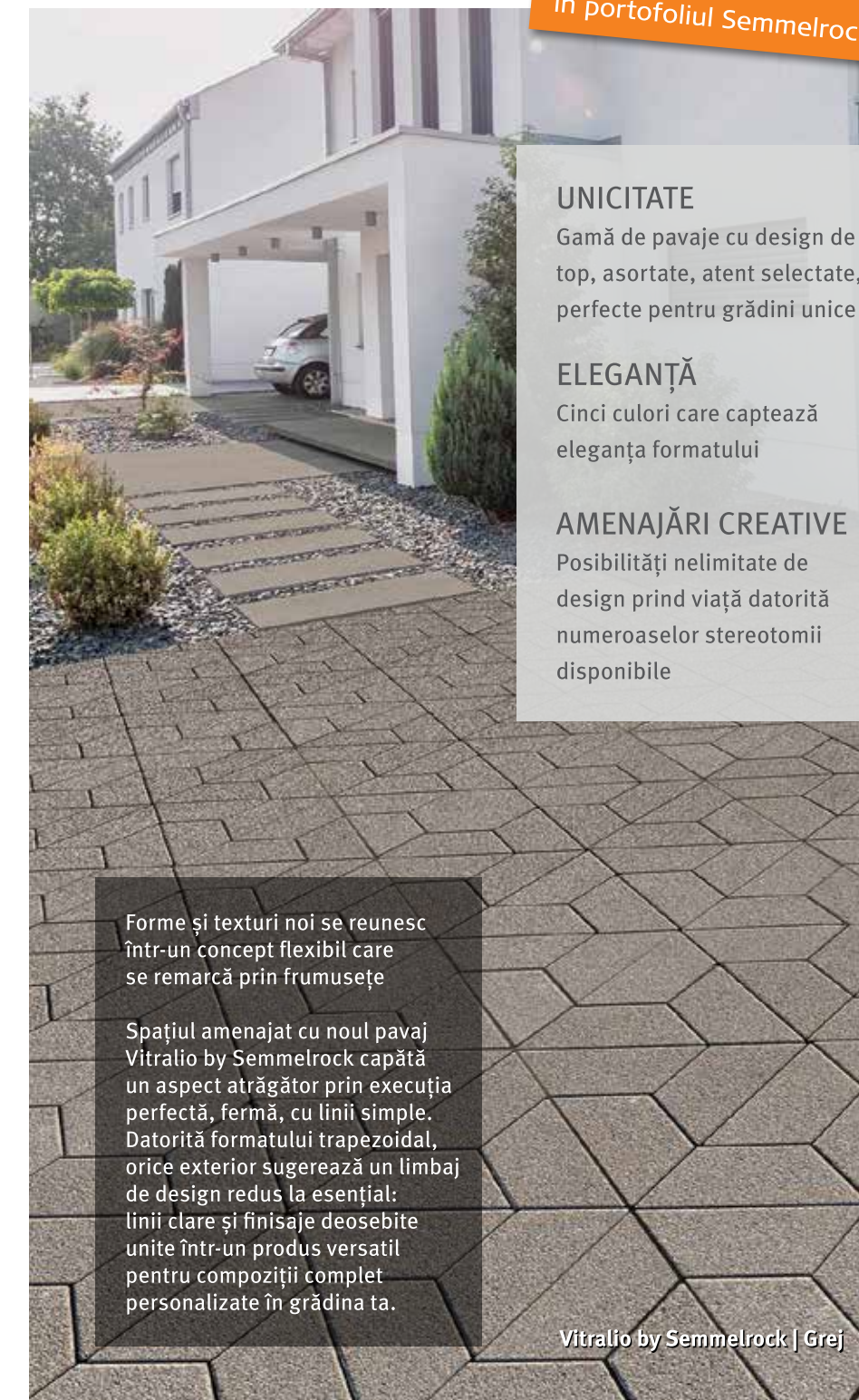
REVISTA UNIUNII ARHITECTILOR DIN ROMANIA FONDATA ÎN 1906

760
ÎMPREUNĂ

Semmelrock
stein+design®

VITRALIO by Semmelrock

NOU
în portofoliul Semmelrock

UNICITATE
Gamă de pavaje cu design de top, asortate, atent selectate, perfecte pentru grădini unice

ELEGANȚĂ
Cinci culori care captează eleganța formatului

AMENAJĂRI CREATIVE
Posibilități nelimitate de design prind viață datorită numeroaselor stereotomii disponibile

Forme și texturi noi se reunesc într-un concept flexibil care se remarcă prin frumusețe

Spațiul amenajat cu noul pavaj Vitralio by Semmelrock capătă un aspect atrăgător prin execuția perfectă, fermă, cu linii simple. Datorită formatului trapezoidal, orice exterior sugerează un limbaj de design redus la esențial: linii clare și finisaje deosebite unite într-un produs versatil pentru compoziții complet personalizate în grădina ta.

Vitralio by Semmelrock | Grej

wienerberger.ro

Wienerberger